

**Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών - Επιστήμες της Αγωγής
Γλώσσα & Γραμματισμός στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία**

Διπλωματική εργασία με τίτλο

Η εκφορά των διμελών συμφωνικών συμπλεγμάτων από παιδιά προσχολικής ηλικίας με πρώτη γλώσσα την Αλβανική και δεύτερη την Ελληνική

Φοιτήτρια: Ζαφάρα Αγάπη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Τζακώστα Μαρίνα

Ρέθυμνο

Σεπτέμβριος 2020

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	4
Εισαγωγή	5
1 Διγλωσσία	7
1.0 Εισαγωγή	7
1.1 Διασαφήνιση των όρων μητρική γλώσσα, δεύτερη γλώσσα, ξένη γλώσσα.....	9
1.1.1 Μητρική - Πρώτη γλώσσα	9
1.1.2 Δεύτερη γλώσσα.....	10
1.1.3 Ξένη γλώσσα	10
1.2 Μορφές διγλωσσίας.....	11
1.2.1 Παιδική, εφηβική και διγλωσσία ενηλίκων.....	11
1.2.2 Σύνθετη και συντονισμένη διγλωσσία	12
1.2.3 Ισορροπημένη και κυρίαρχη διγλωσσία	12
1.2.4 Προσθετική και αφαιρετική	13
1.2.5 Άλλες μορφές διγλωσσίας	13
1.3 Θεωρίες ανάπτυξης της πρώτης γλώσσας.....	14
1.3.1 Η προσέγγιση της θεωρίας της μάθησης-συμπεριφορισμός	15
1.3.2 Η γενετική βιολογική προσέγγιση.....	16
1.3.3 Η γνωστική προσέγγιση	18
1.3.4 Η προσέγγιση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.....	19
1.4 Κρίσιμη περίοδος	19
1.4.1 Ο παράγοντας ηλικία κατά την κατάκτηση της Γ2	21
1.5 Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας	25
1.5.1 Γλωσσικοί παράγοντες	26
1.5.2 Ατομικοί παράγοντες.....	27
1.5.2.5 Κοινωνικοί παράγοντες.....	31
2. Φωνολογία	33
2.1 Μοντέλα για την εκμάθηση της φωνολογίας της Ελληνικής ως Γ2.....	33
2.1.1 Αντιπαραβολική ανάλυση	33
2.1.2 Η θεωρία του βέλτιστου	34
2.1.3. Το μοντέλο των Πολλαπλών Παράλληλων Γραμματικών	37
2.2. Φωνολογία-φωνητική.....	39
2.3 Η έννοια του μαρκαρίσματος	40

2.4 Συμφωνική αρμονία	41
2.5 Η έννοια της ηχητικότητας.....	44
2.6 Φωνολογική ανάπτυξη	44
2.6.1 Ανασκόπηση ερευνών για τις φωνολογικές διαδικασίες των παιδιών κατά την κατάκτηση των συμφωνικών συμπλεγμάτων.....	47
2.6.2 Ανασκόπηση ερευνών για την κατάκτηση συμφωνικών συμπλεγμάτων από δίγλωσσα παιδιά.....	51
3. Σύγκριση Ελληνικής – Αλβανικής Γλώσσας.....	54
3.1. Συλλαβική δομή	55
3.2 Γενικά περί συλλαβικής δομής Ελληνικής και Αλβανικής	56
3.3 Διμελή συμφωνικά συμπλέγματα της Ελληνικής.....	57
4. Αναγκαιότητα της έρευνας	60
5 Μεθοδολογία έρευνας.....	62
5.1 Στόχος της έρευνας.....	62
5.2 Υποθέσεις έρευνας	62
5.3 Δείγμα.....	63
5.4 Εργαλείο συλλογής δεδομένων	63
5.5 Εγκυρότητα κι αξιοπιστία του εργαλείου.....	68
5.6 Διαδικασία αξιολόγησης	71
5.7 Περιορισμοί της έρευνας.....	72
5.8 Ανάλυση των μετρήσεων	72
6. Αποτελέσματα.....	73
7. Συζήτηση.....	85
7.1 Προτάσεις μελλοντικής έρευνας.....	88
Βιβλιογραφία	89
Παράρτημα 1.....	104
Παράρτημα 2.....	109

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ όλους του καθηγητές του μεταπτυχιακού τμήματος για τη συμβολή τους στην πορεία των μεταπτυχιακών σπουδών μου. Ιδιαίτερως ευχαριστώ την επιβλέπουσα της διπλωματικής μου εργασίας κ. Μαρίνα Τζακώστα για την υποστήριξη και για τη βοήθεια στην εκπόνηση της διπλωματικής και κυρίως για το γεγονός της δυνατότητας εναλλακτικών, όταν παρουσιαζόταν ανάγκη. Επίσης, ιδιαίτερως, ευχαριστώ και την οικογένεια μου παρόντες και απόντες για την τεχνική υποστήριξη και την στήριξή τους σε όλη αυτή την προσπάθεια, καθώς και τους φίλους που με την υπομονή τους και την προτροπή τους διευκόλυναν το έργο μου.

Εισαγωγή

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων της Ελληνικής Γλώσσας από νήπια με μητρική γλώσσα την Αλβανική. Ειδικότερα, η έρευνα εστιάζει στην πιστή ή μη πιστή πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων. Συγκεκριμένα επιδιώκει να διερευνήσει, αν υπάρχουν συγκεκριμένες κατηγορίες συμπλεγμάτων που συγκεντρώνουν χαμηλό ποσοστό επιτυχών πραγματώσεων τα νήπια Αλβανικής καταγωγής και να εξετάσει, αν αυτές οι πραγματώσεις επηρεάζονται από τη μητρική γλώσσα των παιδιών, από τη διαφορετική θέση των συμπλεγμάτων μέσα στη λέξη – στόχο και από την παρουσία τους σε τονούμενες ή μη τονούμενες συλλαβές. Παράλληλα ερευνά το είδος και τη συχνότητα των πιθανών αποκλίσεων που παρουσιάζουν τα παιδιά του δείγματος στην προσπάθεια κατάκτησης της Ελληνικής γλώσσας. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων επιδιώκεται μέσω της επαλήθευσης ή μη των αρχικών υποθέσεων και της σύγκρισης με τα πορίσματα αντίστοιχων ερευνών της σύγχρονης βιβλιογραφίας. Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια περιγραφική έρευνα, η οποία απευθύνεται κυρίως σε παιδαγωγούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προσπαθώντας να αποτελέσει γι' αυτούς ένα εργαλείο παροχής πληροφοριών για την καλύτερη κατανόηση του λόγου και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα δίγλωσσα παιδιά από την Αλβανία στην προσπάθεια κατάκτησης των συμπλεγμάτων της Ελληνικής γλώσσας. Αυτός είναι και ο λόγος που, ενώ στο θεωρητικό μέρος αναλύονται θεωρίες σχετικά με την κατάκτηση του φωνολογικού συστήματος των φυσικών γλωσσών, αποφεύγεται η λεπτομερής ερμηνεία των αποτελεσμάτων μέσω αυτών των θεωριών, ώστε, όπως προλέγεται, να εξασφαλιστεί η προσήνεια της έρευνας με το γνωστικό αντικείμενο των παιδαγωγών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στους οποίους απευθύνεται, καθώς η ανάλυση των αποτελεσμάτων μέσω των θεωριών κατάκτησης της φωνολογίας αποτελεί περισσότερο ενδιαφέρον των επιστημών της γλωσσολογίας παρά των παιδαγωγικών επιστημών.

Η δομή της εργασίας έχει ως εξής: στο κεφάλαιο 1 γίνεται αναφορά στους ορισμούς της μητρικής, πρώτης δεύτερης, ξένης γλώσσας, ώστε να διασαφηνιστούν οι όροι. Πρόκειται για τρεις βασικούς όρους που χρησιμοποιούνται συχνά στη βιβλιογραφία και η οριοθέτησή τους κρίνεται σημαντική καθώς αποτελούν τους βασικούς άξονες της παρούσας έρευνας. Έπειτα ακολουθεί η οριοθέτηση του φαινομένου της διγλωσσίας, το οποίο προκύπτει, όταν δύο γλώσσες έρχονται σε επαφή. Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν την μορφή της επαφής των δύο γλωσσών. Λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες αυτούς επιχειρείται να καθοριστούν οι

διάφορες μορφές διγλωσσίας. Στην πορεία γίνεται αναφορά των θεωριών ανάπτυξης της πρώτης γλώσσας, καθώς αποτελούν τις βασικές θεωρητικές αρχές πάνω στις οποίες βασίστηκαν οι θεωρίες για την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας. Ακολουθεί ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας δίνοντας έμφαση στον παράγοντα ηλικία. Αυτό συμβαίνει, καθώς η ηλικία συνδέεται με την κρίσιμη περίοδο, στο χρονικό πλαίσιο της οποίας τυγχάνει να βρίσκονται τα υποκείμενα του δείγματος.

Στο κεφάλαιο 2 αναπτύσσονται οι άξονες πάνω στους οποίους στηρίζονται οι θεωρίες για την εκμάθηση της φωνολογίας της Ελληνικής ως δεύτερης Γλώσσας. Επίσης διαχωρίζονται οι όροι φωνολογία και φωνητική και γίνεται λεπτομερής περιγραφή της φωνολογικής ανάπτυξης, ξεκινώντας από τη βρεφική ηλικία. Επίσης περιγράφονται λεπτομερώς τα είδη των απλοποιήσεων που λαμβάνουν χώρα στις πραγματώσεις των παιδιών, καθώς προσπαθούν να κατακτήσουν τη γλώσσα στόχο. Τέλος, γίνεται ανασκόπηση των σύγχρονων ερευνών για την κατάκτηση των συμφωνικών συμπλεγμάτων των δίγλωσσων παιδιών.

Στο κεφάλαιο 3 γίνεται σύγκριση των βασικών αρχών της Αλβανικής και της Ελληνικής γλώσσα, καθώς αποτελούν τη μητρική και τη δεύτερη γλώσσα αντίστοιχα των παιδιών του δείγματος. Παρουσιάζονται οι βασικές ομοιότητες και διαφορές σε επίπεδο συμφωνικών τεμαχίων, συλλαβικής δομής και συμπλεγμάτων.

Στο κεφάλαιο 4 τονίζεται η αναγκαιότητα της έρευνας η οποία προκύπτει από την παρουσία πολλών δίγλωσσων παιδιών Αλβανικής καταγωγής στις τάξεις των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων, στην έλλειψη ενημέρωσης των εκπαιδευτικών για την κατάκτηση της Ελληνικής ως δεύτερης Γλώσσας, γεγονός που έχει ως συνέπεια την αντιμετώπιση αυτών των παιδιών ως μονόγλωσσων με ανάλογες απαιτήσεις. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η εύκολη παραπομπή των παιδιών αυτών σε λογοπαθολόγους. Γι' αυτό σημειώνεται ξανά ότι η παρούσα έρευνα προσπαθεί να παραμείνει συμβατή με το γνωστικό αντικείμενο των παραπάνω βαθμίδων και αποφεύγει τις λεπτομερείς γλωσσολογικές αναλύσεις κατά την ερμηνεία των δεδομένων, που προέκυψαν από τις πραγματώσεις των παιδιών.

Στο κεφάλαιο 5 παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, όπου αναφέρονται οι στόχοι και οι υποθέσεις της έρευνας. Παράλληλα περιγράφεται αναλυτικά το εργαλείο, ο τρόπος κατασκευής του και ο τρόπος συλλογής των δεδομένων. Επίσης αναφέρονται και οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την πραγματοποίηση της έρευνας.

Στο κεφάλαιο 6 γίνεται απλή παρουσίαση των αποτελεσμάτων και δίνονται κάποια παραδείγματα, χωρίς ιδιαίτερα σχόλια. Τέλος στο κεφάλαιο 7 επιχειρείται η σύνδεση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας με τις αρχικές υποθέσεις και τα πορίσματα σύγχρονων ερευνών με αντίστοιχες μελέτες σχετικά με την πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων της Ελληνικής. Εν κατακλείδι γίνονται προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Λέξεις κλειδιά: διμελή συμφωνικά συμπλέγματα, εκφορά-πραγμάτωση, Ελληνική γλώσσα, Αλβανική γλώσσα, προσχολική ηλικία

1 Διγλωσσία

1.0 Εισαγωγή

Η εκπληκτική ικανότητα κατάκτησης της γλώσσας στα πρώτα χρόνια της ζωής του ανθρώπου έχει γίνει αντικείμενο μελέτης πολλών σχετικών μεταξύ τους επιστημών, όπως για παράδειγμα της Ψυχολογίας, της Γλωσσολογίας, της Φιλοσοφίας και της Ανθρωπολογίας. Έχει μελετηθεί η σχέση ανάμεσα στη γλώσσα και τησκέψη με κύριους εκπροσώπους τον Piaget και το Vygotsky (Χατζησαββίδης, 2002). Εξίσου σημαντικές είναι οι μελέτες που διερευνούν την έννοια της γλωσσικής γνώσης με τη διαδικασία απόκτησης της γλώσσας από το παιδί με κύριους εκπροσώπους τον Skinner και τον Chomsky (Brown, 1987· Κατή, 1992). Τέλος, πιο πρόσφατη είναι η τάση που δίνει έμφαση στη γνώση των επικοινωνιακών κανόνων που καθορίζουν και προσδιορίζουν κάθε φορά το εκφώνημα. Με άλλα λόγια, γλωσσική γνώση εκτός από τη γνώση του συστήματος της γλώσσας και των σημασιών της αποτελεί και η χρήση της γλώσσας σε διαφορετικές περιστάσεις επικοινωνίας και για διαφορετικούς σκοπούς (Χατζησαββίδης, 2002).

Έτσι, συνειρμικά η έννοια της γλωσσικής γνώσης παραπέμπει σε πολύ βασικές έννοιες της Γλωσσολογίας, μιας επιστήμης που μελετά τη γλώσσα ως «ανεξάρτητη πραγματικότητα, ως αυθύπαρκτη οντότητα, που διαθέτει ιδιαίτερη εσωτερική συγκρότηση και συνοχή και διέπεται από τις δικές της αρχές και τους δικούς της νόμους» (Μήτσης, 1996, σ.26).

Οι βασικότερες έννοιες της Γλωσσολογίας σε σχέση με το κατεξοχήν αντικείμενο μελέτης της, τη γλώσσα, προέρχονται από τον πατέρα της σύγχρονης γλωσσολογίας το Saussure και δεν είναι άλλες από το λόγο και την ομιλία. Σύμφωνα με

το Saussure πρόκειται για δύο όρους που αποτελούν τη βασική διάκριση της γλώσσας. Ως λόγος (langue) ορίζεται το κοινό σύστημα ήχων και εννοιών που κάθε γλωσσική κοινότητα χρησιμοποιεί για να επικοινωνήσει και ως ομιλία (parole) ορίζεται η συγκεκριμένη χρήση αυτού του συστήματος επικοινωνίας κατά άτομο στα πλαίσια μιας γλωσσικής κοινότητας (Κατή, 1992).

Πιο συγκεκριμένα, η έννοια λόγος είναι πιο γενική, εφόσον αφορά ένα συμβατικό σύστημα σημείων, έναν κώδικα τον οποίο κατακτούν και στη συνέχεια τον εφαρμόζουν, όταν επιθυμούν να επικοινωνήσουν με τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας στην οποία ανήκουν. Αντίθετα, η έννοια ομιλία είναι πιο ειδική αφού αποτελεί την ατομική εφαρμογή των αρχών του γλωσσικού συστήματος, δηλαδή του λόγου.

Ακόμη μια διαφορά ανάμεσα στους δύο όρους αποτελεί η ομοιογένεια, που χαρακτηρίζει το λόγο ως οργανωμένο σύστημα σε σχέση με τις παραλείψεις ή τασφάλματα που περιέχονται στην ομιλία ως έμπρακτη εφαρμογή του λόγου. Έτσι, η ομιλία έρχεται ως συνέπεια του λόγου κι επειδή οι όποιες παραλείψεις και σφάλματα των ομιλητών αφήνουν ανεπηρέαστο το συστηματικό χαρακτήρα του λόγου, η ομιλία, κατά τον Saussure, βρίσκεται εκτός συστήματος (Μήτσης, 1996).

Εξίσου σημαντική ήταν και η διάκριση που καθιέρωσε ο Chomsky (1965) μεταξύ γλωσσικής ικανότητας (competence) και γλωσσικής πραγμάτωσης (performance). Η γλωσσική ικανότητα αναφέρεται στις νοητικές αναπαραστάσεις γλωσσικών κανόνων που διαμορφώνουν την εσωτερική γραμματική (internal grammar) του ομιλητή που του επιτρέπει να παράγει και να κατανοεί άπειρο αριθμό προτάσεων στη μητρική του γλώσσα και εντελώς διαισθητικά να κατανοεί τη γραμματικότητα των προτάσεων (Μπέλλα, 2007). Ουσιαστικά το άτομο έχει αναπτύξει τη γλωσσική ικανότητα έχοντας με κάποιο τρόπο εσωτερικεύσει το σύστημα των κανόνων που καθορίζουν τόσο το φωνητικό σχήμα της πρότασης, όσο και το ενδογενές σημασιολογικό της περιεχόμενο (Chomsky, 2008).

Από την άλλη πλευρά, η γλωσσική πραγμάτωση είναι το αποτέλεσμα της χρήσης αυτής της γνώσης σε πραγματικές καταστάσεις, όπου λαμβάνουν χώρα και διάφοροι ψυχολογικοί παράγοντες (Κατή, 1992). Πιο συγκεκριμένα, δεν ερμηνεύουμε ό,τι λέγεται παρουσία μας εφαρμόζοντας απλά τις γλωσσικές αρχές, οι οποίες καθορίζουν τις φωνολογικές και σημασιολογικές ιδιότητες ενός εκφωνήματος. Για παράδειγμα, και οι εξωγλωσσικές πεποιθήσεις σχετικά με τον ομιλητή και την κατάσταση παίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του τρόπου παραγωγής, αναγνώρισης και κατανόησης της ομιλίας. Μάλιστα, η γλωσσική πραγμάτωση παρέχει δεδομένα για τη μελέτη της

γλωσσικής ικανότητας καθώς η ικανότητα αποτελεί ένα από τους πολλούς εμπλεκόμενους παράγοντες που καθορίζουν την πραγμάτωση (Chomsky, 2008).

Ανακεφαλαιώνοντας, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η γλώσσα αποτελεί ένα κώδικα που καθιστά δυνατή την επικοινωνία μεταξύ των ατόμων με την προϋπόθεση ότι τα άτομα αυτά γνωρίζουν τη χρήση του. Είναι μια ιδιότητα καθαρά ανθρώπινη η οποία δίνει τη δυνατότητα στον άνθρωπο ως φορέα να δημιουργεί κοινωνία, πολιτισμό, με λίγα λόγια αποτελεί το σταθερό βάθρο που πάνω του η ανθρωπότητα χτίζει το πνευματικό της οικοδόμημα (Μήτσης, 1996).

Το αξιοσημείωτο με τη γλώσσα είναι ότι οι κανόνες που τη διέπουν είναι δύο ειδών: Άλλοι ανήκουν στην καθολική γραμματική και αφορούν όλες τις φυσικές γλώσσες και άλλοι χαρακτηρίζουν συγκεκριμένη γλώσσα ή ομάδα γλωσσών και αναφέρονται ως παράμετροι που η διαμόρφωσή τους πραγματοποιείται με βάση τα γλωσσικά ερεθίσματα του περιβάλλοντος (Κατσιμάλη, 2007). Η διαπίστωση αυτή βρίσκει εφαρμογή στη μελέτη της κατάκτησης μιας ξένης ή μιας δεύτερης γλώσσας. Στο σημείο αυτό κρίνεται χρήσιμο να διασαφηνιστούν οι όροι μητρική γλώσσα, δεύτερη και ξένη γλώσσα.

1.1 Διασαφήνιση των όρων μητρική γλώσσα, δεύτερη γλώσσα, ξένη γλώσσα

1.1.1 Μητρική - Πρώτη γλώσσα

Ο όρος πρώτη γλώσσα αναφέρεται στη γλώσσα που το άτομο κατέκτησε στα πρώτα χρόνια της ζωής του μέσω της επαφής του με το άμεσο περιβάλλον στο οποίο ζει. Τα παιδιά με φυσιολογική ανάπτυξη με την είσοδό τους στο σχολείο έχουν ήδη αναπτύξει σε ικανοποιητικό βαθμό τα βασικά επίπεδα της γλωσσικής τους ικανότητας, δηλαδή το φωνολογικό, μορφολογικό, συντακτικό, σημασιολογικό επίπεδο. Αργότερα κατά την εφηβική ηλικία παρατηρείται μια διεύρυνση και πολλές φορές εμπάθυνση του σημασιολογικού και πραγματολογικού γλωσσικού επιπέδου (Τριάρχη-Herman, 2000).

Η Skutnabb-Kangas (1981) ορίζει τη μητρική γλώσσα βασιζόμενη στα ακόλουθα κριτήρια: α) τη στάση απέναντι στη γλώσσα. Η στάση έχει διττή σημασία, αναφέρεται στον αυτοπροσδιορισμό του ατόμου σε σχέση με τη γλώσσα, δηλαδή τη γλώσσα που ορίζει το ίδιο το άτομο ως μητρική και στη γλώσσα που του αποδίδει ως μητρική μια εξωτερική ομάδα, β) την ικανότητα, δηλαδή τη γλώσσα που το άτομο γνωρίζει καλύτερα, γ) τη λειτουργία, δηλαδή τη γλώσσα που χρησιμοποιείται περισσότερο, δ) την

καταγωγή και τον χρόνο κατάκτησης, βάσει των οποίων οι όροι μητρική γλώσσα και πρώτη γλώσσα είναι συνήθως συνώνυμοι. Συχνά στη βιβλιογραφία χρησιμοποιούνται αδιακρίτως και οι δύο όροι. Αυτό συμβαίνει, γιατί συνήθως η πρώτη γλώσσα του ατόμου είναι και η μητρική του, δηλαδή η γλώσσα της μητέρας του.

Από την άλλη, αυτό δεν αποτελεί και κανόνα, διότι η πρώτη γλώσσα (Γ1 από εδώ και στο εξής) ενός παιδιού μπορεί να είναι οποιουδήποτε άλλου προσώπου που βρίσκεται σε συνεχή επαφή μαζί του. Επίσης, υπάρχουν πολλοί έφηβοι στον κόσμο που έμαθαν να χρησιμοποιούν μια νέα γλώσσα με περισσότερη ασφάλεια και ακρίβεια από τη γλώσσα που χρησιμοποιούσαν αποκλειστικά στην παιδική τους ηλικία. Τέλος, ένα παιδί 5 χρονών μπορεί να ξεκινήσει από άλλη Γ1 και σε μικρό διάστημα να μάθει μία δεύτερη και να ξεχάσει την πρώτη (Παπαπαύλου, 1997).

1.1.2 Δεύτερη γλώσσα

Μια δεύτερη γλώσσα (Γ2 από εδώ και στο εξής) είναι επίσημα ή κοινωνικά κυρίαρχη και απαιτείται η απόκτησή της στην εκπαίδευση, στην εύρεση εργασίας και στην εξυπηρέτηση άλλων βασικών σκοπών. Συχνά αποκτάται από μειονοτικές ομάδες ή μετανάστες που μιλούν άλλη εθνική γλώσσα (Saville-Troike, 2006). Ως Γ2 θεωρείται αυτή που έπεται χρονικά της Γ1 και η κατάκτησή της πραγματοποιείται συνήθως και κυρίως μέσω της επαφής του ατόμου με φυσικούς ομιλητές της γλώσσας αυτής σε ένα φυσικό περιβάλλον (Τριάρχη-Herman, 2000). Κοινό χαρακτηριστικό της Γ1 και της Γ2 είναι ότι αυτές όντως μιλούνται και η σχέση μεταξύ τους είναι ποιοτική και σε συνεχή διαπραγμάτευση (Σκούρτου, 1997).

1.1.3 Ξένη γλώσσα

Ο όρος ξένη γλώσσα χρησιμοποιείται για να δηλώσει τη γλώσσα που δεν χρησιμοποιείται ευρέως στο άμεσο κοινωνικό πλαίσιο των μαθητών, άλλα τη μαθαίνουν για μελλοντική χρήση, για ταξιδιωτικούς λόγους, ή άλλες διαπολιτισμικές επικοινωνιακές καταστάσεις ή ως υποχρεωτικό ή μάθημα επιλογής στη μαθητική και φοιτητική τους σταδιοδρομία, ουσιαστικά χωρίς άμεση ή απαραίτητη πρακτική εφαρμογή (Saville-Troike, 2006).

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ξένης γλώσσας είναι: α) ότι η εκμάθηση της πραγματοποιείται κυρίως με τη βοήθεια φροντιστηριακών μαθημάτων, χωρίς να υπάρχει

άμεση και συχνή επαφή με φυσικούς ομιλητές αυτής της γλώσσας, β) τα κίνητρα εκμάθησής της έχουν τις περισσότερες φορές αφηρημένο χαρακτήρα, εφόσον δεν εξυπηρετούν άμεσες και βασικές ανάγκες της καθημερινής ζωής του ατόμου και συχνά συνδέονται με τους επαγγελματικούς όσο και τους προσωπικούς στόχους του ατόμου.

Παρόλο που η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας δε συνεπάγεται την ύπαρξη διγλωσσίας, μπορεί κάτω από ορισμένες συνθήκες να οδηγήσει σε αυτή και τότε δεν πρόκειται πια για ξένη γλώσσα, αλλά για δεύτερη. Οι συνθήκες αυτές δεν είναι άλλες από τη χρήση της ξένης γλώσσας στο φυσικό της περιβάλλον και τη χρήση της για την ικανοποίηση βασικών και άμεσων επικοινωνιακών αναγκών (Τριάρχη-Herman, 2000). Επειδή ο όρος διγλωσσία κατέχει ένα ευρύ σημασιολογικό φάσμα, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη εννοιολογικής οριοθέτησης του.

1.2 Μορφές διγλωσσίας

1.2.1 Παιδική, εφηβική και διγλωσσία ενηλίκων.

Η ηλικία και ο τρόπος κατάκτησης της Γ2 οδηγούν στην παιδική, εφηβική και στη διγλωσσία ενηλίκων. Η παιδική διγλωσσία λαμβάνει χώρα στο ίδιο οικογενειακό περιβάλλον και οι διγλωσσικές εμπειρίες λαμβάνουν χώρα ταυτόχρονα με τη γενική ανάπτυξη του παιδιού. Πιο συγκεκριμένα, η διγλωσσική εμπειρία πραγματοποιείται την περίοδο που τα διάφορα αναπτυξιακά συστήματα δεν έχουν ωριμάσει και μπορούν να επηρεαστούν από αυτή την εμπειρία. Παράλληλα, η παιδική διγλωσσία διακρίνεται σε ταυτόχρονη και διαδοχική διγλωσσία. Στην πρώτη περίπτωση, το παιδί αναπτύσσει εξ αρχής δύο μητρικές γλώσσες, όπως για παράδειγμα ένα παιδί που προέρχεται από μια γλωσσικά μεικτή οικογένεια. Στη δεύτερη περίπτωση της διαδοχικής διγλωσσίας το παιδί μαθαίνει τη Γ2 στα παιδικά του χρόνια, αφού η κατάκτηση της μητρικής γλώσσας ήδη έχει επιτευχθεί. Η διαδοχική διγλωσσία μπορεί να είναι και το αποτέλεσμα σχολικής εκμάθησης, όπως συμβαίνει σε μερικά δίγλωσσα εκπαιδευτικά προγράμματα (Παπαπαύλου, 1997). Συνήθως, όμως, απαντάται σε παιδιά μεταναστών που μετά το τρίτο έτος της ηλικίας τους, αλλάζουν τόπο διαμονής και ζουν σε χώρα με επίσημη γλώσσα διαφορετική από τη μητρική τους (Τριάρχη-Herman, 2000).

Όσον αφορά την εφηβική και τη διγλωσσία ενηλίκων, η Τριάρχη-Herman (2000) την διαφοροποιεί σε πρώιμη και μεταγενέστερη. Η πρώιμη διγλωσσία αναφέρεται στην

εκμάθηση της Γ2 στην προεφηβική ηλικία, ενώ η μεταγενέστερη διγλωσσία χαρακτηρίζεται από την εκμάθηση της Γ2 κατά την εφηβική ηλικία ή μετά από αυτή.

1.2.2 Σύνθετη και συντονισμένη διγλωσσία

Λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση μεταξύ του εσωτερικού και του ενεργητικού λεξιλογίου, η πιο γνωστή διαφοροποίηση της διγλωσσίας έχει γίνει από τον Weinreich (1964, όπως αναφέρεται στην Τριάρχη-Herman, 2000), ο οποίος προτείνει τους τρεις παρακάτω τύπους:

α)Τη συντονισμένη διγλωσσία, όπου τα γλωσσικά σύμβολα και η αντίστοιχη εννοιολογική τους σημασία απομνημονεύονται χωριστά και στις δύο γλώσσες. Αυτό συμβαίνει, όταν το άτομο έχει κατακτήσει τις δύο γλώσσες σε δύο ξεχωριστούς κοινωνικούς χώρους και γι' αυτό έχουν αναπτυχθεί δύο διαφορετικά και ξεχωριστά γλωσσικά σημασιολογικά συστήματα.

β)Τη συνθετική διγλωσσία, όπου οι λέξεις και στις δύο γλώσσες συγκρατούνται ξεχωριστά, όχι όμως και η σημασία τους. Αυτό συμβαίνει, όταν στο άμεσο περιβάλλον του δίγλωσσου ατόμου χρησιμοποιούνται εναλλακτικά οι δύο γλώσσες από το ίδιο άτομο στην ίδια κατάσταση.

γ)Την εξαρτημένη διγλωσσία, η οποία είναι συνήθως το αποτέλεσμα της εκμάθησης της Γ2 με τη βοήθεια μιας ήδη κατακτημένης γλώσσας, συνήθως της Γ1. Σε αυτή τη μορφή της διγλωσσίας υποτάσσονται οι δομές της Γ2 στις δομές της Γ1.

1.2.3 Ισορροπημένη και κυρίαρχη διγλωσσία

Άλλες δύο μορφές διγλωσσίας, οι οποίες αναφέρονται στο βαθμό κατοχής της κάθε γλώσσας, είναι η ισορροπημένη και η κυρίαρχη διγλωσσία (Παπαπαύλου, 1997). Ο όρος ισορροπημένη διγλωσσία προκύπτει από τη σχέση μεταξύ των γλωσσικών ικανοτήτων στην κάθε μια από τις δύο γλώσσες. Πιο συγκεκριμένα, ο όρος αυτός προσδιορίζει τους δίγλωσσους, των οποίων οι ικανότητες είναι καλά αναπτυγμένες και στις δύο γλώσσες. Συχνά στη βιβλιογραφία σχεδόν συνώνυμα με τον όρο ισορροπημένη διγλωσσία χρησιμοποιείται και ο όρος αμφίδρομη διγλωσσία (Baker, 1993).

Αντίθετα, ο όρος κυρίαρχη διγλωσσία χαρακτηρίζει το δίγλωσσο άτομο του οποίου η ικανότητα σε μια από τις δύο γλώσσες, συνήθως στη μητρική γλώσσα,

υπερέχει της ικανότητας του στην άλλη (Lambert, 1955). Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι η κυριαρχία ή η ισορροπία δεν είναι κατανεμημένες εξίσου σε όλους τους τομείς και τις λειτουργίες της γλώσσας, καθώς γενικότερα η κατανομή των λειτουργιών της γλώσσας διαφέρει από άτομο σε άτομο (Παπαπαύλου, 1997).

1.2.4 Προσθετική και αφαιρετική

Ο Lambert (1975, όπως αναφέρεται στο Τριάρχη-Herman, 2000) με γνώμονα τα ψυχο-κοινωνικο-γλωσσικά κριτήρια κάνει διαφοροποίηση ανάμεσα σε προσθετική και αφαιρετική διγλωσσία. Ο όρος προσθετική διγλωσσία αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία το άτομο μαθαίνει μια δεύτερη γλώσσα, ενώ συγχρόνως διατηρεί και αναπτύσσει την πρώτη του γλώσσα. Σε αυτή τη μορφή διαπιστώνεται μια θετική επιρροή της διγλωσσίας σε όλη την ανάπτυξη και την προσωπικότητα του ατόμου, εφόσον το δίγλωσσο άτομο αποκτά ένα σύνολο από γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές ικανότητες και δεξιότητες. Αυτή η μορφή επιτυγχάνεται μόνο όταν το άτομο και το άμεσο και έμμεσο περιβάλλον του έχει θετική στάση στην κατάκτηση και των δύο γλωσσών. Αυτή η μορφή διγλωσσίας απαντάται συνήθως στα παιδιά μικτών γάμων ή σε παιδιά της μεσαίας και ανώτερης τάξης.

Ο όρος αφαιρετική διγλωσσία προσδιορίζει το άτομο που μαθαίνει μια δεύτερη γλώσσα σε βάρος της πρώτης. Πιο συγκεκριμένα, σε αυτή τη μορφή της διγλωσσίας επιβάλλεται στα δίγλωσσα άτομα από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους, λόγω πολιτικών και κοινωνικών παραγόντων, η συνεχής χρήση μόνο της Γ2. Αυτή τη μορφή διγλωσσίας συναντάμε σε παιδιά μειονοτήτων, των οποίων τόσο η γλώσσα, όσο και ο πολιτισμός δεν αξιολογούνται θετικά από την πλειοψηφία του περιβάλλοντος. Σε αυτή την περίπτωση διγλωσσίας παρατηρείται, ενίοτε, μια επιβράδυνση στην ανάπτυξη της συνολικής γλωσσικής ικανότητας του παιδιού, η οποία δεν οφείλεται τις περισσότερες φορές σε οργανικά αίτια αλλά κυρίως σε περιβαλλοντικά.

1.2.5 Άλλες μορφές διγλωσσίας

Συχνά στη βιβλιογραφία γίνεται διάκριση μεταξύ των όρων ατομική και κοινωνική διγλωσσία. Ο όρος ατομική διγλωσσία περιγράφει τη διγλωσσία μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων που ζουν σε μονόγλωσσο περιβάλλον, όπως για

παράδειγμα ενός μετανάστη εργάτη και της οικογένειάς του ή ακόμη κι ενός δίγλωσσου ζευγαριού (Τριάρχη-Herman, 2000).

Η διγλωσσία ως φαινόμενο κοινωνικό χαρακτηρίζεται από δύο όρους, την κοινωνική διγλωσσία και τη γλωσσική διμορφία. Κοινωνική διγλωσσία ονομάζεται το φαινόμενο κατά το οποίο, σε μια κοινότητα μιλιούνται ταυτόχρονα δύο ή περισσότερες διαφορετικές γλώσσες. Ειδικότερα, η χρήση δύο ή περισσότερων γλωσσών αφορά γλώσσες οι οποίες έχουν καθιερωθεί ιστορικά μέσα στην κοινωνία και, επομένως, η διγλωσσία αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό της κοινωνίας αυτής. Η κοινωνική διγλωσσία απαντάται σε χώρες, όπου υπάρχουν μειονότητες, οι οποίες δεν γνωρίζουν τη χρήση της επίσημης γλώσσας, αλλά κατέχουν μόνο το δική τους γλώσσα, σε χώρες, που τα άτομα της κοινότητας κατέχουν και τις δύο γλώσσες που χρησιμοποιούνται μέσα στην κοινότητα την οποία ζουν και σε κοινωνίες, όπου το ένα τμήμα του κοινωνικού συνόλου είναι μονόγλωσσο και ένα άλλο είναι δίγλωσσο. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι σε κάθε κοινωνία η γλωσσική πραγματικότητα είναι πολύπλοκη και πολυσύνθετη, αφού εμπλέκονται πολλές ομάδες και πολλές γλώσσες (Μήτσης, 1998).

Αντίθετα, ο όρος γλωσσική διμορφία αναφέρεται σε ένα φαινόμενο που χαρακτηρίζει την ίδια γλώσσα και δεν σχετίζεται, ούτε συνδέεται με άλλες γλώσσες και περιορίζεται στα πλαίσια μια ομάδας που μιλά την ίδια γλώσσα. Είναι γνωστό ότι οι φυσικές γλώσσες δεν είναι συστήματα ομοιόμορφα, δύσκαμπτα ή ενιαία, αλλά χαρακτηρίζονται από ευκαμψία και παρουσιάζουν ευρεία διαφοροποίηση και ποικιλία (Μήτσης, 1998). Έτσι, σύμφωνα με το Ferguson (1959, όπως αναφέρεται στο Μήτσης, 1998) η γλωσσική διαφοροποίηση που σημειώνεται στους κόλπους κάθε γλωσσικής κοινότητας δεν είναι τυχαία, αλλά έχει χαρακτήρα λειτουργικό. Πιο συγκεκριμένα, η διαφοροποίηση έχει συμβεί για την ικανοποίηση ειδικών αναγκών της κοινότητας ή της επιμέρους ομάδας που τη χρησιμοποιεί. Πριν αναφερθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας, κρίνεται απαραίτητο να γίνει αναφορά στις θεωρίες κατάκτησης της Γ1, καθώς αποτελούν τον κορμό πάνω στον οποίο στηρίχτηκαν και εξελίχτηκαν οι θεωρίες για την κατάκτηση της Γ2.

1.3 Θεωρίες ανάπτυξης της πρώτης γλώσσας

Όσον αφορά την κατάκτηση της γλώσσας οι ερευνητές δεν έχουν καταλήξει ακόμη σε μια εξήγηση αυτού του φαινομένου. Λίγα πράγματα είναι γνωστά για την

πραγματική αρχή της γλώσσας ως σύστημα του ανθρώπινου εγκεφάλου. Οι γνώσεις της επιστήμης σε σχέση με την κατάκτηση της γλώσσας συνίστανται από παρατηρήσιμα γεγονότα που αφορούν τη σειρά κατάκτησης, από περισσότερο ή λιγότερο πετυχημένες τεχνικές και στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης και από τις συνθήκες που επηρεάζουν την κατάκτηση της γλώσσας. Ωστόσο, η φύση της καθεαυτής διαδικασίας είναι ακόμη άγνωστη. Υπάρχουν αναπάντητα ερωτήματα σε σχέση με τη φύση της γλώσσας, δηλαδή, αν είναι επίκτητη ή έμφυτη, σχετικά με την ανάπτυξή της, ειδικότερα, αν γίνεται προοδευτικά ή σε ξεχωριστά στάδια.

Ακόμη παραμένουν αναπάντητα τα ερωτήματα, αν η γλωσσική ικανότητα είναι συλλογική ή ατομική, αν η γλώσσα είναι ξεχωριστή δεξιότητα ή στοιχείο της γνωστικής ανάπτυξης και τέλος, αν αποτελεί μια δομή ή μια λειτουργία την οποία αποκτά το άτομο. Έτσι, τα πολλά ερωτήματα οδήγησαν στην ύπαρξη μιας ποικιλίας προσεγγίσεων που προσπαθούν να εξηγήσουν το φαινόμενο της απόκτησης της γλώσσας. Η κύρια διαφορά αυτών των προσεγγίσεων είναι ο ρόλος που αποδίδουν στο περιβάλλον, σε αντίθεση με το ρόλο της διανοητικής διαδικασίας καθώς και στη βαρύτητα που αποδίδουν σε διάφορες πτυχές της γλώσσας. Υπάρχουν τέσσερις κύριες προσεγγίσεις που αφορούν την απόκτηση της γλώσσας.

- α) Η προσέγγιση της θεωρίας της μάθησης
- β) Η γενετική βιολογική προσέγγιση
- γ) Η προσέγγιση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης
- δ) Η γνωστική προσέγγιση (Trawinski, 2005)

1.3.1 Η προσέγγιση της θεωρίας της μάθησης-συμπεριφορισμός

Βασική αρχή της θεωρίας της μάθησης είναι ότι η ανάπτυξη της γλώσσας είναι όμοια με την ανάπτυξη των άλλων συμπεριφορών και υπάγεται στους ίδιους νόμους μάθησης. Έτσι και η απόκτηση της γλώσσας εξαρτάται από τη μίμηση και από τη μάθηση με συνειρμούς μέσω των μηχανισμών της κλασσικής και της συντελεστικής εξαρτημένης μάθησης (Skinner, 1957).

Σύμφωνα με το σύστημα του Skinner, η γλώσσα αποτελεί μια λειτουργία ενίσχυσης (reinforcement), ο γονιός μαθαίνει στο παιδί να μιλάει ενισχύοντας τη λεκτική του συμπεριφορά. Το παιδί μαθαίνει να ονομάζει πράγματα σωστά, επειδή ενισχύεται για να το κάνει αυτό. Αρχικά, η μάθηση αποτελεί μια αργή και κοπιώδη διαδικασία επιτυχημένων προσεγγίσεων, αλλά, ακολούθως, πιο χαλαρές διαδικασίες

για την πρόκληση της σωστής απάντησης είναι πιθανές, καθώς το παιδί μαθαίνει να ανταποκρίνεται σε τέτοιες γενικευμένες ενισχύσεις, όπως τις ενδείξεις αποδοχής και επαίνου από τους γονείς και τα άλλα μέλη της γλωσσικής κοινότητας (McLaughlin, 1984). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Skinner η λεκτική συμπεριφορά ελέγχεται από τις επακόλουθες συνέπειες. Αυτό σημαίνει ότι, αν οι συνέπειες μιας συμπεριφοράς είναι θετικές, τότε αυτή διατηρείται και αυξάνεται η δυναμική της, πιθανά και η συχνότητά της, αντίθετα, αν οι συνέπειες της συμπεριφοράς είναι αρνητικές ή ακόμη κι αν υπάρχει έλλειψη ενίσχυσής της, τότε η συμπεριφορά αυτή αποδυναμώνεται και σταδιακά εξαφανίζεται (Brown, 1987).

1.3.2Η γενετική βιολογική προσέγγιση

Στο αντίπαλο δέος βρίσκεται η βιολογική γενετική άποψη για την απόκτηση της γλώσσας. Σε αντίθεση με τη θεωρία του συμπεριφορισμού, που θέλει την επιστήμη να διαφυλάττει την αντικειμενικότητά της μελετώντας μόνο τα φαινόμενα εκείνα που είναι άμεσα προσιτά στις αισθήσεις, αποφεύγοντας αναφορές σε μη αισθητά και υποθετικά φαινόμενα (Κατή, 1992), η γενετική θεωρία τονίζει τις μη ορατές, δηλαδή τις μη άμεσα προσιτές και παρατηρήσιμες πλευρές του γλωσσικού φαινομένου (Μήτσης, 1998).

Σύμφωνα με τον Chomsky, ο οποίος αποτελεί τον κύριο εκπρόσωπό της, η ικανότητα να κατανοούμε και να παράγουμε ομιλία είναι έμφυτη. Η ικανότητα αυτή είναι περισσότερο ένα ειδικό ανθρώπινο όργανο με τη δική του δομή και λειτουργία (Cole & Cole, 2001). Ειδικότερα, «η γλώσσα είναι ένα συστατικό του ανθρώπινου μυαλού με αναπαράσταση στη φυσιολογία του εγκεφάλου και μέρος της βιολογικής κληρονομιάς του ανθρώπινου είδους» (Chomsky, 2004, σ.19). Ο Chomsky (1965) πιστεύει ότι κάθε παιδί γεννιέται με ένα *μηχανισμό απόκτησης της γλώσσας (ΜΑΓ)* που είναι προγραμματισμένος να αναγνωρίζει τους οικουμενικούς κανόνες στους οποίους βασίζεται οποιαδήποτε συγκεκριμένη γλώσσα ακούει το παιδί. Έτσι, πολύ βασικό χαρακτηριστικό της γλώσσας είναι το ότι οι ομιλητές συναντούν συνεχώς εκφράσεις που δεν έχουν ξανασυναντήσει στην προηγούμενη γλωσσική τους εμπειρία και παρ' όλα αυτά μπορούν να τις παράγουν και να τις κατανοούν χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια.

Ουσιαστικά, στις φυσιολογικές γλωσσικές ικανότητες δεν υπάρχουν περιορισμοί και κάθε ομιλητής μπορεί να παράγει και να κατανοεί ένα απεριόριστο αριθμό γλωσσικών εκφράσεων σε συνθήκες κανονικής χρήσης της γλώσσας

(Chomsky, 2004). Το γεγονός αυτό, αποτελεί ένα από τα βασικά επιχειρήματα του Chomsky, στην κριτική που άσκησε στο έργο του Skinner, verbal behavior (Chomsky, 1959).

Συμπερασματικά, οι γενετιστές υποστηρίζουν ότι οι βασικές δομές που κάνουν δυνατή την απόκτηση της γλώσσας, δηλαδή οι οικουμενικοί κανόνες της γραμματικής, καθορίζονται πολύ περισσότερο από την εξελικτική πορεία του ανθρώπινου είδους, παρά από την εμπειρική ιστορία του κάθε παιδιού. Έτσι, ο ρόλος του περιβάλλοντος περιορίζεται στο να καθορίσει ποια από όλες τις πιθανές ανθρώπινες γλώσσες θα αποκτήσει το παιδί (Cole & Cole, 2001).

Την παραπάνω τοποθέτηση την ενισχύει ο Chomsky με τη θεωρία της Καθολικής Γραμματικής, η οποία καταπιάνεται με τους μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται στις φυσικές γλώσσες για να καθορίσουν τη μορφή μιας πρότασης και το σημασιολογικό της περιεχόμενο (Chomsky, 2008). Ειδικότερα, «η Καθολική Γραμματική περιλαμβάνει αμετάβλητες αρχές οι οποίες είναι γενικά αληθείς σε όλες τις γλώσσες, καθώς και παραμέτρους οι οποίες επιτρέπουν την παραλλαγή από γλώσσα σε γλώσσα» (White, 2003, σ. 2). Το γεγονός ότι αλλόγλωσσοι ομιλητές μιας γλώσσας επιστρατεύουν μηχανισμούς που δεν ενεργοποιούνται ούτε από τη μητρική ούτε από την υπό εκμάθηση γλώσσα, αποτελεί σοβαρό επιχείρημα υπέρ της καθολικής γραμματικής (ΚΓ). Έτσι, κατασκευάζεται ένα γλωσσικό σύστημα από το μαθητευόμενο κατά τη διαδικασία κατάκτησης της Γ2 το οποίο δεν είναι δόκιμο ούτε στη γλώσσα- αφετηρία ούτε στη γλώσσα στόχο και αποδίδεται σε καθολικές αρχές που επικρατούν διαγλωσσικά. Το ενδιαμέσο αυτό γλωσσικό σύστημα ονομάζεται διαγλώσσα (Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005).

Δεδομένου ότι η εκμάθηση της Γ2 αποτελεί μια εργασία παράλληλη με την απόκτηση της Γ1, εφόσον παρουσιάζεται η ανάγκη να φτάσει κανείς σε ένα γλωσσικό σύστημα καθοριζόμενο από το γλωσσικό εισαγόμενο της Γ2 το οποίο επιτρέπει την κατανόηση και την παραγωγή λόγου στη Γ2, προκύπτει το ερώτημα σε ποιο βαθμό εκτείνεται η πρόσβαση της ΚΓ στην κατάκτηση της Γ2. Σχετικά με αυτό το ερώτημα έχουν προταθεί τρία επίπεδα: αρχικά της μηδενικής πρόσβασης (no access) στην ΚΓ, που σημαίνει ότι η υπό κατάκτηση γλώσσα δεν διέπεται από αρχές της ΚΓ, δευτερευόντως της άμεσης πρόσβασης (direct/full access), κατά την οποία η διαγλώσσα χαρακτηρίζεται από οργάνωση παραμέτρων διαφορετικών από αυτών της μητρικής γλώσσας και τέλος της έμμεσης πρόσβασης (indirect/partial access),

σύμφωνα με την οποία τόσο η μητρική όσο και η ΚΓ επηρεάζουν τη μορφή της διαγλώσσας (White,2003).

1.3.1 Η γνωστική προσέγγιση

Στον αντίποδα της γενετικής θεωρίας βρίσκονται οι γνωστικές θεωρίες που υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερος μηχανισμός ή φυσική προδιάθεση για την κατάκτηση της γλώσσας, αλλά, ότι η διαδικασία αυτή είναι συνέπεια της όλης νοητικής συγκρότησης και του βαθμού ανάπτυξης των γενικότερων γνωστικών ικανοτήτων που έχουν ήδη κάνει την εμφάνισή τους στο παιδί (Μήτσης, 1998).

Γενικότερα, οι εκπρόσωποι της γνωστικής θεωρίας με κυριότερο τον Piaget υποστηρίζουν ότι για να μάθει το παιδί μια καινούργια λέξη πρέπει πρώτα να αντιληφθεί την έννοια που αντιστοιχεί σε αυτή τη λέξη. Έτσι, τα μικρά παιδιά δεν είναι γνωστικά ικανά να κατανοήσουν και να μάθουν αφηρημένες έννοιες (Trawinski, 2005).

Σύμφωνα με τις γνωστικές θεωρίες η γενικότερη νοητική εξέλιξη του παιδιού είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης της νοημοσύνης του και του περιβάλλοντος (Μήτσης, 1998). Ουσιαστικά το παιδί οικοδομεί τη γνώση σταδιακά μέσα από τις εμπειρίες που αποκτά (Trawinski, 2005). Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία ανάπτυξης βρίσκεται σε μια συνεχή αναζήτηση της ισορροπίας μεταξύ του τι είναι γνωστό και των νέων δεδομένων που προκύπτουν μέσω της εμπειρίας, ώστε να δημιουργηθεί μια νέα γνώση.

Όσον αφορά τη γλώσσα, αυτό σημαίνει ότι το παιδί σε δεδομένη χρονική στιγμή δημιουργεί ένα γλωσσικό σύστημα κι αν το σύστημα αυτό δεν επιβεβαιωθεί από τα πράγματα, τότε το αναθεωρεί, το τελειοποιεί και οδηγείται έτσι σε μια αρτιότερη μορφή του (Μήτσης, 1998). Για αυτό το λόγο, οι γνωστικές θεωρίες αναγνωρίζουν τη σημασία του λάθους θεωρώντας το απαραίτητη συνθήκη μάθησης (Trawinski, 2005).

Εν κατακλείδι, η κοινή αρχή που περιλαμβάνεται σε όλες τις σύγχρονες γνωστικές θεωρίες είναι ότι η απόκτηση της γλωσσικής εμπειρίας προχωρεί παράλληλα με την εξέλιξη της αντιληπτικής ικανότητας και ότι οποιαδήποτε γλωσσική κατάκτηση του παιδιού προϋποθέτει την ύπαρξη ανάλογης νοητικής δομής, καθώς και την κατοχή μιας γνώσης από τον περιβάλλοντα κόσμο. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω οι υποστηρικτές της γνωστικής προσέγγισης εντάσσουν την

κατάκτηση της γλώσσας ως επιμέρους περίπτωση στη γενικότερη διαδικασία απόκτησης της γνώσης (Μήτσης, 1998).

1.3.4 Η προσέγγιση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης

Η θεωρία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης απονέμει στο περιβάλλον τον κεντρικό ρόλο στη διαδικασία κατάκτησης της γλώσσας. Μάλιστα, οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας ισχυρίζονται, ότι η γλώσσα αναπτύσσεται μέσω της αλληλεπίδρασης με τους άλλους ανθρώπους τροποποιώντας το λεκτικό εισαγόμενο και προσαρμόζοντάς το στην ικανότητα του μαθητευόμενου (Trawinski, 2005).

Πιο Συγκεκριμένα, ο Bruner (1982, όπως αναφέρεται στο Cole & Cole, 2001) με τον όρο μορφοποιήσεις εννοεί τις επαναλαμβανόμενες κοινωνικά τυποποιημένες δραστηριότητες, στις οποίες ο ενήλικας και το παιδί κάνουν μαζί πράγματα. Το σύνολο των μορφοποιήσεων, το οποίο χρησιμεύει ως όχημα για την απόκτηση της γλώσσας, αποτελεί το σύστημα υποστήριξης απόκτησης της γλώσσας (ΣΥΑΓ), που δεν είναι άλλο από το περιβαλλοντικό συμπλήρωμα του έμφυτου βιολογικού ΜΑΓ των γενετιστών. Σε αντίθεση με τους γενετιστές, οι οποίοι πιστεύουν ότι υπάρχει κρίσιμη περίοδος κατά την οποία ο ΜΑΓ και η ΚΓ αποδίδουν τα βέλτιστα για την απόκτηση της γλώσσας, οι υποστηρικτές της θεωρίας της κοινωνικής αλληλεπίδρασης αρνούνται την ύπαρξή της, καθώς η διαδικασία της αλληλεπίδρασης δεν εξαρτάται από τη βιολογική ή τη γνωστική ανάπτυξη (Trawinski, 2005).

1.4 Κρίσιμη περίοδος

Στη σύγχρονη επιστημονική έρευνα η κρατούσα άποψη για τη σχέση νοητικής και γλωσσικής ανάπτυξης είναι ότι η κατάκτηση ορισμένων γλωσσικών δομών είναι αδύνατη, αν δεν υπάρξουν στο παιδί οι αντίστοιχες νοητικές δομές. Αυτό σημαίνει, ότι το παιδί χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να αποδώσει τις έννοιες που καταλαβαίνει (Θεοφανοπούλου-Κοντού, 1978, όπως αναφέρεται στο Μήτσης, 1996). Επίσης, μια ακόμη παγιωμένη άποψη είναι, ότι η γλωσσική πρόοδος του παιδιού συνδέεται με τη βιολογική ωρίμανση του οργανισμού. Έτσι, για παράδειγμα, η εμφάνιση του πρώτου συντακτικού σταδίου (προτάσεις δύο λέξεων) συμπίπτει με μια ανάλογη ανάπτυξη του αναπνευστικού, του μυϊκού και του νευρικού συστήματος, καθώς και μια ιστολογική διαφοροποίηση του εγκεφαλικού φλοιού (Μήτσης, 1996).

Η λειτουργία του εγκεφάλου φαίνεται να παίζει καθοριστικό ρόλο στην κατάκτηση της γλώσσας. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος έχει μια ιδιαίτερη μοναδική δομή η οποία του επιτρέπει να μετέχει αποφασιστικά στη λειτουργία της γλωσσικής κατάκτησης. Καθώς ο ανθρώπινος εγκέφαλος ωριμάζει, καθένα από τα δύο ημισφαίριά του επιτελεί ιδιαίτερες λειτουργίες. Η γλώσσα συγκεκριμένα ελέγχεται και ρυθμίζεται από το αριστερό ημισφαίριο, το οποίο λειτουργεί ως κέντρο ελέγχου της όλης γλωσσικής ανάπτυξης και συμπεριφοράς, ενώ το δεξιό ελέγχει τις λειτουργίες που σχετίζονται με συναισθηματικές και κοινωνικές ανάγκες του ατόμου (Brown, 1987).

Με την ωριμότητα του εγκεφάλου και με τις αντίστοιχες βιολογικές διαδικασίες ωρίμανσης σχετίζεται και η ύπαρξη της λεγόμενης *κρίσιμης ηλικίας*, περίοδος κατά την οποία ο εγκέφαλος είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στα γλωσσικά ερεθίσματα και συνεπώς και στη κατάκτηση της γλώσσας. Η χρονική περίοδος της κρίσιμης ηλικίας εκτείνεται μεταξύ 3 με 5 ετών για την κατάκτηση της φωνολογίας και της πρώιμης εφηβείας για την κατάκτηση του συντακτικού (Ayoun, 2003). Πιο συγκεκριμένα, η υπόθεση της κρίσιμης περιόδου υποστηρίζει ότι, κατά τη διάρκεια της, η γλώσσα κατακτάται με μεγάλη ευκολία. Ύστερα από την περίοδο αυτή, η γλωσσική κατάκτηση γίνεται όλο και πιο δύσκολη.

Η υπόθεση της κρίσιμης περιόδου βρίσκει τις ρίζες της στις έρευνες των Penfield και Roberts (1959, όπως αναφέρεται στο Τζακώστα, 2016β). Ο Penfield στήριξε την άποψή του για την ευκολία κατάκτησης της γλώσσας μέχρι τα 9 έτη λόγω της πλαστικότητας του εγκεφάλου, παραθέτοντας στοιχεία από περιπτώσεις παιδιών που μετέφεραν το κέντρο ομιλίας τους στο αντίθετο εγκεφαλικό ημισφαίριο εξαιτίας κακώσεων στην περιοχή του εγκεφάλου που εδρεύει ο λόγος. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν φάνηκε να ισχύει για τους ενήλικες (McLaughlin, 1984).

Ο Lenneberg (1967, όπως αναφέρεται στο McLaughlin, 1984) συνέδεσε την κρίσιμη περίοδο με τη χρονική διάρκεια που απαιτείται για την πλευρίωση του εγκεφάλου και την τοποθετεί χρονικά από τα 2 έτη μέχρι την εφηβεία. Με τον όρο πλευρίωση, εννοείται η παγίωση των λειτουργιών του ανθρώπου στα δύο εγκεφαλικά ημισφαίρια, γεγονός που σηματοδοτεί την απώλεια πλαστικότητας του εγκεφάλου (Τζακώστα, 2016β). Επίσης ο Lenneberg, όπως ο Penfield, στήριξε την άποψή του για την ολοκλήρωση της πλευρίωσης του εγκεφάλου με στοιχεία από εγκεφάλους παιδιών που υπέστησαν βλάβη πριν ολοκληρωθεί η πλευρίωση καθώς και από εγκεφάλους που είχαν υποστεί ημισφαιριοτομή (McLaughlin, 1984).

Τα αποτελέσματα των ερευνών για την ανάπτυξη της πλευρίωσης παραμένουν ασυνεπή, καθώς υπάρχουν ερευνητές που θεωρούν ότι η πλευρίωση του εγκεφάλου έχει ολοκληρωθεί τουλάχιστον μέχρι την ηλικία των 5 ετών, ενώ οι προϋποθέσεις για αυτό υπάρχουν από τη γέννηση (Krashen, 1981· Whitaker, Bub, & Leventer, 1981).

Το ερώτημα σχετικά με την ηλικία και την απόκτηση της γλώσσας παρέμεινε ανοιχτό και συνέχισε να απασχολεί τους ερευνητές με προέκταση στην απόκτηση δεύτερης γλώσσας από ενήλικους, καθώς ο Lenneberg άφησε αιχμές για τη σχέση της κρίσιμης περιόδου και την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δεν αρνείται την εκμάθηση μιας γλώσσας μετά την εφηβεία σε περίπτωση κατάκτησης και δεύτερης γλώσσας, αλλά υποστηρίζει πως σίγουρα η ξενική προφορά είναι κάτι που δεν ξεπερνιέται, καθώς η εκμάθηση μιας γλώσσας περιορίζεται ταχύτατα μετά την εφηβεία (McLaughlin, 1984), αφού η ύπαρξη της ανθρώπινης ικανότητας της παραγωγής γλώσσας δεν είναι πλέον δυνατή στον ενήλικα, τουλάχιστον όχι με τον ίδιο τρόπο, όπως κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας (Meisel, 2004). Το ερώτημα που ουσιαστικά εγείρεται από την παραπάνω τοποθέτηση είναι, αν ο μηχανισμός γλωσσικής ανάπτυξης συνεχίζει τη λειτουργία του και στους ενήλικες (Bley-Broman, 1990). Γεγονός είναι ότι δεν υπάρχει ομόφωνη απάντηση μεταξύ των ερευνητών σχετικά με το παραπάνω ερώτημα.

1.4.10 παράγοντας ηλικία κατά την κατάκτηση της Γ2

Ο Scovel (1969) παραθέτει την άποψη του Lenneberg ότι η πλευρίωση του εγκεφάλου ολοκληρώνεται στην εφηβεία και θεωρεί ότι το γεγονός αυτό συσχετίζεται με την εμφάνιση της ξενικής προφοράς. Υποστήριζε ότι η ικανότητα να τελειοποιηθεί μία δεύτερη γλώσσα χωρίς ξενική προφορά πριν την ηλικία των 12 σχετίζεται άμεσα με το γεγονός ότι η πλευρίωση του εγκεφάλου δεν έχει τελειοποιηθεί ακόμη. Αντίθετα, οι ενήλικες έχουν χάσει την πλαστικότητα του εγκεφάλου και κάθε προσπάθεια να εξαλείψουν την ξενική προφορά τους, παραμένει άκαρπη εξαιτίας βιολογικών παραγόντων.

Η Oyama (1976) ερεύνησε 60 άντρες μετανάστες, οι οποίοι είχαν εισέλθει στις Ηνωμένες Πολιτείες σε ηλικίες που κυμαίνονταν από 6 μέχρι 20 χρονών και είχαν διαμείνει μεταξύ 5 και 18 χρόνια. Ζήτησε από δύο ενήλικες φυσικούς ομιλητές να κρίνουν την προφορά του δείγματος ως προς την εντοπιότητα από εξαγόμενα των 45'' που είχαν λάβει από εργασίες φωναχτού διαβάσματος και ελεύθερου λόγου

αντίστοιχα. Η έρευνα έδειξε πολύ ισχυρή επίδραση του παράγοντα της ηλικίας άφιξης και σχεδόν καμία επίδραση των χρόνων παραμονής στις Ηνωμένες Πολιτείες. Συγκεκριμένα, έδειξε ότι όσο νεότεροι ήταν οι αφιχθέντες, τόσο περισσότερο η επίδοσή τους συντάσσονταν με αυτή των φυσικών ομιλητών.

Παρόμοια αποτελέσματα προέκυψαν για την απόκτηση της γραμματικής. Η έρευνα του Patkowski (1980) αξιολόγησε αντίγραφα του λόγου των μεταναστών των Ηνωμένων πολιτειών, ως προς τη συντακτική επίδοση. Η ανάλυση έδειξε ότι οι μετανάστες, οι οποίοι είχαν φτάσει στις Ηνωμένες Πολιτείες πριν την ηλικία των 15 πέτυχαν υψηλότερα σκορ στη συντακτική αξιολόγηση συγκριτικά με αυτούς που έφτασαν μετά την ηλικία των 15 ετών, ακόμη κι όταν η ποσότητα της ανεπίσημης έκθεσης και της επίσημης διδασκαλίας είχαν ελεγχθεί. Μόνο η ποσότητα της ανεπίσημης έκθεσης στη Γ2 είχε κάποια σημαντική επίδραση, αλλά κι αυτή ήταν αμελητέα συγκρινόμενη με τον παράγοντα ηλικία.

Τα αποτελέσματα της έρευνα του Patkowski (1980) επιβεβαιώνει η έρευνα των Johnson και Newport (1989) η οποία μελέτησε τη σχέση μεταξύ των επιδράσεων της ωρίμανσης και της ικανότητας του ατόμου να αποκτήσει μια δεύτερη γλώσσα. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 46 φυσικοί ομιλητές της κινέζικης και κορεάτικης γλώσσας οι οποίοι είχαν φτάσει στην Αμερική και είχαν εκτεθεί στην αγγλική γλώσσα μεταξύ των 3 μέχρι 39 ετών και τους ζητήθηκε να προσδιορίσουν τη γραμματικότητα (grammaticality) διαφόρων αγγλικών προτάσεων. Η έρευνα ισχυρίζεται ότι υπάρχει ισχυρή εξασθένηση, εξαρτώμενη από την ηλικία, ως προς τη γλωσσική επάρκεια των ατόμων που εκτίθενται σε μια δεύτερη γλώσσα κατά την ενήλικη ζωή τους.

Γενικότερα, οι έρευνες που υποστηρίζουν τη σημασία της ηλικίας στην εκμάθηση της Γ2 προέρχονται κυρίως από τη μελέτη της προφοράς (Oyama, 1976· Scovel, 1969) του τονισμού και του επιτονισμού των αλλοδαπών ομιλητών (Flege, 1981· Huang & Jun, 2009) και λιγότερο από τη μελέτη της μορφοσύνταξης. Σε αυτό τον τομέα οι έρευνες δείχνουν ότι οι μαθησιακές διαδικασίες στην παιδική ηλικία και στην ενηλικίωση δεν αποφέρουν μόνο διαφορετικά επίπεδα επάρκειας, αλλά είναι, επίσης, διαφορετικές (DeKeyser, 2000· DeKeyser, Alfi-Shabtay, & Ravid, 2010).

Υπάρχει η ακραία άποψη των Piske, MacKay, και Flege (2001) οι οποίοι υποστηρίζουν ότι η ηλικία είναι η μοναδική στατιστικά σημαντική μεταβλητή η οποία επηρεάζει την παρουσία ξενικής προφοράς ενώ το φύλο, η διάρκεια παραμονής στη χώρα της Γ2 και η αυτοαξιολόγηση στην ικανότητα της Γ1 δεν αποτελούν ισχυρές στατιστικά μεταβλητές.

Σε παρόμοια συμπεράσματα κατέληξαν και οι έρευνες των Mayberry (2007) και Mayberry και Lock (2003) σε κωφά παιδιά, οι οποίες έδειξαν ότι και στις δύο εργασίες, χρονομετρημένη γραμματική εξέταση και μη χρονομετρημένη αντιστοίχιση εικόνων, οι ενήλικοι, οι οποίοι είχαν γλωσσική εμπειρία νωρίς στη ζωή τους, έδειξαν καλύτερες επιδόσεις στη μεταγενέστερη κατάκτηση της γλώσσας είτε ήταν ομιλούμενη είτε νοηματική.

Αναλόγως, έρευνες με προκλητά δυναμικά (ERP) από το χώρο των νευροεπιστημών αναφέρουν ότι ο παράγοντας ηλικία παίζει σημαντικό ρόλο στον ορισμό των ομοιοτήτων ή των διαφορών στα μοτίβα των προκλητών δυναμικών μεταξύ των φυσικών ομιλητών και των ομιλητών της Γ2 (Mueller, 2005). Μάλιστα, η πρώτη έρευνα με προκλητά δυναμικά των Weber- Fox και Neville (1996) υποστήριξε ότι οι αλλαγές στην ωρίμανση περιορίζουν σημαντικά την ανάπτυξη των νευρώνων που σχετίζονται με τη γλώσσα. Επιπλέον, τα υποσυστήματα που ειδικεύονται στην επεξεργασία διαφορετικών πτυχών της γλώσσας παρουσιάζουν διαφορετικές ευαίσθητες περιόδους. Καθώς και η έρευνα των Perani et al. (2003), οι οποίοι χρησιμοποίησαν νευροαπεικονίσεις (MRI), έδειξε ότι, κατά την εκτέλεση μιας παραγωγικής εργασίας, η ηλικία καθώς και η γλωσσική έκθεση επηρεάζουν το πρότυπο της ενεργοποίησης του εγκεφάλου στα δίγλωσσα άτομα.

Ωστόσο, υπάρχουν έρευνες οι οποίες δεν αναγνωρίζουν την επίδραση της κρίσιμης περιόδου στην εκμάθηση της Γ2, μάλιστα καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι μεγαλύτεροι σε ηλικία αλλόγλωσσοι ομιλητές επιτυγχάνουν επίπεδα σχεδόν φυσικού ομιλητή, όσον αφορά την κατανόηση και την αντίληψη της Γ2.

Σε ανάλογα συμπεράσματα κατέληξε η έρευνα της Collier (1987), η οποία μελέτησε το χρονικό διάστημα το οποίο απαιτείται για 1.548 μαθητές με περιορισμένη επίδοση στα αγγλικά, ώστε να γίνουν ικανότατοι χρήστες της αγγλικής γλώσσας για ακαδημαϊκούς σκοπούς, λαμβάνοντας διδασκαλία στα αγγλικά σε όλα τα μαθήματα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι μαθητές οι οποίοι εισήχθησαν στο παραπάνω πρόγραμμα στις ηλικίες 8-11 ετών ήταν οι πιο γρήγοροι, καθώς χρειάστηκαν 2-5 χρόνια για να φτάσουν 50^ο εκατοστημόριο της εθνικής νόρμας σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Καθώς, οι μαθητές με ίδια χρόνια διαμονής, αλλά ηλικία εισαγωγής στο πρόγραμμα 5-7 χρονών ήταν 1-3 χρόνια πίσω, ως προς το επίπεδο επίδοσης, συγκριτικά με τους μαθητές της ηλικιακής ομάδας των 8-11 χρονών.

Παρόμοια αποτελέσματα, όσον αφορά τον ρόλο της ηλικίας έκθεσης στη Γ2 σε σχέση με την ικανότητα των συμμετεχόντων με μη μητρική γλώσσα τα αγγλικά να

ονοματίζουν αντικείμενα καθημερινής χρήσης έδειξε και η έρευνα των Malt και Sloman (2003). Πιο συγκεκριμένα, η πολλαπλή παλινδρόμηση έδειξε ότι μόλις οι επιδράσεις από τα χρόνια της βύθισης (immersion) απομονώθηκαν και για τις δύο κατηγορίες οικιακών αντικειμένων (μπουκάλια και πιάτα) ο παράγοντας ηλικία κατάκτησης δεν αποτελούσε ισχυρά στατιστικά σημαντικό δείκτη πρόβλεψης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η έρευνα των Hirsh, Morisson, Gaset, και Carnicer (2003), η οποία ερεύνησε το ρόλο της ηλικίας στην κατάκτηση της Γ2 μέσα από την ονομασία εικόνων με μια ομάδα μη ισορροπημένων όψιμων δίγλωσσων και μια ομάδα μονόγλωσσων ομιλητών. Αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επιδράσεις της ηλικίας κατάκτησης δεν περιορίζονται σε αντικείμενα που έχουν μάθει πριν από οποιαδήποτε υποτιθέμενη κρίσιμη περίοδο, αλλά πρέπει να παρατηρούνται για αντικείμενα τα οποία μαθαίνονται σε οποιαδήποτε ηλικία, δηλαδή οι επιδράσεις της ηλικίας κατάκτησης είναι πιο πιθανό να οφείλονται στη σχετική σειρά με την οποία τα αντικείμενα αποκτώνται σε μια γλώσσα. Στην ίδια γραμμή πλεύσης είναι η άποψη των Hernadez και Li (2009), οι οποίοι υποστηρίζουν, ότι ουσιαστικά, η μάθηση είναι αυτή που διαμορφώνει την πορεία της ανάπτυξης σε μονογλωσσικούς, διγλωσσικούς και μη γλωσσικούς τομείς.

Παρομοίως, υπέρ της επίδοσης των μαθητών που ξεκίνησαν αγγλικά σε μεγαλύτερη ηλικία τάσσεται και η έρευνα της Mirapleix (2006), η οποία μελέτησε, αν στο τέλος του γυμνασίου οι μαθητές, οι οποίοι ξεκίνησαν αγγλικά σε επίσημο πλαίσιο από την ηλικία των 8, είχαν καλύτερη επίδοση από αυτούς που ξεκίνησαν στην ηλικία των 11, όσον αφορά το προφορικό και γραπτό παραγωγικό λεξιλόγιο, μάλιστα, το παραγωγικό λεξιλόγιο της ηλικιακής ομάδας των 11 ετών αποδείχθηκε οριακά πιο ποικίλο.

Επίσης, και η έρευνα της Mora (2006) σε σχέση με τη γλωσσική ευχέρεια ισχυρίζεται ότι οι όψιμοι μαθητευόμενοι της Γ2 είχαν καλύτερες επιδόσεις από τους πρώιμους μαθητευόμενους της Γ2 ως προς το ρυθμό ομιλίας (speech rate) καθώς και ως προς το μέσο μήκος εκτέλεσης (mean length of run) και το ρυθμό εκτέλεσης του λόγου (speech run rate) και τη μακρύτερη δυνατή ροή (longest fluent run).

Αναλόγως, η έρευνα της Ρουσουλιώτη (2009) υποστηρίζει ότι όσον αφορά την ανάπτυξη της σημασιολογίας και του λεξιλογίου, υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση με τον παράγοντα ηλικία.

Επιπλέον, οι τελικές μετρήσεις της μορφοσυντακτικής ανάπτυξης της έρευνας των Snow και Hoefnagel-Hoehle (1978, όπως αναφέρεται στο McLaughlin, 1984)

έδειξαν ότι το γκρουπ των εφήβων (12-15 ετών) διατήρησε ένα μικρό πλεονέκτημα έναντι της ομάδας των νεότερων παιδιών (6-10 ετών).

Τέλος, τα αποτελέσματα της έρευνας των Bongaerts, van Summeren, Planken, και Schils (1997) σύμφωνα με τα οποία φυσικοί ομιλητές των γερμανικών, οι οποίοι είχαν αρχίσει να μαθαίνουν αγγλικά μετά την ηλικία της εφηβείας και δεν διακρίνονταν από τους φυσικούς ομιλητές της αγγλικής γλώσσας, αποτελούν ιδιαίτερα ισχυρό επιχείρημα υπέρ της μη επίδρασης της ηλικίας στην κατάκτηση της Γ2. Αυτό συμβαίνει, γιατί ο τομέας της φωνητικής και της φωνολογίας αποτελεί το κυριότερο τομέα που υπόκειται σε κρίσιμη περίοδο (Ayoun, 2003).

Μια μέση άποψη σε σχέση με το ρόλο της ηλικίας στην κατάκτηση της Γ2 πρεσβεύεται από τους (Hakuta, Bialystok & Wiley, 2003). Πιο συγκεκριμένα, θεωρούν ότι η εξασθένηση της εκμάθησης της Γ2 οφείλεται σε κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς λόγους. Γίνεται αντιληπτό ότι δεν υπάρχει κοινός τόπος μεταξύ των ερευνητών σχετικά με το ρόλο της ηλικίας κατά την εκμάθηση της Γ2. Καθώς, όπως εύκολα διαπιστώνει κανείς από τα παραπάνω, οι έρευνες χωρίζονται σε δύο κατευθύνσεις, σε αυτές που ενστερνίζονται την επίδραση της ηλικίας στην κατάκτηση της Γ2 και σε αυτές που θεωρούν ότι ο ρόλος της είναι ανύπαρκτος ή αρκετά περιορισμένος. Όμως, δεν αμφισβητείται το γεγονός ότι εκτός από την ηλικία, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση της Γ2, εφόσον αυτή από μόνη της αποτελεί ένα πολυπαραγοντικό φαινόμενο με ποικίλες επιρροές.

1.5 Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση της Γ2 συνοψίζοντας τα διάφορα αντίστοιχα ερευνητικά αποτελέσματα σύμφωνα με την Τριάρχη- Herman (2000) διακρίνονται σε τρεις ομάδες: 1) γλωσσικοί παράγοντες, 2) ατομικοί παράγοντες και 3) κοινωνικοί παράγοντες. Ο Μήτσης (1998) κατηγοριοποιεί τους παράγοντες αυτούς σε 1) ψυχολογικούς και 2) κοινωνικο-πολιτιστικούς. Ανεξάρτητα από τον διαχωρισμό που κάνει ο κάθε ερευνητής, σε γενικές γραμμές, οι τοποθετήσεις σχετικά με το θέμα αυτό είναι κοινές. Παρακάτω αναπτύσσονται οι παράγοντες που επιδρούν κατά την εκμάθηση της Γ2.

1.5.1 Γλωσσικοί παράγοντες

Η ψυχολογία αναφέρει, ότι η δεύτερη γλώσσα αναπτύσσεται όπως η πρώτη, επομένως, σημασία έχει η συγγένεια και η ομοιότητα των δυο γλωσσών, το επίπεδο κατοχής της πρώτης γλώσσας, εφόσον η επαρκής κατοχή της πρώτης γλώσσας, συμβάλλει στην επιτυχημένη εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας, καθώς και τα γλωσσικά ερεθίσματα του περιβάλλοντος (Τριάρχη- Herman, 2000).

1.5.1.1 Η συγγένεια και η ομοιότητα των δυο γλωσσών

Πιο συγκεκριμένα, η συγγένεια και η ομοιότητα των δύο γλωσσών αφορά την αντιστοιχία των δομών μεταξύ της Γ1 και Γ2. Μάλιστα, η Marinova-Todd (1994, όπως αναφέρεται στο Bialystok, 1997) υποστηρίζει τη σημασία της σχέσης μεταξύ των δύο γλωσσών στην εκμάθηση κάποιας δομής της Γ2. Όσο πιο κοινή η δομή της Γ1 με την προς κατάκτηση δομή της Γ2, τόσο πιο εύκολη η επιτυχία.

1.5.1.2 Το επίπεδο κατοχής της πρώτης γλώσσας

Όσον αφορά το επίπεδο κατοχής της Γ1, η οποία στην περίπτωση της παρούσας έρευνας, συνήθως, συμπίπτει με τη μητρική, η σύγχρονη βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι αυτή αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία οικοδομείται η εκμάθηση της Γ2. Για παράδειγμα, ο Δαμανάκης, αναφερόμενος στα πορίσματα παλαιότερων σκανδιναβικών ερευνών των Skutnabb-Kangas και Toukoumaa (1976, όπως αναφέρεται στο Νικολάου 2011) τονίζει ότι τα παιδιά τα οποία είχαν κατακτήσει ικανοποιητικό επίπεδο στη μητρική τους γλώσσα μπορούσαν όχι μόνο να την καλλιεργούν, αλλά και να αποκτήσουν με τη βοήθειά της αρκετές γνώσεις στη Γ2. Μάλιστα, υποστηρίζεται ότι το επίπεδο γνώσης της μητρικής είναι δείκτης για το επίπεδο ανάπτυξης της Γ2 (Cummins, 2001). Γενικότερα, πολλοί ερευνητές τονίζουν ότι η υποστήριξη της ανάπτυξης μιας ισχυρής μητρικής γλώσσας επιδρά θετικά στην ακαδημαϊκή, κοινωνική και προσωπική εξέλιξη των παιδιών (Bialystok, 2001· Cummins, 2001).

1.5.1.3 Τα γλωσσικά ερεθίσματα του περιβάλλοντος

Σχετικά με τα γλωσσικά ερεθίσματα που δέχεται το άτομο στη Γ2 από το περιβάλλον του, θεωρείται πλέον δεδομένο, ότι η ποιότητα και η ποσότητα αυτών

επιδρά άμεσα στην κατάκτησή της, δηλαδή η γλωσσική ποικιλία στην οποία ανήκουν τα γλωσσικά ερεθίσματα που παρέχονται στο άτομο, προσδιορίζει την ποικιλία της Γ2 που κατακτάται (Τριάρχη- Herman, 2000).

1.5.2 Ατομικοί παράγοντες

Είναι αξιοσημείωτο, ότι ακόμη και στο ίδιο γλωσσικό περιβάλλον υπάρχουν άτομα που μαθαίνουν καλύτερα, με περισσότερη ευκολία και ταχύτητα μια Γ2 σε σχέση με άλλα άτομα στο ίδιο περιβάλλον. Αυτή η διαφοροποίηση οφείλεται σε ατομικούς παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την κατάκτηση της Γ2 και σύμφωνα με τον Wode (1988, όπως αναφέρεται στο Τριάρχη-Herman, 2000) διακρίνονται: α) στις γλωσσο-γνωστικές ικανότητες, β) στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του ατόμου, γ) στους συναισθηματικούς παράγοντες και δ) στους βιολογικούς παράγοντες.

1.5.2.1 Γλωσσο-γνωστικές ικανότητες

Ο όρος γλωσσο-γνωστικές ικανότητες ερμηνεύεται από την ύπαρξη ειδικών ικανοτήτων γλωσσικής κατάκτησης οι οποίες στις βασικές τους δομές είναι έμφυτες (Τριάρχη-Herman, 2000). Αυτό απορρέει από τη θεωρία της γενετικής μετασχηματιστικής γραμματικής του Chomsky (1957, όπως αναφέρεται στο Κατή, 1992), ο οποίος έβλεπε τη γλώσσα ως ένα οργανωμένο σύστημα ήχων και εννοιών που επιτρέπει την παραγωγή και κατανόηση άπειρων εκφράσεων. Υπέθετε ότι κάθε ομιλητής διαθέτει τη δυνατότητα για δημιουργία και κατανόηση συνεχώς καινούργιων προτάσεων, αρκεί να γνωρίζει τις μονάδες του γλωσσικού συστήματος και τις αρχές χρήσης αυτών των μονάδων. Αυτή η δημιουργικότητα που παρέχει ο μηχανισμός της γλώσσας θεωρούνταν άκρως σημαντική από τον Chomsky, καθώς πίστευε ότι το είδος της πρότασης που δημιουργούν οι ομιλητές σε κάθε περίπτωση εξαρτάται από ποικίλες εσωτερικές καταστάσεις, όπως, για παράδειγμα, την επικοινωνιακή πρόθεση και τις γνώσεις για τον κόσμο, ώστε να μην υπάρχει απλή αντιστοιχία ανάμεσα στις εκφράσεις και τις καταστάσεις.

Παρόλο που στο ερώτημα ποια είναι η υφή, η υπόσταση και η ποιότητα αυτών των έμφυτων ικανοτήτων δεν υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των ερευνητών, το σίγουρο είναι ότι μέσω των γλωσσο-γνωστικών ικανοτήτων που φέρει το κάθε άτομο από τη γέννηση του, επεξεργάζεται τις γλωσσικές δομές του περιβάλλοντός

του γνωστικά. Αυτές από τη μεριά τους επηρεάζονται και κατευθύνονται μόνο μέσω της ποιότητας και της δόμησης του γλωσσικού υλικού που δίδεται μέσω του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντος του ατόμου (Τριάρχη-Herman, 2000).

1.5.2.2 Χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του ατόμου

Κάθε άτομο διαθέτει μια ξεχωριστή προσωπικότητα, η οποία αποτελεί σύνθεση διαφόρων χαρακτηριστικών, τα οποία επιδρούν σε κάθε διαδικασία μάθησης. Στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσωπικότητας του κάθε ατόμου που συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία κατάκτησης της Γ2 θα μπορούσαν συνοπτικά να ενταχθούν: α) τα γνωστικά στιλ, β) οι μαθησιακές και επικοινωνιακές στρατηγικές, γ) οι διάφορες διαστάσεις της προσωπικότητας του ατόμου.

1.5.2.2.1 Γνωστικά στιλ

Τα γνωστικά στιλ αντιστοιχούν στον τρόπο με τον οποίο το κάθε άτομο λαμβάνει, αντιλαμβάνεται, οργανώνει και ανακαλεί τις πληροφορίες. Στη βιβλιογραφία συχνά ονομάζονται και μαθησιακά στιλ και συνήθως παρουσιάζονται ως ζεύγη αντιθέτων, για παράδειγμα παραγωγική προσέγγιση ή επαγωγική κ.α. Σε γενικές γραμμές, η βασική διάκριση των γνωστικών στιλ έγκειται στην ικανότητα αντίληψης του όλου ή του μέρους (Saville-Troike, 2006). Η ικανότητα αντίληψης του όλου κατά την εκμάθηση της Γ2 οδηγεί σε μια επικοινωνιακή - συνολική στρατηγική, αντίθετα, η αντίληψη του μέρους οδηγεί στην προσκόλληση στους κανόνες και τις λεπτομέρειες της Γ2, τακτική που χαρακτηρίζει συνήθως τους ενήλικες (Μήτσης, 1998).

1.5.2.2.2 Μαθησιακές και επικοινωνιακές στρατηγικές

Οι μαθησιακές και επικοινωνιακές στρατηγικές, ως έννοια είναι πιο συγκεκριμένη κι αφορά τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο δρα το κάθε άτομο κατά την επίλυση ενός προβλήματος. Ο όρος μαθησιακές έχει σχέση με το εισαγόμενο (input) της Γ2, δηλαδή με την αποδοχή μηνυμάτων από τους άλλους, ενώ οι επικοινωνιακές στρατηγικές σχετίζονται με το εξαγόμενο (output), δηλαδή με την παραγωγή και τη μεταφορά μηνύματος προς τους άλλους (Brown, 1987).

1.5.2.2.3 Διάφορες διαστάσεις της προσωπικότητας του ατόμου

Οι διάφορες διαστάσεις της προσωπικότητας του ατόμου αφορούν, αρχικά, την αυτοπεποίθηση του ατόμου, η οποία αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχή έκβαση οποιουδήποτε έργου. Η εμπιστοσύνη ενός ατόμου στον εαυτό του και στις ικανότητές του έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη ενός αισθήματος βεβαιότητας και αυτοεπιδοκιμασίας, προϋποθέσεις απαραίτητες για την κατάκτηση της Γ2 (Μήτσης, 1998). Από την άλλη, και ο βαθμός εξωστρέφειας ενός ατόμου συμβάλλει στην ευκολότερη και γρηγορότερη κατάκτηση της Γ2, καθώς αντιπροσωπεύει τη φυσική τάση κάποιων ατόμων να επικοινωνούν διαρκώς με το περιβάλλον τους.

Εξίσου σημαντικός παράγοντας της προσωπικότητας που συνδέεται με τους δύο παραπάνω αποτελεί και η τάση της ανθρώπινης φύσης να υψώνει άμυνες προκειμένου να προστατέψει το εύθραυστο εγώ της. Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση κατάκτησης της Γ2 αναφερόμαστε σε ένα γλωσσικό εγώ το οποίο σε κάποιο βαθμό συνεπάγεται σύγκρουση ταυτότητας καθώς οι μαθητές της Γ2 αναλαμβάνουν μια νέα ταυτότητα με τη συμβολή της νεοαποκτηθείσας ικανότητας (Brown, 1987).

Έτσι, η εκμάθηση της Γ2 συνιστά κατά βάθος έναν κίνδυνο για το υποκείμενο, καθώς σημαίνει τη δημιουργία ενός γλωσσικού εγώ, το οποίο έρχεται να διαταράξει την εσωτερική ισορροπία και το αίσθημα ασφάλειας και βεβαιότητας που διακατείχε ως τώρα το άτομο. Σε αυτή την περίπτωση, τα άτομα με ενισχυμένη αυτοπεποίθηση και εξωστρεφή τάση έχουν τη δυνατότητα να υπερβούν τις ενδεχόμενες φοβίες ή αναστολές (Μήτσης, 1998). Τέλος, στις διάφορες διαστάσεις της προσωπικότητας θα μπορούσαν να προστεθούν η διακινδύνευση (risk taking) και το δημιουργικό άγχος (Brown, 1987) καθώς και το γλωσσικό ταλέντο του κάθε ατόμου (Saville-Troike, 2006).

1.5.2.3. Συναισθηματικοί παράγοντες

1.5.2.3.1 Κίνητρα και συναισθήματα

Στους συναισθηματικούς παράγοντες συγκαταλέγονται τα κίνητρα, οι απόψεις και τα συναισθήματα που οδηγούν το άτομο στην κατάκτηση της Γ2. Οι πιο γνωστοί τύποι κινήτρων είναι τα κίνητρα ενσωμάτωσης (integrative motivation) και τα ωφελμιστικά κίνητρα (instrumental motivation). Η πρώτη κατηγορία χαρακτηρίζει τα άτομα που ενδιαφέρονται να μάθουν τη Γ2 από προσωπική επιθυμία ή για να συσχετιστούν με τα άτομα που τη χρησιμοποιούν ή από πρόθεση να συμμετέχουν και να ενσωματωθούν στη γλωσσική κοινότητα της Γ2, σε κάθε περίπτωση οι παράγοντες είναι πιο συναισθηματικοί. Η δεύτερη κατηγορία κινήτρων χαρακτηρίζει τα άτομα που θέλουν να μάθουν τη Γ2, γιατί αυτό θα τους αποφέρει εργασιακά οφέλη, για παράδειγμα, νέες εργασιακές ευκαιρίες, καλύτερο επαγγελματικό προφίλ ή πρόσβαση σε πληροφορίες επιστημονικές ή τεχνολογικές (Saville-Troike, 2006).

Καινοτόμες θεωρίες σχετικά με την απόκτηση της Γ2 υποστηρίζουν ότι τα κίνητρα για την εκμάθηση της Γ2, σε συνδυασμό με την επίδοση και τη διαδικασία κατάκτησής της, ελέγχονται από νευρολογικούς μηχανισμούς. Συγκεκριμένες περιοχές του εγκεφάλου διεξάγουν μία αξιολόγηση ερεθισμάτων, τη συνάφεια μεταξύ των κινήτρων και των γεγονότων και των άλλων ερεθισμάτων και καθορίζουν τον τρόπο αντίδρασης συμπεριλαμβανομένης της στάσης του ατόμου και τελικά του βαθμού της προσπάθειάς του (Schumann, 1997).

Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω θεωρία γίνεται αντιληπτό ότι τα θετικά συναισθήματα και γενικότερα η θετική άποψη του ατόμου για τη γλώσσα που θέλει ή που χρειάζεται να μάθει συμβάλλουν στην κατάκτηση αυτής. Αντίθετα, τα αρνητικά συναισθήματα καθώς και μια αρνητική στάση απέναντί στη γλώσσα στόχου μπλοκάρουν και δυσχεραίνουν την κατάκτησή της (Τριάρχη-Herman, 2000).

1.5.2.4 Βιολογικοί παράγοντες

1.5.2.4.1 Φύλο

Οι βιολογικοί παράγοντες που απασχόλησαν την έρευνα είναι το φύλο και η ηλικία κατάκτησης της Γ2. Πιο συγκεκριμένα, σε σχέση με την κατάκτηση της Γ2 και το φύλο είναι ευρέως διαδεδομένη η άποψη ότι τα κορίτσια τα καταφέρνουν καλύτερα από τα αγόρια. Όμως, η σύγχρονη έρευνα δεν επιβεβαιώνει επιστημονικά το παραπάνω επιχείρημα. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από κοινωνικές δομές οι οποίες

αντανεκλούν πολιτιστικούς και κοινωνικο-ψυχολογικούς περιορισμούς και επιρροές (Saville-Troike, 2006)

1.5.2.4.2 Ηλικία κατάκτησης

Όσον αφορά την ηλικία κατάκτησης της Γ2, επειδή έχει γίνει ήδη εκτενή αναφορά στην παρούσα εργασία πολύ συνοπτικά θα αναφερθεί ότι μεταξύ των ερευνητών υπάρχουν διαφορετικές απόψεις καθώς και διαφορετική αντιμετώπιση του θέματος. Καθώς η κάθε έρευνα ξεκινά από διαφορετική βάση, αναπόφευκτα τα διαφορετικά ερευνητικά ερωτήματα οδηγούν και σε διαφορετικά πορίσματα. Υπάρχουν, όμως, κάποιες γενικεύσεις μεταξύ των ερευνητών, οι οποίες αφορούν τη σχέση της ηλικίας με τον ρυθμό κατάκτησης και την τελική επίδοση στη Γ2. Πιο συγκεκριμένα, οι ενήλικες κατακτούν πιο γρήγορα από τα παιδιά τα στάδια της μορφοσυντακτικής ανάπτυξης, το ίδιο συμβαίνει και με τα μεγαλύτερα παιδιά έναντι των μικρότερων. Επίσης, όσοι εκτίθενται φυσικά στο γλωσσικό περιβάλλον της Γ2 κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας, πετυχαίνουν υψηλότερες επιδόσεις από αυτούς που ξεκινούν την έκθεση στη Γ2 ως ενήλικες (Krashen, Long, & Scarcella, 1979).

Γεγονός είναι ότι ο παράγοντας ηλικία θα πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση και με μη βιολογικούς παράγοντες, όπως είναι οι κοινωνικοπολιτιστικές εμπειρίες που διαθέτει το κάθε άτομο, καθώς είναι ευνόητο ότι άτομα με μεγαλύτερη ηλικία διαθέτουν διαφορετικές ανάλογες εμπειρίες από τα πιο νεαρά άτομα, όταν καλούνται να κατακτήσουν τη Γ2 (Butler & Hakuta, 2004).

1.5.2.5 Κοινωνικοί παράγοντες

Στις κοινωνικές μεταβλητές που επηρεάζουν τη φυσική κατάκτηση της Γ2 σύμφωνα με το ερευνητικό πρόγραμμα της Χαϊλδεμβέργης (όπως αναφέρεται στο Τριάρχη –Herman, 2000) συγκαταλέγονται, η ηλικία πρώτης επαφής με τη Γ2, η διάρκεια παραμονής, το μορφωτικό επίπεδο, η επαφή με φυσικούς ομιλητές της Γ2 στον ελεύθερο χρόνο και στο χώρο εργασίας και η κοινωνική απόσταση.

1.5.2.5.1 Ηλικία επαφής με τη Γ2 και διάρκεια παραμονής

Η ηλικία επαφής με τη Γ2 έχει αναπτυχθεί διεξοδικά σε προηγούμενο κεφάλαιο. Αυτό που φαίνεται, παρόλο που δεν υπάρχει σύμπνοια απόψεων μεταξύ των ερευνητών, είναι ότι η ηλικία ασκεί ιδιαίτερη επίδραση στην κατάκτηση του φωνολογικού συστήματος της Γ2 (Τριάρχη –Herman, 2000). Όσον αφορά τη συμβολή της διάρκειας παραμονής στην κατάκτηση της Γ2, ενώ προηγούμενες έρευνες υποστήριζαν ότι όσο αυξάνεται η διάρκεια παραμονής ιδίως των παιδιών τόσο βελτιώνεται και η εκμάθηση της Γ2, σύμφωνα με τους Flege και Liu (2001) η επίδοση των ενηλίκων στη Γ2 βελτιώνεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου μόνο, όταν λαμβάνουν ουσιαστική ποσότητα γλωσσικών εισαγόμενων (input) από φυσικούς ομιλητές.

1.5.2.5.2 Η επαφή με φυσικούς ομιλητές της Γ2 στον ελεύθερο χρόνο και στο χώρο εργασίας

Έχει διαπιστωθεί ότι η επαφή με φυσικούς ομιλητές κατά τον ελεύθερο χρόνο για την κατάκτηση της Γ2 είναι υψίστης σημασίας. Αυτό, γιατί αντίθετα με την επαφή στο χώρο εργασίας, στον ελεύθερο χρόνο η επαφή με τους συνομιλητές είναι ποιοτικά και ποσοτικά πολύ ανώτερη λόγω ευνοϊκότερων συνθηκών, διαθέσιμου χρόνου και διάθεσης. Επιπλέον, μέσω μιας τέτοιας επαφής επηρεάζονται θετικά και οι συναισθηματικοί παράγοντες (Τριάρχη –Herman, 2000).

1.5.2.5.3 Το μορφωτικό επίπεδο

Φαίνεται ότι ανάλογα με τη μόρφωση που διαθέτει ένα άτομο αναπτύσσεται και η ετοιμότητα που δείχνει για μάθηση γεγονός που επηρεάζει άμεσα τη φυσική κατάκτηση της Γ2. Σίγουρα, η επαγγελματική μόρφωση επιδρά τόσο στον ρυθμό όσο και στο επίπεδο κατάκτησης της Γ2. Άτομα με ανώτερη μόρφωση διαθέτουν μεγαλύτερη και καλύτερη επαφή με τους συναδέλφους τους που μιλούν τη Γ2. Επίσης, τα άτομα αυτά γίνονται πιο εύκολα αποδεχτά από τους κατοίκους μιας χώρας σε αντίθεση με τους ανειδίκευτους εργάτες (Τριάρχη –Herman, 2000).

1.5.2.5.4 Η κοινωνική απόσταση

Η έννοια κοινωνική απόσταση αναφέρεται στη γνωστική και συναισθηματική εγγύτητα των δύο πολιτιστικών συστημάτων που έρχονται σε επαφή στο εσωτερικό ενός ατόμου. Ο όρος απόσταση χρησιμοποιείται μεταφορικά προσδιορίζοντας τις διαφορές μεταξύ αυτών των συστημάτων (Brown, 1987). Γίνεται κατανοητό ότι όσο αυξάνεται η απόσταση, δηλαδή οι διαφορές μεταξύ των δύο πολιτιστικών συστημάτων, τόσο δυσχεραίνεται η κατάκτηση της Γ2, καθώς γίνεται δυσκολότερη η διαδικασία της πολιτιστικής προσαρμογής. Αντίθετα, η μικρή απόσταση μεταξύ των δύο πολιτιστικών συστημάτων διευκολύνει την πολιτιστική προσαρμογή και κατά συνέπεια η κατάκτηση της Γ2 καθίσταται ευκολότερη (Μήτσης, 1998).

2. Φωνολογία

2.1 Μοντέλα για την εκμάθηση της φωνολογίας της Ελληνικής ως Γ2

2.1.1 Αντιπαραβολική ανάλυση

Η Θεωρία της Αντιπαραβολικής Ανάλυσης αποτελεί την πρώτη ουσιαστική προσπάθεια ερμηνείας της διαδικασίας κατάκτησης της δεύτερης γλώσσας και οι θέσεις της είναι βαθιά επηρεασμένες από την ψυχολογική σχολή του συμπεριφορισμού και από τη δομιστική προσέγγιση, η οποία αποσκοπούσε στη λεπτομερή περιγραφή συγκεκριμένων γλωσσών μέσω της συλλογής δεδομένων, προερχόμενων από τη γλωσσική παραγωγή φυσικών ομιλητών (Μπέλλα, 2011).

Η θεωρία αυτή αποτέλεσε δημοφιλή μέθοδο διδασκαλίας, καθώς υποστηρίζει ότι τα καλύτερα εργαλεία διδασκαλίας της Γ2 βασίζονται στην αντίθεση των δύο γλωσσικών συστημάτων, της Γ1 και της Γ2 (Wardhaugh, 1970).

Σύμφωνα με το Lado (1957), η Αντιπαραβολική Ανάλυση αντιμετωπίζει την κατάκτηση της Γ2 ως διαδικασία διαμόρφωσης συνηθειών όπου η παρεμβολή αποτελεί την έννοια κλειδί. Αυτό σημαίνει πως στην περίπτωση της Γ2 γίνεται μεταφορά προς αυτή στοιχείων που αποκτήθηκαν ή συνηθίζονται στη Γ1.

Η μεταφορά ονομάζεται θετική και διευκολύνεται, όταν η ίδια δομή είναι κατάλληλη και στις δύο γλώσσες, ενώ αρνητική ονομάζεται, όταν γίνεται μεταφορά στη Γ2 στοιχείων από τη Γ1, τα οποία δεν υπάρχουν στη Γ2 (Saville-Troike, 2006). Υπό αυτό το πρίσμα, η Αντιπαραβολική Ανάλυση προβλέπει, ότι οι όμοιες δομές των δύο

γλωσσών θα κατακτηθούν από το μαθητή με ευκολία, ενώ δυσκολίες θα προκύψουν στα σημεία όπου τα δυο γλωσσικά συστήματα διαφοροποιούνται (Μπέλλα, 2011).

Ουσιαστικά, η διαδικασία της Αντιπαραβολικής Ανάλυσης περιλαμβάνει την περιγραφή των Γ1 και Γ2 σε κάθε επίπεδο, αναλύοντας κατά προσέγγιση συγκρίσιμα τμήματα των γλωσσών και αναζητώντας τα στοιχεία εκείνα που είναι πιθανό να προκαλέσουν προβλήματα στους εκπαιδευόμενους (Saville-Troike, 2006). Έτσι, η πιο άμεση συμβολή αυτού του μοντέλου είναι η διαπίστωση και η ανάλυση των αιτιών που προκαλούν τα λάθη κατά την εκμάθηση της Γ2 παρά η πρόβλεψη αυτών των λαθών (Τριάρχη- Herman, 2000).

2.1.2 Η θεωρία του βέλτιστου

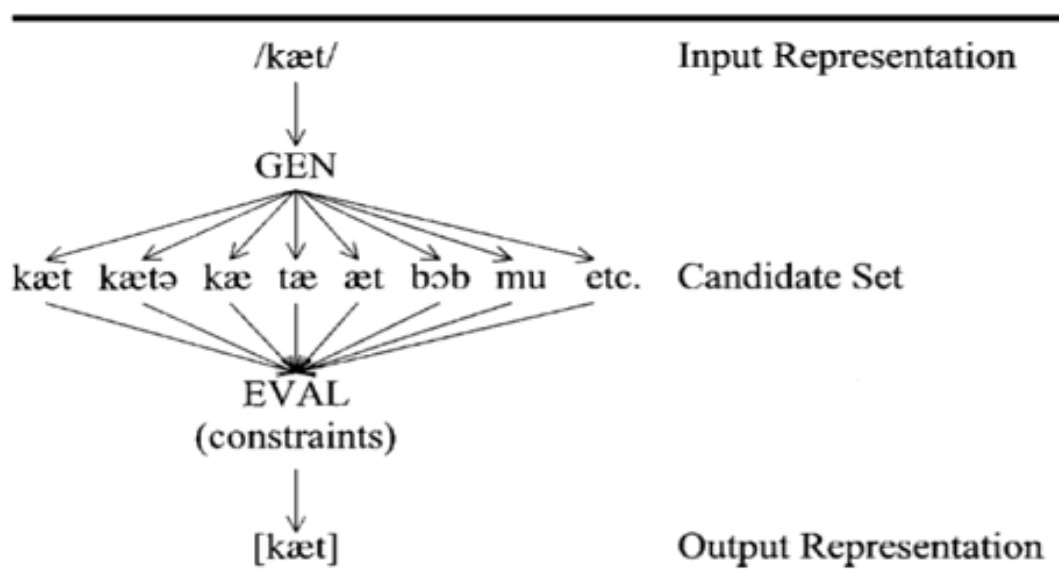
Ένας βασικός στόχος του τομέα της φωνολογίας τον οποίο υπηρετεί και η Θεωρία του Βέλτιστου (ΘΒ) είναι η σύγκριση ανάμεσα στη φωνολογική ικανότητα (phonological competence) του ομιλητή και στη φωνολογική πραγμάτωση (phonological performance). Ουσιαστικά, διερευνάται τί οι ομιλητές γνωρίζουν για τη γλώσσα τους και τί πραγματικά λένε. Οι διαφορές μεταξύ ικανότητας και πραγμάτωσης είναι συχνά τεράστιες και η ΘΒ καλείται να τις εξηγήσει. Η εξήγηση σχετίζεται με τον καθορισμό των νοητικών αναπαραστάσεων και των επιφανειακών αναπαραστάσεων. Μάλιστα, η ΘΒ υπέβαλε νέα οπτική στη γενετική φωνολογία (generative phonology) σχετικά με το πώς οι γραμματικές αποδίδουν τις επιφανειακές αναπαραστάσεις από τις νοητικές αναπαραστάσεις, τις οποίες πλέον η ΘΒ χαρακτηρίζει ως εξαγόμενες (output) και εισαγόμενες (input) αναπαραστάσεις αντίστοιχα και επίσης, αντί για κανόνες υπάρχουν περιορισμοί (Barlow & Gierut, 1999).

Πιο συγκεκριμένα η ΘΒ, η οποία πρώτη φορά διατυπώθηκε από τους Prince και Smolensky (1933), στηρίζεται σε μια εννοιολογικά απλή, αλλά εκπληκτικά πλούσια έννοια της αλληλεπίδρασης περιορισμού, όπου η ικανοποίηση ενός περιορισμού μπορεί να οριστεί για να έχει απόλυτη προτεραιότητα έναντι της ικανοποίησης ενός άλλου. Τα μέσα που χρησιμοποιεί μια γραμματική για την επίλυση συγκρούσεων είναι να κατατάσσονται οι περιορισμοί σε μια αυστηρή ιεραρχία κυριαρχίας. Κάθε περιορισμός έχει απόλυτη προτεραιότητα σε όλους τους περιορισμούς που βρίσκονται χαμηλότερα στην ιεραρχία.

Έτσι, λοιπόν, η γενική δομή της ΘΒ θα μπορούσε να περιγραφθεί ως εξής: υπάρχει ένας μηχανισμός, ο Γεννήτορας, (Generator, GEN) ο οποίος λαμβάνει έναν

εισαγόμενο τύπο (input) και με βάσει αυτόν κατασκευάζει όλους τους πιθανούς εξαγόμενους υποψήφιους τύπους (output), δηλαδή το σύνολο των εξαγόμενων υποψήφιων. Αυτοί οι εξαγόμενοι υποψήφιοι αξιολογούνται από τον Αξιολογητή (evaluator, EVAL), ο οποίος επιλέγει τον καλύτερο εξαγόμενο τύπο βάσει κάποιων περιορισμών που ισχύουν στην κάθε γλώσσα (Fikkert, 2005).

Όλοι οι περιορισμοί στη ΘΒ είναι καταρχήν και στην πραγματικότητα παραβιάσιμοι. Αυτό προκύπτει από τη βασική δομή της ΘΒ σύμφωνα με την οποία οι περιορισμοί εδρεύουν στην κάθε γλώσσα σε συγκεκριμένη ιεραρχία που σημαίνει ότι οποιοσδήποτε περιορισμός θα μπορούσε σε μια γλώσσα να ταξινομηθεί κάτω από κάποιον άλλο περιορισμό που τον αναγκάζει να παραβιαστεί (McCarthy, 2002). Έτσι, ένας συγκεκριμένος περιορισμός μπορεί να έχει πολύ ισχυρή επίδραση (κατηγορική) σε μία γλώσσα, η οποία τον κατατάσσει υψηλά στην ιεραρχία, ενώ σε άλλη γλώσσα ο ίδιος περιορισμός δεν έχει σχεδόν καμία επίδραση λόγω της χαμηλής του κατάταξης (Fikkert & de Hoop, 2009). Οι διαφορές μεταξύ των γλωσσών δεν αποτελούν εμπόδιο στην καθολικότητα των περιορισμών (McCarthy, 2002), εφόσον όλοι οι περιορισμοί είναι καθολικοί και καθολικά ισχύουν στις γραμματικές όλων των γλωσσών (Prince & Smolensky, 1933). Ο υποψήφιος εξαγόμενος τύπος (candidate output) που παραβιάζει τους λιγότερο υψηλούς περιορισμούς είναι αυτός που θα επιλεγεί ως βέλτιστος από τη γραμματική (Barlow & Gierut, 1999). Παρακάτω στο Σχήμα 1 αναπαρίσταται η λειτουργία της ΘΒ από τους Barlow και Gierut (1999) χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα τη λέξη cat.

Σχήμα 1 Αναπαράσταση της ΘΒ

Υπάρχουν δύο ειδών περιορισμοί οι οποίοι διακρίνονται στη ΘΒ: περιορισμοί πιστότητας (faithfulness) και περιορισμοί μαρκαρίσματος (markedness). Οι περιορισμοί πιστότητας απαιτούν ταύτιση μεταξύ του εισαγόμενου και του εξαγόμενου υποψήφιου τύπου. Τέτοιοι περιορισμοί είναι ο PARSE, που απαγορεύει την απαλοιφή τεμαχίων και ο FILL, που απαγορεύει την εισαγωγή τεμαχίων. Οι περιορισμοί μαρκαρίσματος αξιολογούν τον τύπο του εξαγόμενου υποψήφιου ευνοώντας συγκεκριμένες δομικές συνθέσεις. Για παράδειγμα, δύο τυπικοί περιορισμοί μαρκαρίσματος στη ΘΒ αποτελούν ο περιορισμός ONSET που αφορά τις συλλαβές με έμβαση, έναντι των συλλαβών χωρίς έμβαση, καθώς και ο περιορισμός SUBJECT που αφορά την ύπαρξη υποκειμένου σε μια πρόταση, έναντι προτάσεων χωρίς την ύπαρξη υποκειμένου (subjectless sentence) (McCarthy, 2002).

Η σχέση μεταξύ των περιορισμών πιστότητας και μαρκαρίσματος βρίσκεται στο βαθμό της παραβίασής τους (violability). Ουσιαστικά, δεν ικανοποιούνται κάθε φορά όλοι οι περιορισμοί πιστότητας έχοντας ως αποτέλεσμα τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των εισαγόμενων και των εξαγόμενων τύπων. Παρομοίως, δεν πραγματοποιούνται πάντα και όλοι οι περιορισμοί μαρκαρίσματος επιτρέποντας τυπολογικά την ύπαρξη πιο μαρκαρισμένων τύπων σε συγκεκριμένες περιστάσεις. Η αλήθεια είναι ότι η σχέση μεταξύ των περιορισμών πιστότητας και των περιορισμών μαρκαρίσματος είναι ανταγωνιστική. Οι περιορισμοί πιστότητας μπορεί να παραβιάζονται, προκειμένου να ικανοποιηθούν περιορισμοί μαρκαρίσματος που βρίσκονται υψηλά στην ιεραρχία των περιορισμών και αντιστοίχως, μπορεί να παραβιάζονται περιορισμοί μαρκαρίσματος, ώστε να ικανοποιηθούν υψηλά ιεραρχημένοι περιορισμοί πιστότητας.

Μια άλλη κεντρική αρχή της ΘΒ είναι ο πλούτος της βάσης (Richness of the Base) σύμφωνα με την οποία το σύνολο των πιθανών εισαγόμενων τύπων είναι κοινό στις γραμματικές όλων των γλωσσών, δηλαδή είναι καθολικό. Επομένως, το μόνο που αλλάζει μεταξύ των διαφορετικών γλωσσών είναι η ιεράρχηση των περιορισμών. Έτσι, κατά συνέπεια η κατάκτηση μιας νέας γλώσσας βασίζεται στην εκμάθηση της κατάταξης των περιορισμών που διέπουν τη γλώσσα στόχο (Τζακώστα, 2004).

Σύμφωνα με τη ΘΒ το παιδί κατά την απόκτηση της φωνολογίας περίπου στα δύο έτη, ουσιαστικά, προσπαθεί να κυριαρχήσει στο βασικό κατάλογο των τεμαχίων και των δομών και στη διανομή τους. Σε αυτό το στάδιο, το εισαγόμενο της αναπτυσσόμενης γραμματικής του παιδιού είναι ο τύπος που αναδύεται από τους

ενήλικες, όπως αυτός ο τύπος λαμβάνεται από το παιδί. Έτσι, τα χαρακτηριστικά της παιδικής γραμματικής συνάγονται από ασυμφωνίες μεταξύ του μοντέλου των ενηλίκων και της προφοράς των παιδιών. Ειδικότερα, οι παραγωγές λόγου των παιδιών είναι πιο απλές από αυτές των ενηλίκων. Γενικότερα, οι πρώιμες παραγωγές λόγου του παιδιού χαρακτηρίζονται από μη μαρκαρισμένες δομές, γεγονός που στη ΘΒ μεταφράζεται σε διαφορές κατάταξης των περιορισμών μεταξύ της γραμματικής των παιδιών και της γραμματικής των ενηλίκων. Πιο συγκεκριμένα, στον παιδικό λόγο οι περιορισμοί μαρκαρίσματος βρίσκονται πιο ψηλά στην ιεραρχία κατάταξης των περιορισμών συγκριτικά με τους περιορισμούς πιστότητας. Ωστόσο, με το πέρασμα του χρόνου ο λόγος των παιδιών αλλάζει, πλησιάζοντας τη γλώσσα στόχο, δηλαδή αυτή των ενηλίκων. Αυτό συνεπάγεται μια ανακατανομή της ιεραρχίας των περιορισμών με τοποθέτηση των μέχρι πρότινος υψηλά μαρκαρισμένων περιορισμών κάτω από συγκεκριμένους περιορισμούς πιστότητας. Έτσι, σταδιακά δημιουργείται ίδια ή παρόμοια ιεράρχηση περιορισμών μεταξύ της γραμματικής των παιδιών και της γραμματικής των ενηλίκων (Barlow & Gierut, 1999· McCarthy, 2002).

2.1.3. Το μοντέλο των Πολλαπλών Παράλληλων Γραμματικών

Οι παραπάνω τοποθετήσεις σχετικά με την γλωσσική ανάπτυξη υποθέτουν ένα γραμμικό μοντέλο απόκτησης της γλώσσας έχοντας την αίσθηση ότι το γλωσσικό σύστημα του παιδιού εξελίσσεται βήμα-βήμα σε ένα ομογενές πλαίσιο χωρίς παλινδρομήσεις σε πιο πρώιμα αναπτυξιακά στάδια και χωρίς καμία ένδειξη ποικιλίας κατά την παραγωγή λόγου. Στην πραγματικότητα, δεν αφήνονται πολλά περιθώρια για γλωσσική ποικιλία εκτός των μεταβατικών σταδίων (Tzakosta & Revithiadou, 2006).

Γενικότερα, το μοντέλο των σταδίων αποτυγχάνει να εξηγήσει τη γλωσσική ποικιλία που παρατηρείται στον λόγο των παιδιών και, ειδικότερα, στην απόκτηση της Ελληνικής, όπου εκτός από γλωσσική ποικιλία, παρατηρείται και η παραγωγή γλωσσικών τύπων, οι οποίοι ανήκουν σε προηγούμενα στάδια κατάκτησης. Επιπλέον, τα συγκεκριμένα στάδια ανάπτυξης δεν ακολουθούνται απαραίτητα από όλα τα παιδιά. Για όλους αυτούς τους λόγους, προτείνεται ότι η κατάκτηση προχωρά μέσω ενός συστήματος παράλληλων γραμματικών που μαζί δημιουργούν ένα σύνολο από ποικίλους γλωσσικούς εξαγόμενους τύπους για ένα δεδομένο γλωσσικό εισαγόμενο τύπο (Tzakosta, 2004).

Το Μοντέλο των Πολλαπλών Παράλληλων (The Multiple Parallel Grammars Model) αποτελεί θεωρητική πρόταση, η οποία αναπτύχθηκε μέσα στα πλαίσια της ΘΒ. Αρχικά, προτάθηκε από τον Kirarsky (1993, όπως αναφέρεται στο Τζακόστα, 2004), ο οποίος εξηγεί τη γλωσσική ποικιλία υπό το πρίσμα των παράλληλων γραμματικών, όπου οι περιορισμοί είναι απόλυτα ιεραρχημένοι. Στο μη-γραμμικό μοντέλο γλωσσικής ανάπτυξης που προτείνεται από τη Tzakosta (2004) τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε πολλαπλές παράλληλες γραμματικές, όπου οι περιορισμοί μπορεί να είναι μερικώς ιεραρχημένοι.

Ειδικότερα, η Tzakosta (2004) προτείνει ότι η διαδικασία απόκτησης της γλώσσας πραγματοποιείται μέσω τριών μεγάλων αναπτυξιακών φάσεων. Κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης, η γραμματική του παιδιού βρίσκεται σε ένα στάδιο, όπου οι περιορισμοί μαρκαρίσματος υπερσχύουν αυτών της πιστότητας [Markedness Constraints >> Faithfulness Constraints]. Έτσι, η διαδικασία της μάθησης ξεκινά από τους πιο αμαρκάριστους και συνεπώς πιο εύκολους τύπους και κατευθύνεται σταδιακά προς τους πιο μαρκαρισμένους και επομένως σύνθετους τύπους.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης και ενδιάμεσης αναπτυξιακής φάσης πραγματοποιείται η ανάδυση πολλαπλών γραμματικών ως αποτέλεσμα της αλλαγής του τύπου markedness Constraints >>faithfulness Constraints των περιορισμών της αρχικής γραμματικής των παιδιών, ουσιαστικά, πραγματοποιείται μερική ή πλήρης επανιεράρχηση των γλωσσικών περιορισμών. Τώρα, αυτές οι γραμματικές ενεργοποιούνται παράλληλα, αλλά η πορεία τους γίνεται φθίνουσα και τελικά εγκαταλείπονται, καθώς εξελίσσεται η διαδικασία της απόκτησης της γλώσσας και τα παιδιά πλησιάζουν τη γλώσσα στόχο. Μάλιστα, εγκαταλείπονται πρώτα οι γραμματικές που τυπολογικά απέχουν περισσότερο από την επιθυμητή γραμματική, ενώ, αντίθετα, οι γραμματικές με ισχυρότερη τυπολογική σύνδεση με την επιθυμητή γραμματική αντιστέκονται περισσότερο στην εξάλειψη (Tzakosta & Revithiadou, 2006).

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της ενδιάμεσης φάσης αποτελεί το γεγονός ότι οι γραμματικές δεν εγκαταλείπονται σταδιακά, αλλά πραγματοποιούνται παλινδρομήσεις σε πιο πρώιμες δομές. Το σημαντικότερο είναι ότι οι παλινδρομήσεις αυτές είναι αναμενόμενες και δεν θεωρούνται τυχαία λάθη. Αντίθετα, αντιμετωπίζονται ως ένα πολύ παραγωγικό κομμάτι της προσπάθειας του παιδιού να κατακτήσει τη γλώσσα στόχο (Tzakosta, 2004).

Στην τρίτη φάση της φωνολογικής ανάπτυξης, η οποία επίσης χαρακτηρίζεται από εκτενή γλωσσική ποικιλία, υπολογίζεται ότι τα παιδιά κατακτούν το τελικό στάδιο

της γραμματικής των ενηλίκων. Εδώ τα παιδιά στοχεύουν σε μία γραμματική ή αλλιώς σε μία συγκεκριμένη ιεράρχηση περιορισμών (Tzakosta, 2004). Η σχηματική αναπαράσταση του μοντέλου των πολλαπλών παράλληλων γραμματικών δίνεται παρακάτω στο Σχήμα 2 (Tzakosta, 2004, 2007).

Σχήμα 2 Αναπαράσταση του μοντέλου των πολλαπλών παράλληλων γραμματικών

2.2. Φωνολογία-φωνητική

Σε αυτό το σημείο, πριν προχωρήσουμε στην περιγραφή της φωνολογικής ανάπτυξης του παιδιού, κρίνεται χρήσιμο να αναφερθεί τί επεξεργάζεται η φωνολογία, ως ένα από τα πέντε υποσυστήματα της γλώσσας (μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία), καθώς και να αναδειχθεί η σχέση της με τη φωνητική.

Η φωνολογία είναι κλάδος της γραμματικής που ασχολείται με τους φθόγγους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται συστηματικά στις φυσικές γλώσσες για την κοινοποίηση σημασιών, ουσιαστικά, μελετά τη φωνολογική ικανότητα που ένας ομιλητής παρουσιάζει στη μητρική του γλώσσα (Nespor, 1999). Η φωνολογία της γλώσσας-στόχου αποτελείται από τη θεωρία και τη γνώση σχετικά με τον τρόπο που το σύστημα των ήχων αυτής της γλώσσας λειτουργεί, συμπεριλαμβάνοντας τεμαχιακά και υπερτεμαχιακά χαρακτηριστικά (Burgess & Spencer, 2000).

Ουσιαστικά, η φωνολογία αποτελεί το σύστημα εκείνο που αναπτύσσεται στα πρώτα έτη της ζωής του ανθρώπου και στα πλαίσια του οποίου καθορίζεται η διαφορά μεταξύ των φθόγγων που διακρίνουν σημασίες και μη σημασίες (Nespor, 1999). Σύμφωνα με την Κατή (1992), φωνολογία αποκαλείται η μελέτη της οργάνωσης των ήχων στα πλαίσια κάθε γλώσσας.

Καθώς η φωνολογία παράγει μια συγκεκριμένη φωνολογική δομή, η φωνητική τη μεταφράζει σε φυσικό αντικείμενο δηλαδή σε φθόγγους, έτσι, η φωνητική αποτελεί κλάδο της γλωσσολογίας που μελετά τα φυσικά χαρακτηριστικά των φθόγγων που χρησιμοποιούνται στις φυσικές γλώσσες. Επιπλέον, η αρθρωτική φωνητική, που μελετά την παραγωγή των φθόγγων μέσω των φωνητικών οργάνων, η ακουστική φωνητική, που επεξεργάζεται εργαστηριακά τα ακουστικά χαρακτηριστικά του σήματος και η αντιληπτική φωνητική που προσδιορίζει την αντίληψη των φθόγγων από την πλευρά του ακροατή αποτελούν τομείς της φωνητικής (Nespor, 1999).

Εφόσον η φωνολογία μελετά τους φθόγγους από νοητική και ψυχολογική άποψη, και επειδή, συχνά, οι διακρίσεις μεταξύ των φθόγγων αποτελούν μέρος της φωνολογικής ικανότητας και όχι της ψυχολογικής πραγματικότητας, γίνεται κατανοητή η στενή σχέση μεταξύ φωνολογίας και φωνητικής. Ιδιαίτερα, όσον αφορά τη θεωρία των διαφοροποιητικών χαρακτηριστικών των φθόγγων, δηλαδή το σύνολο των ιδιοτήτων τους (Nespor, 1999).

Ειδικότερα, σύμφωνα με την Κατή (1992), «οι φυσικές γλώσσες χρησιμοποιούν με δημιουργικό τρόπο τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά στο επίπεδο της φωνητικής για να οικοδομήσουν ομάδες στο επίπεδο της φωνολογίας» (σελ. 97). Σύμφωνα με το έργο *The Sound Patterns of English* των Chomsky και Halle (1968, όπως αναφέρεται στο Nespor, 1999) το οποίο θεμελίωσε τις αρχές της γεννητικής φωνολογίας, ένα φωνολογικό σύστημα αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη γλώσσα, ενώ η φωνητική έχει καθολικό χαρακτήρα, με την έννοια ότι κάποιοι φθόγγοι που τυγχάνει να είναι κοινοί σε δύο γλώσσες εμφανίζουν όμοια φυσική συμπεριφορά. Παρακάτω στην προσπάθεια βαθύτερης κατανόησης της φωνολογικής ανάπτυξης θα γίνει αναφορά στις έννοιες του μαρκαρίσματος της συμφωνικής αρμονίας και της ηχητικότητας.

2.3Η έννοια του μαρκαρίσματος

Το μαρκαρίσμα αποτελεί την κινητήριο δύναμη της γλωσσικής ανάπτυξης και αφορά το βαθμό συνθετότητας και συχνότητας εμφάνισης μιας δομής είτε αυτή είναι

φωνολογική, μορφολογική, συντακτική ή σημασιολογική. Ουσιαστικά, οι δομές που εμφανίζονται συχνά διαγλωσσικά και είναι και θεωρητικά προβλέψιμες χαρακτηρίζονται αμαρκάριστες (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση). Αυτές οι δομές θεωρούνται πιο φυσικές, γεγονός που διευκολύνει την πραγμάτωσή τους από αρθρωτική άποψη (Spencer, 1986). Αντίθετα, αμαρκάριστες χαρακτηρίζονται οι δομές που είναι μη συχνά εμφανιζόμενες και θεωρητικά μη προβλέψιμες.

Οι μη μαρκαρισμένοι φθόγγοι είναι πιο συχνοί από τους μαρκαρισμένους, επιπλέον, είναι οι πλέον διαδεδομένοι στα διάφορα φωνολογικά συστήματα των φυσικών γλωσσών και είναι οι πρώτοι που αποκτώνται κατά τη γλωσσική ανάπτυξη. Γενικά, η γλωσσική αλλαγή ακολουθεί την πορεία από μαρκαρισμένο σε αμαρκάριστο. Για παράδειγμα, το φωνήεν [a] θεωρείται καθολικά το λιγότερο μαρκαρισμένο, καθώς φαίνεται να είναι παρόν σε όλα τα φωνολογικά συστήματα του κόσμου και είναι το πρώτο φωνήεν που αποκτάται από τα βρέφη, επίσης και η συλλαβική δομή, η οποία θεωρείται ως πιο φυσική, είναι η συλλαβή ΣΦ (Nespor, 1999).

Σε τεμαχιακό επίπεδο αμαρκάριστα είναι τα τεμάχια που είναι λιγότερο χαρακτηρισμένα. Πιο συγκεκριμένα, όσο περισσότερες θετικές αξίες χαρακτηρίζουν ένα τεμάχιο, τόσο πιο μαρκαρισμένο είναι αυτό το τεμάχιο (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση). Έτσι, στο χαρακτηριστικό [\pm ηχηρό] η θετική τιμή αυτού του χαρακτηριστικού λέγεται μαρκαρισμένη, ενώ η αρνητική τιμή του αμαρκάριστη. Πρέπει να σημειωθεί ότι πιο «φυσική» κατάσταση θεωρείται εκείνη της οποίας η περιγραφή απαιτεί τη χρησιμοποίηση ελάχιστου δυνατού αριθμού χαρακτηριστικών, γιατί κάθε επιπλέον χαρακτηριστικό αυξάνει το μαρκάρισμα ενός στοιχείου (Nespor, 1999). Έτσι, ένα τεμάχιο όσο πιο μαρκαρισμένο και πιο δύσκολο αρθρωτικά, τόσο λιγότερο πιθανό είναι να επιλεγεί και να εκφωνηθεί στις πραγματώσεις των παιδιών (Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005).

2.4 Συμφωνική αρμονία

Η συμφωνική αρμονία είναι ένα σύνηθες φαινόμενο στον παιδικό λόγο και ορίζεται ως, η εξομοίωση δύο συμφώνων που δεν είναι απολύτως γειτνιάζοντα. Αυτό σημαίνει ότι τα εναρμονιζόμενα σύμφωνα χωρίζονται από φωνήεντα. Τα σύμφωνα που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να ανήκουν στην ίδια ή σε διαφορετικές συλλαβές. Αν βρίσκονται στην ίδια συλλαβή, καταλαμβάνουν διαφορετικά συλλαβικά συστατικά, δηλαδή την έμβαση ή την έξοδο, ενώ, αν βρίσκονται σε διαφορετικές συλλαβές, συνήθως καταλαμβάνουν όμοια συστατικά, δηλαδή εμβάσεις ή εξόδους.

Έτσι, η συμφωνική αρμονία διαφέρει από την αφομοίωση ως προς το ότι η αφομοίωση είναι η εναρμόνιση δύο απόλυτα γειτνιαζόντων συμφωνικών ή (φωνηεντικών) τεμαχίων (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Η συμφωνική αρμονία αποτελεί ένα γλωσσικό φαινόμενο, το οποίο συμβάλει στη γλωσσική κατάκτηση και παρατηρείται μόνο στο λόγο των παιδιών σύμφωνα με τη Τζακώστα (2002). Την ίδια άποψη πρεσβεύουν και οι Fikkert και de Hoop (2009), οι οποίοι προσπαθώντας να ερμηνεύσουν το φαινόμενο της συμφωνικής αρμονίας υποστηρίζουν, ότι οι περιορισμοί που προκαλούν συμφωνική αρμονία είναι χαμηλά ιεραρχημένοι στη γλώσσα των ενηλίκων. Αντίθετα, βρίσκονται ψηλά στην ιεραρχία στο λόγο των παιδιών, συμβάλλοντας στην προσπάθεια αυτών για αμαρκάριστες δομές. Έτσι, παρατηρείται ότι τα πιο αμαρκάριστα τεμάχια δεν είναι αυτά που προκαλούν τη συμφωνική αρμονία, αλλά αυτά που τη δέχονται (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Τα πορίσματα των περισσότερων ερευνητών σχετικά με τη συμφωνική αρμονία αφορούν την ποιότητα των εναρμονιζόμενων τεμαχίων ως προς τον τόπο άρθρωσης και σε μικρότερο βαθμό τη φορά της αρμονίας (Τζακώστα, 2002). Σύμφωνα με τη Τζακώστα (2002), οι περισσότεροι ερευνητές κατέληξαν στο ότι, αν στόχοι συμφωνικής αρμονίας είναι τα μη κορονικά τεμάχια, τότε είναι και τα κορονικά, ως αμαρκάριστα και πιο εύκολα να παραχθούν. Επίσης, υποστήριξαν ότι, αν εμφανίζονται περιπτώσεις προχωρητικής αρμονίας (progressive harmony), δηλαδή ένα τεμάχιο εναρμονίζεται με κάποιο που προηγείται, τότε εμφανίζονται και περιπτώσεις υποχωρητικής αρμονίας (regressive harmony), δηλαδή ένα τεμάχιο εναρμονίζεται με κάποιο που έπεται. Χαρακτηριστικό όλων των μελετών είναι ότι δίνουν ένα προβάδισμα στη συχνότητα εμφάνισης των χειλικών και ραχιαίων τεμαχίων, έναντι των οδοντικών. Από τα παραδείγματα τους επάγεται ότι η σειρά εμφάνισης τεμαχίων που υφίστανται συμφωνική αρμονία έχει ως εξής:

χειλικά, ραχιαία >> οδοντικά/ στιγμιαία >> τριβόμενα

Σύμφωνα με Τζακώστα (2002) το σύνολο των παραδειγμάτων των Ελληνικών δεδομένων υπογραμμίζει ότι ως προς τον τρόπο άρθρωσης, τα στιγμικά τεμάχια (stop segments) είναι αμαρκάριστα, δηλαδή είναι τα πιο συχνά και τα καταρχήν πραγματούμενα, καθώς τα παιδιά προτιμούν να πραγματώσουν ακόμη και ραχιαία τεμάχια, που θεωρούνται «δύσκολα», αρκεί αυτά να είναι στιγμικά.

Ως προς τον τόπο άρθρωσης, η σειρά της κατάκτησης των τεμαχίων είναι κορονικά >> χειλικά >> ραχιαία. Τα κορονικά είτε στιγμικά, είτε τριβόμενα, είτε υγρά, προκαλούν συμφωνική αρμονία, όποια και αν είναι η φορά της συμφωνικής αρμονίας (Barlow & Gierut, 1999)

Η σειρά της κατάκτησης των τεμαχίων ως προς τόπο και τον τρόπο άρθρωσης σύμφωνα με τη Τζακώστα (2002) έχει ως εξής: οδοντικά >> χειλικά >> ραχιαία (στιγμικά) >> οδοντικά >> χειλικά >> ραχιαία (διαρκή). Όσον αφορά τη φορά της συμφωνικής αρμονίας στα Νέα Ελληνικά είναι ως επί το πλείστον υποχωρητική. Υπάρχουν και περιπτώσεις προχωρητικής αρμονίας (progressive assimilation), υπό προϋποθέσεις, όταν, για παράδειγμα, τα παιδιά θέλουν να διατηρήσουν τα κορονικά τεμάχια, οπότε και η ανάγκη εμφάνισης τεμαχίων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά υπερέχει της φοράς της συμφωνικής αρμονίας, επίσης, όταν πρέπει να διατηρηθούν στιγμικά τεμάχια, ακόμη κι αν είναι τα «δύσκολα» ραχιαία. Τέλος, όταν προστριβόμενα τεμάχια (affricates) απλοποιούνται, κυρίως σε στιγμικό ραχιαίο τεμάχιο, οπότε έχουμε εναρμόνιση τεμαχίων π.χ. προς το ραχιαίο τεμάχιο που αντικαθιστά το προστριβόμενο (Τζακώστα, 2002). Όπως διαπιστώνεται, το αποτέλεσμα της αρμονίας στα Ελληνικά δεδομένα είναι αμαρκάριστα τεμάχια. Ακόμη και το αν η φορά είναι υποχωρητική ή προχωρητική, εξαρτάται από την ποιότητα των τεμαχίων που την προκαλούν ή την υφίστανται. Ανάλογα, αν πραγματοποιείται πλήρης αντιγραφή ενός τεμαχίου ως προς τον τρόπο και ως προς τον τόπο άρθρωσης η αρμονία χαρακτηρίζεται πλήρης, ενώ μερική χαρακτηρίζεται, όταν αυτή την προκαλεί είτε ο τόπος είτε ο τρόπος άρθρωσης (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Τέλος, τα Ελληνικά δεδομένα υποδεικνύουν ότι ακόμη και η θέση της τονισμένης συλλαβής και το αν αυτή βρίσκεται στην αρχή, στη μέση, ή στο τέλος της λέξης μπορεί να επηρεάσει τη φορά της συμφωνικής αρμονίας. Έτσι, βάσει δεδομένων η αρμονία είναι υποχωρητική, όταν η τονισμένη συλλαβή βρίσκεται στο μέσο της λέξης και προχωρητική, όταν βρίσκεται στην αρχή της λέξης (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Συμπερασματικά, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί, ότι το φαινόμενο της συμφωνικής αρμονίας, τόσο μέσα από τα δεδομένα των Νέων Ελληνικών, όσο και από δεδομένα άλλων γλωσσών, που επιδεικνύουν εξαιρετική συστηματικότητα και συχνότητα εμφάνισης, μας δίνει τη δυνατότητα να υποθέσουμε ότι πρόκειται για καθολική διαδικασία (Τζακώστα, 2002).

2.5 Η έννοια της ηχητικότητας

Η κλίμακα ηχητικότητας (Steriade, 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005) αποτελεί μια καθολική αρχή που διέπει όλες τις γλώσσες και διευκολύνει την εκμάθησή τους. Πρόκειται για την αρχή που καθορίζει και οριοθετεί το βαθμό συνδυαστικότητας των συμφωνικών τεμαχίων. Ουσιαστικά, η κλίμακα ηχητικότητας αντικατοπτρίζει τη σειρά των τεμαχίων μέσα στις συλλαβές και ερμηνεύει την συχνότητα ή την απουσία κάποιων συνδυασμών ήχων. Με άλλα λόγια, η ηχητικότητα κάθε ήχου επηρεάζει την τάση του να συνδυαστεί ελεύθερα με άλλους ήχους μέσα σε μια συλλαβή. Έτσι, τα φωνήεντα είναι τα πιο ηχητικά στοιχεία μέσα σε μια συλλαβή και τα σύμφωνα κατατάσσονται ακολουθώντας την παρακάτω ιεραρχία:

Κλειστά (ηχηρά/άηχα) >> τριβόμενα (ηχηρά/άηχα) >> ένρινα >> υγρά >> ημίφωνα >> φωνήεντα

Όσο πιο αριστερά βρίσκονται οι ήχοι τόσο πιο αδύναμοι ηχητικά είναι, ενώ, όσο πιο δεξιά στην κλίμακα ηχητικότητας βρίσκονται, τόσο πιο ισχυροί ηχητικά είναι (Ohalá, 1999). Επομένως, όσο περισσότερο γειτνιάζουν δύο συμφωνικά τεμάχια ως προς την ηχητικότητά τους, τόσες περισσότερες πιθανότητες και δυνατότητες έχουν να σχηματίζουν αποδεκτά συμφωνικά συμπλέγματα (Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005).

Υποστηρίζεται ότι αποδεκτά συμφωνικά συμπλέγματα είναι αυτά που συνίστανται από συμφωνικά τεμάχια που καταλαμβάνουν τις θέσεις 1 και 4 στην κλίμακα ηχητικότητας (Steriade, 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005). Έτσι, τεμάχια που διαφέρουν ως προς τέσσερις θέσεις δηλαδή καταλαμβάνουν τη θέση 1 και 5 δεν σχηματίζουν αποδεκτά γραμματικά συμπλέγματα.

2.6 Φωνολογική ανάπτυξη

Η φωνολογική ανάπτυξη αποτελεί το πρώτο στάδιο της γλωσσικής κατάκτησης. Κατά τη διάρκεια της φωνολογικής ανάπτυξης, τα παιδιά αναμένεται να κατακτήσουν και να αναπαράγουν δημιουργικά την τεμαχιακή και συλλαβική/προσωδιακή δομή της γλώσσας-στόχου. Αυτό σημαίνει, ότι τα παιδιά θα πρέπει να είναι ικανά να χρησιμοποιήσουν τον πλήρη κατάλογο των φωνημάτων της υπό κατάκτησης γλώσσας μαζί με τους φωνοτακτικούς της περιορισμούς, οι οποίοι δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να αναγνωρίζουν τη γραμματικότητα ή μη, συγκεκριμένων φωνολογικών

εκφορών ως φυσικοί ομιλητές. Παράλληλα, θα πρέπει να έχουν κατακτήσει και το σύστημα τονισμού της μητρικής, καθώς ο τονισμός διαγλωσσικά αποτελεί διαφοροποιητικό χαρακτηριστικό. Λαμβάνοντας υπόψη την κρίσιμη ηλικία, τα παιδιά φυσιολογικής ανάπτυξης θα πρέπει μέχρι την ηλικία των 4 ετών να χειρίζονται με ακρίβεια και χωρίς προβλήματα το φωνολογικό σύστημα της γλώσσας στόχου (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Πιο συγκεκριμένα, οι γλώσσες του κόσμου περιέχουν πολλά βασικά στοιχεία, περίπου 600 σύμφωνα και 200 φωνήεντα (Ladefoged, 2004, όπως αναφέρεται στο Kuhl, 2004). Ωστόσο, κάθε γλώσσα χρησιμοποιεί μια μοναδική συλλογή αποτελούμενη από 40 ξεχωριστά στοιχεία ονομαζόμενα φωνήματα τα οποία μπορούν να αλλάξουν το νόημα μιας λέξης, π.χ. ταραζώ, χαράζω. Ουσιαστικά, αυτά τα φωνήματα είναι ομάδες μη πανομοιότυπων ήχων, ονομαζόμενα φωνητικές ενότητες και είναι λειτουργικά ισότιμα στη γλώσσα. Στην πραγματικότητα, η εργασία των βρεφών είναι προοδευτικά να διακρίνουν τη σύνθεση των 40 περίπου φωνημικών κατηγοριών, πριν προσπαθήσουν να αποκτήσουν λέξεις από τις οποίες εξαρτώνται αυτές οι αρχικές μονάδες (Kuhl, 2004).

Σύμφωνα με τους Eimas, Siqueland, Jusczyk, και Vigorito (1971) τα βρέφη είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στις φωνητικές αλλαγές των φωνητικών ορίων μεταξύ κατηγοριών, συμπεριλαμβανομένων ακόμη και κατηγοριών γλωσσών που δεν έχουν ακούσει ποτέ. Μάλιστα, τα βρέφη μπορούν πρακτικά να διακρίνουν μεταξύ όλων των φωνητικών μονάδων που χρησιμοποιούνται στις γλώσσες, ενώ οι ενήλικες δεν μπορούν. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται κατηγορική αντίληψη και είναι άξιο αναφοράς το γεγονός, ότι τα βρέφη δεν διακρίνουν όλες τις φυσικά ισότιμες ακουστικές διαφορές, αλλά δείχνουν υψηλή ευαισθησία σε αυτές που σχετίζονται με τη γλώσσα.

Παράλληλα, με την διάκριση των αρχικών ήχων που χρησιμοποιούνται σε μια γλώσσα, τα βρέφη έχουν αντιληπτικά την ικανότητα να κατηγοριοποιούν τους διαφορετικούς ήχους που διακρίνουν (Kuhl, 2004). Είναι αξιοσημείωτο, ότι η ικανότητα της φωνητικής αναγνώρισης με αυτό τον τρόπο είναι κάτι, που δεν διαθέτουν ούτε οι υπολογιστές (Zue & Glass, 2000).

Γενικότερα, βρέφη 6 μηνών δείχνουν ευαισθησία στην συχνότητα με την οποία κατανέμονται οι ιδιότητες των ήχων μέσα στη γλώσσα τους (Kuhl, 1993). Οι μελέτες έχουν δείξει ότι τα βρέφη μαθαίνουν τα φωνοτακτικά μοτίβα και τους κανόνες που ορίζουν την ακολουθία των φωνημάτων τα οποία χρησιμοποιούνται για τη σύνθεση λέξεων (Kuhl, 2004). Πιο συγκεκριμένα, βρέφη μέχρι την ηλικία των 9 μηνών διακρίνουν μεταξύ φωνητικών ακολουθιών που συμβαίνουν συχνά και αυτών που

συμβαίνουν λιγότερο συχνά στο άμεσο γλωσσικό περιβάλλον (Jusczyk, Luce, & Charles-Luce, 1994).

Σύμφωνα με την έρευνα των Saffran, Aslin, και Newport (1996) ύστερα από μια σειρά πειραμάτων κατέληξαν, ότι τα βρέφη σε ηλικία 8 μηνών μπορούν να τεμαχίζουν λέξεις, ακόμη και μετά από δίλεπτη έκθεση σε συνεχόμενη ροή λόγου χωρίς παύσεις ή επιτονισμό. Τα αποτελέσματα αυτά αναδεικνύουν ένα δυνητικό μηχανισμό για την εκμάθηση των λέξεων.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι και τα προσωδιακά στοιχεία βοηθούν ιδιαίτερα τα βρέφη στην αναγνώριση νέων λέξεων, οι οποίες διακρίνονται στο φυσικό λόγο. Σε ηλικία 7,1/2 μηνών τα βρέφη μπορούν να διαχωρίσουν από την ομιλία αγγλικές λέξεις, οι οποίες τονίζονται στην πρώτη συλλαβή, εφόσον αυτός ο ρυθμός, τροχαϊκός, επικρατεί στην αγγλική γλώσσα. Αντίθετα, δεν μπορούν να διαχωρίσουν λέξεις ιαμβικού ρυθμού, όπου τονίζεται η δεύτερη συλλαβή (Kuhl, 2004).

Αντίθετα με τη φωνολογική ανάπτυξη που οι έρευνες ξεκινούν από τη βρεφική ηλικία, οι έρευνες για την ανάπτυξη των συμφωνικών συμπλεγμάτων στη βιβλιογραφία ξεκινούν περίπου στα δύο χρόνια των παιδιών. Για παράδειγμα, οι Lleo και Prinz (1996) αναφέρουν ότι η σωστή παραγωγή των συμφωνικών συμπλεγμάτων στη Γερμανική και Ισπανική γλώσσα ξεκινά από την ηλικία των 1,10 έτη για τα αρχικά συμπλέγματα της λέξης και από τα 1,5 έτη για τα μεσαία συμπλέγματα. Υπάρχουν διάφορες ερμηνείες για την ανάδυση της παραγωγής των συμφωνικών συμπλεγμάτων κατά τα δύο έτη. Η ηλικία αυτή σύμφωνα με τον Ingram (1991, όπως αναφέρεται στο McLeod, Doorn, & Reed, 2001) χαρακτηρίζεται από κατάκτηση μεγάλης ποσότητας λεξιλογίου γεγονός που συνδέεται με την ανάπτυξη της φωνολογικής ανάλυσης του δεκτικού λεξιλογίου στο πλαίσιο των φωνοτακτικών περιορισμών. Επίσης, συνδέεται με τη γενικότερη ωρίμανση του μυοκινητικού συστήματος (McLeod, Doorn, & Reed, 2001).

Από την ηλικία των δύο τα παιδιά ξεκινούν να παράγουν δύο ή και τρία σύμφωνα μαζί μέσα σε μία λέξη. Όμως, η προσπάθεια αυτή έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή τύπων, οι οποίοι δεν είναι συμβατοί με τη γλώσσα του περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, οι Watson και Scucanek (1997) μελετώντας φωνητικά τις παραγωγές συμφωνικών συμπλεγμάτων των παιδιών αναφέρουν, ότι ο τύπος του συμπλέγματος που παράγουν, αλλάζει στη διάρκεια του χρόνου, ξεκινώντας από τα χειλικά συμπλέγματα /pw/ και /bw/ τα οποία απουσιάζουν από τη γλώσσα του περιβάλλοντος και οδηγούνται στα αποδεκτά συμπλέγματα /st/, /sp/, /pl/ μέχρι την ηλικία των 3 ετών.

Για την Ελληνική γλώσσα, η Τζακώστα (2007) υποστηρίζει ότι τα κλειστά/τριβόμενα και υγρά (CL) συμπλέγματα είναι τα πρώτα που συνειδητοποιούνται από τα παιδιά με τα /κλειστά +υγρά/ /stop +liquid/ να προκύπτουν πριν από τα /τριβόμενα + υγρά/ /fricative+ liquid/, τα Cs και Sc έπονται.

Έχει παρατηρηθεί για την Αγγλική γλώσσα ότι σε ανεξάρτητες παραγωγές συμφωνικών συμπλεγμάτων των δίχρονων και τρίχρονων περιέχονται περισσότερα συμφωνικά συμπλέγματα στο τέλος της λέξης παρά στην αρχή και μάλιστα, είναι και αποδεκτά στη φυσική γλώσσα των παιδιών. Πιθανά αυτή η αυξημένη παραγωγή των τελικών συμπλεγμάτων της λέξης να οφείλεται και στην κατάκτηση των μορφημάτων (McLeod, Doorn, & Reed, 2001).

Γενικά, και σε άλλες γλώσσες εκτός της Αγγλικής παρατηρείται η κατάκτηση των τελικών συμπλεγμάτων της λέξης να προηγείται της κατάκτησης των αρχικών, όπως για παράδειγμα στην ισπανική (Macken, 1977). Το ίδιο υποστηρίζουν και για τη Γερμανική γλώσσα οι Leo και Prinz (1996). Καθώς, για την Ελληνική γλώσσα η Τζακώστα (2007) έχει δείξει, ότι απλοποιημένα συμπλέγματα επιδεικνύουν ίδια συχνότητα στον παιδικό λόγο και στις αρχικές και στις μεσαίες συλλαβές.

Ανεξάρτητα από την έναρξη παραγωγής συμφωνικών συμπλεγμάτων γύρω στα δύο με τρία έτη, τα παιδιά δείχνουν προτίμηση στις πιο αμαρκάριστες δομές και ιδιαίτερα στον τύπο ΣΦ (Watson & Scucanek, 1997). Ουσιαστικά η μεγάλη αύξηση του αριθμού των διαφορετικών συμπλεγμάτων που παράγεται από τα παιδιά παρατηρείται στην προσχολική ηλικία, όπου τα παιδιά πραγματώνουν λέξεις που περιέχουν συμφωνικά συμπλέγματα σε βαθμό παρόμοιο με των ενηλίκων (Doborigh & Staborough, 1992).

2.6.1 Ανασκόπηση ερευνών για τις φωνολογικές διαδικασίες των παιδιών κατά την κατάκτηση των συμφωνικών συμπλεγμάτων

Τα παιδιά στην προσπάθειά τους να κατακτήσουν τις φωνητικές αναπαραστάσεις των ενηλίκων προβαίνουν σε ένα σύνολο φωνολογικών διεργασιών. Οι Iverson και Wheeler (1987) δημιούργησαν μια λίστα με τις πιο κοινές διεργασίες που παρατηρούνται κατά τη σύγκριση της πρώιμης φωνολογικής ανάπτυξης των παιδιών με αυτή των ενηλίκων. Τα πιο συνήθη φαινόμενα που παρατηρούνται είναι:

- Απαλοιφή της μη τονούμενης συλλαβής (unstressed syllable deletion) π.χ. tomato [ˈmedo],
- Απαλοιφή του τελευταίου συμφώνου (Final consonant deletion) dog [da]
- Αναδιπλασιασμός συλλαβής (Reduplication) π.χ. water [ˈwawa]
- Μείωση συμπλέγματος (Cluster reduction) π.χ. blue [bu]
- Προσθίωση υπερωικών συμφώνων (Velar fronting) π.χ. key [ti],
- Αφομοίωση υπερωικών συμφώνων (Velar assimilation) π.χ. coat [kok],
- Αφομοίωση χειλικών συμφώνων (Labial assimilation) π.χ. boot [bup]
- Αφομοίωση ένρινων συμφώνων (Nasal assimilation) π.χ. bunny [ˈmɒni]
- Ηχηροποίηση συμφώνου πριν από φωνήεν (Prevoalcalic voicing) π.χ. pie [bai]
- Αποχηροποίηση τελικού συμφώνου (Final devoicing) π.χ. nose [nos]

Επίσης, η Macken (1978) επισήμανε ότι το υποκείμενο της έρευνάς της στην προσπάθεια του να καταφέρει τον καθολικό τύπο ΣΦ της συλλαβικής δομής συνδύαζε τρεις βασικές διεργασίες: 1) απαλοιφή συλλαβής (syllable deletion), 2) εξασθένηση ή απαλοιφή του τελικού συμφώνου (final- consonant weakening or deletion) και 3) μείωση συμφωνικών συμπλεγμάτων (consonant cluster reduction).

Και στην έρευνα του Faingold (1990) τα δύο παιδιά που συμμετείχαν, παρόλο που το ένα ήταν τρίγλωσσο και το άλλο δίγλωσσο, έδειξαν και τα δύο ξεκάθαρη προτίμηση στην αμαρκάριστη συλλαβική δομή του τύπου ΣΦ. Οι διεργασίες που εκδηλώθηκαν για να πετύχουν την πραγμάτωση της παραπάνω δομής είναι, η μείωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων, που αποτελεί ένα φαινόμενο πολύ τυπικό και συστηματικό στη γλώσσα των παιδιών, καθώς και η απαλοιφή των αρχικών και τελικών συμφώνων.

Από την άλλη, η Κατή (1992) για την Ελληνική γλώσσα ακολουθώντας τη λογική του Ingram (1989) τις διαφοροποιήσεις των παιδιών κατά τη φωνολογική παραγωγή τις ονομάζει λάθη και τα χωρίζει σε τρία είδη: αντικατάσταση φωνημάτων, παράλειψη φωνημάτων και συλλαβών και φαινόμενα μετάθεσης στα πλαίσια της λέξης. Κατά την αντικατάσταση φωνημάτων συνήθως α) τα άηχα σύμφωνα γίνονται ηχηρά πριν από φωνήεν κυρίως στην αρχή της λέξης π.χ. /baˈru/ αντί για /paˈru/, β) τα τριβόμενα γίνονται κλειστά όπως /kaˈli/ αντί για /xaˈli/, γ) τα ουρανικά σύμφωνα μετατρέπονται σε ακρογλωσσικά π.χ. /ˈtota/ αντί για /ˈkota/, δ) το άηχο διαρκές οδοντικό

/θ/ μετατρέπεται στο άηχο τριβόμενο ακρογλωσσικό /s/ ή στο άηχο κλειστό ακρογλωσσικό /t/ π.χ. 'telo ή 'selo αντί για /'θelo/.

Κατά την παράλειψη ή πρόσθεση τμημάτων παρατηρείται η προτίμηση για απλές συλλαβές με τη δομή ΣΦ και γενικότερα, επικρατεί η τάση της απλοποίησης, η οποία πραγματοποιείται με την αποφυγή των συλλαβικών συμπλεγμάτων ή με την προσθήκη ενός φωνήεντος ανάμεσα στα σύμφωνα. Άλλο σύνηθες φαινόμενο είναι η απάλειψη ολόκληρων συλλαβών για να διευκολυνθεί η άρθρωση μεγάλων λέξεων όπως /ku'fítsa/ αντί για /kocinoskufítsa/, κατά προτίμηση απαλείφονται οι άτονες συλλαβές καθώς και οι πρώτες και όχι οι τελευταίες. Το φαινόμενο της μετάθεσης μέσα στη λέξη εξηγείται λαμβάνοντας υπόψη όλη τη λέξη, δηλαδή όλο το σύμπλεγμα συλλαβών και φωνημάτων. Μάλιστα, το φαινόμενο της μετάθεσης χαρακτηρίζεται από μια φυσική προτίμηση για σύμφωνα που παράγονται στο εμπρός μέρος του στόματος, στην αρχή της λέξης π.χ. /bu'ci/ αντί για /ku'bi/.

Παράλληλα και οι Ρεβυθιάδου και Τζακώστα (2005, σελ. 74) υποστηρίζουν ότι «κάποιοι συγκεκριμένοι μηχανισμοί ή φωνολογικές διαδικασίες, καθορίζουν τις εκφωνούμενες πραγματώσεις με σκοπό τη διευκόλυνση τόσο της κατάκτησης όσο και της εκμάθησης μιας γλώσσας». Σύμφωνα πάλι με τις Ρεβυθιάδου και Τζακώστα (2005), οι διορθωτικοί μηχανισμοί (repair strategies) που χρησιμοποιούνται στην πραγμάτωση των φωνημάτων της Ελληνικής, είτε αυτά παράγονται ως απλά τεμάχια, είτε ως μέλη συμφωνικών συμπλεγμάτων, είναι α) η απλοποίηση συμφώνων ή συμφωνικών συμπλεγμάτων (consonant and cluster simplification), β) η επένθεση, εισαγωγή (insertion) συνήθως, συμφώνων εντός φωνηεντικών περιβαλλόντων και αντίστροφα η ανάπτυξη (anaptyxis), δηλαδή η εισαγωγή φωνήεντος προκειμένου να απλοποιηθεί ένα συμφωνικό σύμπλεγμα, η επένθεση παρατηρείται, όταν δάνειες λέξεις ξένων γλωσσών περιέχουν συμφωνικά συμπλέγματα, τα οποία δεν είναι αποδεκτά στη μητρική γλώσσα (McLeod, Doorn, & Reed, 2001), γ) η μετάθεση που αφορά την αντιστροφή των τεμαχίων του συμπλέγματος κατά την παραγωγή του και η αντικατάσταση τεμαχίων, καθώς και η συγχώνευση συμφώνων (fusion), δ) η αφομοίωση (assimilation) και η ανομοίωση (dissimilation) η πρώτη, αναφέρεται στην τάση γειτνιαζόντων τεμαχίων να εναρμονιστούν το ένα προς το άλλο ως προς κάποια ή ως προς όλα τα χαρακτηριστικά του ενός ή του άλλου, η δεύτερη, αφορά τη διαφοροποίηση συμφωνικών τεμαχίων ως προς συγκεκριμένα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του ενός τεμαχίου προς το άλλο, δ) η απαλοιφή συλλαβών (syllable deletion) κυρίως άτονων και τεμαχιακά μαρκαρισμένων ή συλλαβών που δεν καταλαμβάνουν τα άκρα των λέξεων.

Η πιο συνηθισμένη φωνολογική απλοποίηση σε παιδιά τυπικής ανάπτυξης αποτελεί η μείωση του συμπλέγματος (cluster reduction), δηλαδή η απαλοιφή ενός ή περισσοτέρων συμφώνων και μάλιστα, έχει χαρακτηριστεί όχι μόνο ως η πιο κοινή φωνολογική διαδικασία, κατά την προσπάθεια κατάκτησης των συμφωνικών συμπλεγμάτων, αλλά και ως αυτή με τη μεγαλύτερη διάρκεια (Kappa, 2002; Shiberg & Kwiatoński, 1980, όπως αναφέρεται στο McLeod, Doorn, & Reed, 2001,) κυρίως σε ηλικίες περίπου στα δύο έτη, ενώ, καθώς μεγαλώνουν, η πραγματοποίηση της μείωσης του συμπλέγματος εξασθενεί (Roberts, Burchinal, & Footo, 1990). Σύμφωνα με Locke (1983) τα παιδιά παραλείπουν τα ημίφωνα και τα υγρά, όντας δεύτερα μέλη σε ένα σύμπλεγμα, σε περίπτωση πρώτου μέλους συμπλέγματος στιγμικού ή τριβόμενου συμφώνου, τα παιδιά παραλείπουν τα στιγμικά και τα τριβόμενα. Αν και τα δύο μέλη είναι στιγμικά, τριβόμενα ή ένρινα, τα πρώτα μέλη των συνδυασμών παραλείπονται. Στην Ελληνική γλώσσα η Kappa (2002) υποστηρίζει, ότι {φρακτικά + ηχηρά} {obstruent + sonorant} και {τριβόμενα + κλειστά} {fricative + plosive} συμπλέγματα μειώνονται σε κλειστά.

Η Ohala (1999) υποστηρίζει, ότι τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης μειώνουν τα αρχικά συμφωνικά συμπλέγματα της λέξης με τρόπο που παράγεται η μέγιστη αύξηση της ηχητικότητας βάσει της κλίμακας ηχητικότητας. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα τα οποία είναι λιγότερο μαρκαρισμένα βάσει της κλίμακας ηχητικότητας επικρατούν κατά την απλοποίηση των συμπλεγμάτων και προκύπτουν στις παραγωγές των παιδιών (Τζακώστα, 2006). Τα δεδομένα της Τζακώστα (2007) δείχνουν ότι τα παιδιά απλοποιούν τα συμπλέγματα διατηρώντας κυρίως το λιγότερο ηχητικό τεμάχιο ή το αρχικό τεμάχιο. Επίσης, τα συμπλέγματα στην Ελληνική γλώσσα υπόκεινται στη διαδικασία της αποβολής τεμαχίου ανεξάρτητα από τη θέση τους στη λέξη, σε τονισμένες αλλά και σε άτονες συλλαβές (Τζακώστα, 2006). Όσον αφορά την Ελληνική γλώσσα, η έρευνα των Ρεβυθιάδου και Τζακώστα (2005) έδειξε, ότι το αρχικό τεμάχιο του συμπλέγματος σε μια λέξη είναι δυνατόν να διατηρηθεί ανεξάρτητα από το βαθμό του μαρκαρίσματος.

Τα συμπλέγματα της Ελληνικής με τα μεγαλύτερα ποσοστά στις στρατηγικές απλοποίησης είναι τα κλειστά/τριβόμενα και υγρά (CL) με τα S+ κλειστά και κλειστά + S να ακολουθούν. Ειδικά για τα CL (obstruents + liquids) η Τζακώστα (2009) υποστηρίζει ότι η αποβολή τεμαχίου πραγματοποιείται βάσει μαρκαρίσματος και γειτνίασης, που σημαίνει ότι διατηρείται το λιγότερο ηχητικό τεμάχιο ή το πιο κοντινό τεμάχιο στον πυρήνα της συλλαβής.

Απλοποίηση συμπλέγματος έχουμε, όταν τα δύο στοιχεία ενός διμελούς συμφωνικού συμπλέγματος παράγονται, αλλά το ένα από αυτά ή και τα δύο εκφέρονται με τρόπο που απέχει από την εκφορά των ενηλίκων. Οι φωνολογικές διαδικασίες, οι οποίες επηρεάζουν τη συστημική απλοποίηση των μεμονωμένων συμφώνων συχνά περιγράφονται και ως απλοποίηση συμπλέγματος στα πλαίσια των συμφωνικών συμπλεγμάτων. Όπως για παράδειγμα, η εμπροσθίωση (velar fronting) όταν το /k/ παράγεται ως /t/ ή η στιγμικοποίηση (stopping), όταν ένα τριβόμενο αντικαθίσταται από ένα στιγμικό, /θ/ παράγεται ως /t/. Αξιοσημείωτο είναι ότι η αύξηση της απλοποίησης των συμπλεγμάτων συμπίπτει με τον περιορισμό της χρήσης της μείωσης συμπλέγματος. Η διατήρηση του αριθμού των στοιχείων του συμπλέγματος αποτελεί σημαντική εξελικτική διαδικασία (McLeod, Doorn, & Reed, 2001).

Αυτό που αξίζει να σημειωθεί και σχετίζεται άμεσα με την παρούσα έρευνα είναι, «ότι οι ίδιοι διορθωτικοί μηχανισμοί που χαρακτηρίζουν το λόγο των παιδιών που κατακτούν τη μητρική τους, χαρακτηρίζουν και το λόγο ενηλίκων και παιδιών που μαθαίνουν μια γλώσσα ως δεύτερη, καθώς και το λόγο των δίγλωσσων παιδιών και το λόγο παιδιών με γλωσσικές διαταραχές» (Ρεβυθιάδου και Τζακώστα, 2005, σ.75). Η διαπίστωση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς, όπως διαπιστώνεται παρακάτω στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, οι έρευνες σχετικά με την κατάκτηση και την εκφορά των συμφωνικών συμπλεγμάτων των δίγλωσσων παιδιών είναι περιορισμένες.

2.6.2 Ανασκόπηση ερευνών για την κατάκτηση συμφωνικών συμπλεγμάτων από δίγλωσσα παιδιά

Οι έρευνες σχετικά με τη φωνολογία των δίγλωσσων αφορούν είτε την προσωδία (επιτονισμός, τόνος, ρυθμός) ή τη μεταφορά φωνημικών τεμαχίων μεταξύ των δύο γλωσσών. Έτσι, η έρευνα της Paradis (2001) αναφέρει μεταφορά τονικών στοιχείων από τη Γαλλική στην Αγγλική και αντίθετα, καθώς υποστηρίζει ότι τα δίγλωσσα διαθέτουν δύο διαφοροποιημένα φωνολογικά συστήματα, αλλά όχι εντελώς αυτόνομα. Επίσης, και η έρευνα των Fabiano-Smith και Barlow (2010) υποστηρίζει ότι παρόλο που τα δίγλωσσα παιδιά διατηρούν το διαχωρισμό για την πλειοψηφία των φωνολογικών δομών τους, υπάρχει ένα χαμηλό επίπεδο αλληλεπίδρασης των δύο γλωσσών, εφόσον ισπανικοί ήχοι παράγονται, όταν τα παιδιά μιλούν στην Αγγλική και αντίστοιχα αγγλικοί ήχοι, όταν τα παιδιά μιλούν στην Ισπανική. Η έρευνα της Kehoe (2002) αναφέρει ότι τα δίγλωσσα παιδιά γερμανικής και ισπανικής γλώσσας παρουσίασαν καθυστέρηση στην

κατάκτηση των φωνηέντων της Γερμανικής, αναφορικά με τη διάκριση της έκτασης των φωνηέντων. Παρομοίως, καθυστέρηση διαπιστώνεται στην ανάπτυξη των πιο σύνθετων προσωδιακών δομών των δίγλωσσων παιδιών της Γερμανικής και της Ισπανικής (Lleó, 2002).

Αντίθετα, η έρευνα των Lleó, Kuchenbrandt, Kehoe, και Trujillo (2003) αναφέρει ότι στα δίγλωσσα παιδιά της Γερμανικής και της Ισπανικής υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των φωνολογικών συστημάτων των δύο γλωσσών, ώστε τα δίγλωσσα παιδιά κατακτούν νωρίτερα τα σύμφωνα εξόδου από ότι οι συνομήλικοί τους που μιλούν μόνο την Ισπανική. Η έρευνα των Lleó et al. (2003) είναι από τις ελάχιστες έρευνες που μελετά τη φωνολογική δομή σε συλλαβικό επίπεδο. Ακόμη πιο σπάνιες είναι οι έρευνες που μελετούν τα συμφωνικά συμπλέγματα σε συνθήκες διγλωσσίας.

Ανάλογη είναι η έρευνα των Yavas και Barlow (2006) η οποία, όμως, περιορίζει τη μελέτη της στα s+Consonant συμπλέγματα και μόνο στην αρχή της λέξης. Παρόλο τον περιορισμό των συμπλεγμάτων, καταλήγει σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα, καθώς διαπιστώνει, ότι οι παραγωγές των δίγλωσσων παιδιών που μιλούν Ισπανικά και Αγγλικά μεταξύ 2, 11 και 4, 5 ετών, δείχνουν περισσότερη ακρίβεια, όσον αφορά τα sC συμπλέγματα που έχουν μεγαλύτερη ηχητική απόσταση και γενικότερα, οι παραγωγές τους έδειξαν μεγαλύτερη ακρίβεια για τους τύπους sC συμπλεγμάτων που είναι συνεπείς με τις αρχές της ηχητικής ακολουθίας. Επίσης, παρουσιάστηκε συμφωνία με κάποια μοτίβα κατάκτησης των μονόγλωσσων παιδιών, ενώ αντίστοιχα διέφεραν σε άλλα (π.χ. διατήρηση διαφορετικών μελών του sL συμπλέγματος).

Επίσης, η έρευνα των Mayr, Jones, και Mennen (2014) μελετά εκτενώς τα συμφωνικά συμπλέγματα στην έμβαση των συλλαβών της Αγγλικής και της Ουαλικής γλώσσας, παραλείποντας μόνο όσα παράγονται σπάνια. Όμως, η έρευνα αυτή αφορούσε δύο γλώσσες με σχεδόν παρόμοιους φωνοτακτικούς περιορισμούς με αποτέλεσμα να μην παρατηρηθεί καμιά διαγλωσσική επιρροή.

Αξιοσημείωτη είναι η έρευνα των Tamburelli, Sanoudaki, Jones και Sowinska (2015), η οποία μελετά την ακρίβεια της παραγωγής των συμφωνικών συμπλεγμάτων στην αρχή και στη μέση της λέξης στην Πολωνική και στην Αγγλική γλώσσα. Πρόκειται για δύο γλώσσες που διαφέρουν ως προς τους συνδυασμούς των συμφωνικών τεμαχίων που επιτρέπουν για το σχηματισμό συμπλεγμάτων στις αντίστοιχες θέσεις μέσα στη λέξη. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα δίγλωσσα παιδιά προπορεύονται στην κατάκτηση των συμπλεγμάτων s + κλειστά, συγκεκριμένα, όταν βρίσκονται στην αρχή της λέξης. Τα συμπλέγματα των συνδυασμών κλειστά + υγρά έμειναν

ανεπηρέαστα καθώς και τα s + κλειστά βρισκόμενα στη μέση των λέξεων. Έτσι, αυτό το μοτίβο υποδεικνύει ότι η αλληλεπίδραση μεταξύ των υπερτεμαχιακών πληροφοριών και η ηχητική ιεραρχία αποτελούν σημαντικές όψεις της φωνολογικής γνώσης, η οποία έχει την τάση να μεταφέρεται μεταξύ των δύο αναπτυσσόμενων φωνολογικών συστημάτων των ταυτόχρονα δίγλωσσων παιδιών.

Όσον αφορά την κατάκτηση της Ελληνικής γλώσσας ως δεύτερη, ιδιαίτερα σημαντική είναι η έρευνα της Τζακώστα (2005), η οποία στοχεύει στην ανάδειξη των προβλημάτων που παρουσιάζονται κατά την εκμάθηση και διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης, δίνοντας έμφαση στην εκμάθηση της συλλαβικής δομής και των φωνοτακτικών κανόνων της Ελληνικής από Τουρκόφωνους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρόλο, που η έρευνα δεν εστιάζει αποκλειστικά στα συμφωνικά συμπλέγματα, αποτελεί μια ολοκληρωμένη προσπάθεια κατανόησης και περιγραφής της διαδικασίας εκμάθησης της Ελληνικής φωνολογίας από αλλόγλωσσους. Όσον αφορά την πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων της Ελληνικής μέσω των γενικών παρατηρήσεων, η έρευνα διαπιστώνει ότι δεν παρουσιάζεται ιδιαίτερο πρόβλημα στη σωστή παραγωγή τους. Χωρίς να υπάρχει λεπτομερής ποσοτική ανάλυση των δεδομένων, αναφέρεται ότι τόσο συμπλέγματα των οποίων τα μέλη γειτνιάζουν στην κλίμακα ηχητικότητας, όπως το τριβόμενο και το στιγμικό σύμπλεγμα /ft/, όσο και και συμπλέγματα που απέχουν μεταξύ τους στην κλίμακα, όπως αυτά που συνίστανται από στιγμικά και υγρά ή ημίφωνα μέλη, όπως το σύμπλεγμα /tr/, παράγονται χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Επίσης, χωρίς πρόβλημα φαίνεται να παράγονται και διμελή συμπλέγματα μέλος των οποίων είναι το /s/. Τέλος, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι διαδικασίες απαλοιφής/αποβολής, απλοποίησης, αντικατάστασης κτλ. συμβαίνουν τόσο σε τονισμένες όσο και σε άτονες συλλαβές, σε συλλαβές που καταλαμβάνουν τα άκρα λέξεων ή το μέσο της λέξης.

3. Σύγκριση Ελληνικής – Αλβανικής Γλώσσας

Πριν την παρουσίαση και ανάλυση των δεδομένων της παρούσας εργασίας κρίνεται απαραίτητο να γίνει μια αναφορά στα σύμφωνα των δύο γλωσσών, της Ελληνικής και της Αλβανικής, καθώς και μια συγκριτική μελέτη των συμφωνικών συμπλεγμάτων των δύο χωρών, λόγω της αλληλεπίδρασης που παρατηρείται από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας μεταξύ των δύο φωνολογικών συστημάτων των δίγλωσσων παιδιών. Παρακάτω στον Πίνακα 1 παρατίθενται τα σύμφωνα του φθογγικού συστήματος της Ελληνικής και της Αλβανικής, ανά τόπο και τρόπο άρθρωσης. Όπου εμφανίζονται ζεύγη συμβόλων στον πίνακα το αριστερό σύμβολο δηλώνει το άηχο σύμφωνο, ενώ το δεξί σύμβολο δηλώνει το ηχηρό σύμφωνο (Λέγγερης, 2013).

Πίνακας 1 Σύμφωνα του φθογγικού συστήματος της Ελληνικής και Αλβανικής Γλώσσας

Ελληνική											
	Χειλικά (<i>Labial</i>)		Κορονιδικά (<i>Coronal</i>)				Ραχιαία (<i>Dorsal</i>)				
	Διχειλικά	Χειλοδοντικά	Οδοντικά	Φατνιακά	Μεταφατνιακά	Ουρανικά	Υπερωικά	Γλωττιδικά			
Κλειστά	p	b	t̪	d̪	t	d	c	ʃ	k	g	
Έρρινα		m		n̪		n		ɲ		ŋ	
Πολυπαλλόμενα						ɾ					
Μονοπαλλόμενα						ɾ					
Τριβόμενα		f	v	θ	ð	s	z	ç	ʝ	x	ɣ
Πλευρικά προσεγγ.						l		ʎ			
Προστριβόμενα						ts	dz				
Αλβανική											
Κλειστά	p	b			t	d		c	ʃ	k	g
Έρρινα		m				n			ɲ		ŋ
Πολυπαλλόμενα						ɾ					
Μονοπαλλόμενα						ɾ					
Τριβόμενα		f	v	θ	ð	s	z	f	ʒ		h
Πλευρικά προσεγγ.						l	ɫ				
Προστριβόμενα						ts	dz	tʃ	dʒ		
Ημίφωνο (glide)											

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό από τον παραπάνω πίνακα στην Ελληνική γλώσσα σύμφωνα με τον τρόπο άρθρωσης υπάρχουν σύμφωνα κλειστά (stops), έρρινα (nasals), μονοπαλλόμενα (taps), τριβόμενα (fricatives), πλευρικά (laterals) και προστριβόμενα (affricates). Στην Αλβανική εμφανίζονται αντίστοιχα όλοι οι παραπάνω τρόποι άρθρωσης και επιπλέον πολυπαλλόμενα σύμφωνα (trills). Λαμβάνοντας υπόψη τον τόπο άρθρωσης στην Ελληνική υπάρχουν σύμφωνα διχειλικά (bilabials), χειλοδοντικά (labiodentals), οδοντικά (dentals), φατνιακά (alveolars), ουρανικά (palatals)

και υπερωικά (velars). Στην Αλβανική εμφανίζονται όλοι οι παραπάνω τόποι άρθρωσης και επιπλέον μεταφατνιακά σύμφωνα (post - alveolars) και το γλωττιδικό (glottal) /h/.

3.1. Συλλαβική δομή

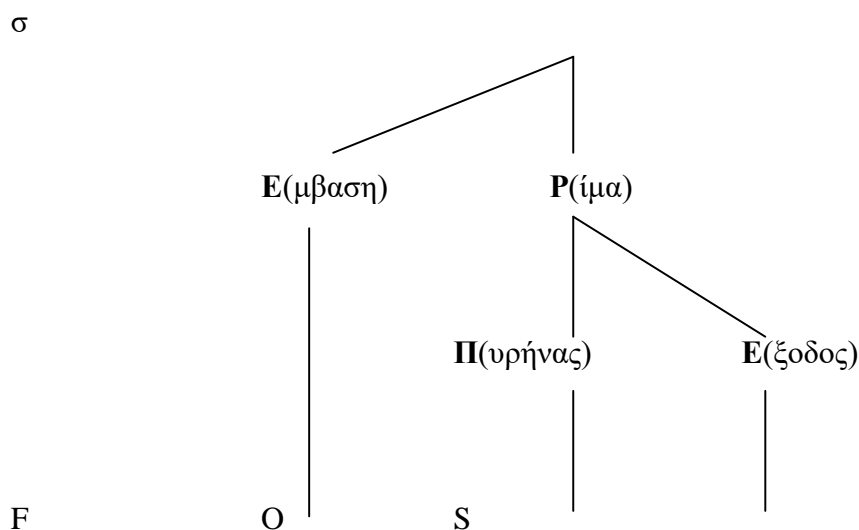
Έπειτα, ακολουθεί μια περιληπτική αναφορά περί συλλαβικής δομής, καθώς η εξέταση των συμφωνικών συμπλεγμάτων αποτελεί μέρος της μελέτης της συλλαβικής δομής, εφόσον είναι διαφορετικές οι φωνολογικές διαδικασίες που συμβαίνουν στην ίδια συλλαβή συγκριτικά προς άλλες διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα σε διαφορετικές συλλαβές ή στα όριά τους (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Αρχικά, η αναγνώριση της συλλαβής ως φωνολογικό συστατικό αποτέλεσε αντικείμενο διαμάχης, ο λόγος αυτής της διαμάχης είναι φωνητικός και οφείλεται στο ότι τα όρια της συλλαβής δύσκολα αναγνωρίζονται φωνητικά. Από την άλλη, τα τεμάχια, τα οποία είναι επίσης δυσδιάκριτα στη φωνητική, δεν συνάντησαν τις ίδιες αντιρρήσεις. Η ερμηνεία αυτής της τάσης βρίσκεται στο γεγονός ότι με βάση τις αρχές της ερμηνευτικής και περιγραφικής επάρκειας μια γραμματική που χρησιμοποιεί ένα μικρό αριθμό θεωρητικών όρων είναι προτιμότερη από μια γραμματική με μεγαλύτερο αριθμό όρων. Έτσι, εφόσον αποδείχτηκε ότι η περιγραφική και ερμηνευτική δύναμη ενός προτύπου που χρησιμοποιεί τη συλλαβή είναι ανώτερη, από εκείνη ενός προτύπου που δεν τη χρησιμοποιεί, τότε η συλλαβή κατέκτησε ένα σημαντικό μέρος στο φωνολογικό σύστημα της γενετικής γραμματικής (Nespor, 1999).

Πιο συγκεκριμένα, η συλλαβή ορίζεται ως το φωνολογικό πεδίο στο οποίο λαμβάνουν χώρα φωνολογικές διαδικασίες. Π.χ. η αφομοίωση λαμβάνει χώρα σε όρια συλλαβών, /συν+ρέω/ - [συρρέω]. Δεύτερον, η συλλαβή είναι σημαντική σε επίπεδο αντίληψης (perception), κατανόησης (comprehension) και παραγωγής (production) του λόγου. Αυτό το καταλαβαίνουμε, αφενός μεν, από το γεγονός ότι ο 'αφελής' φυσικός ομιλητής (naïve native speaker), διαισθητικά και μόνο, χωρίζει σωστά τις λέξεις της μητρικής του γλώσσας και, αφετέρου, από το ότι τα παιδιά αρχίζουν να παράγουν λέξεις που παίρνουν τη μορφή υπαρκτών συλλαβών. Σε πειράματα αντίληψης που έχουν διεξαχθεί έχει δειχθεί ότι η συλλαβή είναι σημαντική, για να καθορίσουμε τα όρια και το μέγεθος μιας λέξης. Αυτή είναι μια πολύ σημαντική διαδικασία για τη γλωσσική ανάπτυξη, καθώς το παιδί πρέπει να αντιληφθεί το μέγεθος μιας λέξης, ώστε να προσπαθήσει να γεμίσει το 'καλούπι' της με τεμαχιακό υλικό (Varlokosta & Tzakosta, υπό έκδοση).

Σε όλες τις γλώσσες η δομή της συλλαβής αποτελείται από δύο βασικά υποσυλλαβικά συστατικά: την έμβαση (onset) και τη ρίμα (rhyme ή rime). Η έμβαση μιας συλλαβής είναι το αρκτικό της σύμφωνο (ή τα σύμφωνο) και είναι προαιρετική. Σε ορισμένες γλώσσες η έμβαση είναι υποχρεωτική, ενώ σε άλλες, όπως η Ελληνική, υπάρχουν και συλλαβές χωρίς έμβαση, όπως στη λέξη “αν” [an]. Η ρίμα περιλαμβάνει το τεμάχιο που αποτελεί τον πυρήνα (nucleus) της συλλαβής (φωνήεν ή συλλαβικό σύμφωνο) και είναι το πλέον διακεκριμένο συστατικό, διότι είναι το υποχρεωτικό στοιχείο της συλλαβής και το μοναδικό που μπορεί να είναι φορέας τόνου. Το φωνήεν θεωρείται ως το καθολικό συλλαβικό τεμάχιο, διότι η παρουσία του είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για το σχηματισμό μιας συλλαβής. Η ρίμα μπορεί να περιέχει ένα ακόμα συστατικό, την έξοδο ή το τέλος συλλαβής (coda) που δεν είναι υποχρεωτικό. Η έξοδος αποτελείται από το σύμφωνο ή τα σύμφωνο που ακολουθούν μετά τον πυρήνα και “κλείνουν” τη συλλαβή (υπό την προϋπόθεση ότι το σύμφωνο ή τα σύμφωνο ανήκουν στη συγκεκριμένη συλλαβή, είναι, δηλαδή, ταυτοσύλλαβα) (Κάππα, 2002). Ενδεικτικά, δίνεται η δομή της μονοσύλλαβης λέξης ‘φως’ στο Σχήμα 3.

Σχήμα 3 (Κάππα, 2002)

3.2 Γενικά περί συλλαβικής δομής Ελληνικής και Αλβανικής

Οι γλώσσες διαφέρουν μεταξύ τους ως προς το είδος των εμβάσεων που επιτρέπουν. Σε θέση έμβασης η Ελληνική επιτρέπει μέχρι τρία σύμφωνο, ενώ η Αλβανική επιτρέπει μέχρι τέσσερα. Παράλληλα, στις φυσικές γλώσσες παρατηρείται

ασυμμετρία ως προς την επιλογή των τεμαχίων που επιτρέπονται στη θέση της έμβασης και της εξόδου συλλαβής, δηλαδή περισσότεροι τύποι συμφώνων ή συμφωνικών συμπλεγμάτων επιτρέπονται στη θέση έμβασης παρά στη θέση εξόδου συλλαβής. Γενικότερα, οι γλώσσες διαφέρουν μεταξύ τους και ως προς το είδος της εξόδου συλλαβής που επιτρέπουν. Έτσι, και η μεγάλη διαφορά της Ελληνικής με την Αλβανική έγκειται στην έξοδο της συλλαβής. Στην Ελληνική σε θέση εξόδου στο τέλος της λέξης επιτρέπονται μόνο τα κορονιδικά σύμφωνα /s/, /n/, /t/ (το τελευταίο υφίσταται στις λόγιες λέξεις). Τα ίδια σύμφωνα είναι αποδεκτά σε έξοδο συλλαβής εντός της λέξης στην Ελληνική. Μόνο οι δάνειες λέξεις ξένης προέλευσης μπορούν να περιέχουν σύνθετη ή απλή έξοδο με σύμφωνα που δεν επιτρέπονται στο γηγενές λεξιλόγιο π.χ. ta'nks (Κάππα, 2013).

Από την άλλη όλα τα σύμφωνα της Αλβανικής επιτρέπονται σε θέση απλής εξόδου στο τέλος της λέξης. Η έξοδος σε αυτή την περίπτωση είναι δυνατό να περιέχει από ένα έως και τρία σύμφωνα, δημιουργώντας ποικίλα διμελή ή και τριμελή συμφωνικά συμπλέγματα τα οποία περιλαμβάνουν και εξωσυλλαβικά σύμφωνα, τα οποία ενσωματώνονται απευθείας στο συλλαβικό κόμβο. Εσωτερικά στη λέξη δεν παρατηρούνται σύνθετες εξοδοί στην Αλβανική παρά μόνο εξοδοί με ένρινο, υγρό, τριβόμενο ή στιγμικό τεμάχιο. Ολοκληρώνοντας την αναφορά στα βασικά στοιχεία της συλλαβικής δομής των δύο γλωσσών παρακάτω γίνεται μία συγκεντρωτική παρουσίαση των διμελών συμφωνικών συμπλεγμάτων της Ελληνικής γλώσσας (Κάππα, 2013).

3.3 Διμελή συμφωνικά συμπλέγματα της Ελληνικής

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η απόσταση στην κλίμακα ηχητικότητας συνιστά αναγκαίο αλλά όχι επαρκή παράγοντα αξιολόγησης της δομικής συνοχής των συμπλεγμάτων, όσον αφορά την Ελληνική γλώσσα, οι Tzakosta και Karra (2007) υποστηρίζουν ότι ο βαθμός δομικής συνοχής ενός συμπλέγματος προσδιορίζεται από πιο 'λεπτές' υποκλίμακες της κλίμακας ηχητικότητας που αφορούν τον τόπο και τον τρόπο άρθρωσης χωριστά. Έτσι, υποστηρίζουν τη λειτουργία μίας ακόμη κλίμακας που αφορά τον τόπο άρθρωσης στο σχήμα 1, συνδυαστικά με την κλίμακα του τρόπου άρθρωσης (Steriade 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005) στο σχήμα 2.

(1) Υπερωικά

Χειλικά

Κορονικά

1

2

3

(2) Κλειστά (ηχηρά/άηχα) >> τριβόμενα (ηχηρά/άηχα) >> ένρινα >> υγρά >> ημίφωνα >> φωνήεντα

Πιο συγκεκριμένα, τα συμπλέγματα που ικανοποιούν και τις δύο κλίμακες, δηλαδή του τόπου και του τρόπου συνιστούν τέλεια συμπλέγματα, τα συμπλέγματα που ικανοποιούν μία από τις δύο κλίμακες και κενώς ικανοποιούν την άλλη, επίσης τα συμπλέγματα που κενώς ικανοποιούν και τις δύο κλίμακες, καθώς και τα συμπλέγματα που ικανοποιούν τη μία κλίμακα και παραβιάζουν την άλλη, συνιστούν αποδεκτά συμπλέγματα. Τέλος, αν ικανοποιούν κενώς μία από τις δύο κλίμακες του τόπου ή του τρόπου και παραβιάζουν την άλλη, ή αν παραβιάζουν και τις δύο κλίμακες, συνιστούν μη αποδεκτά συμπλέγματα. Αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι μεταξύ των παραπάνω κατηγοριών των συμπλεγμάτων υπάρχουν διαβαθμίσεις, για παράδειγμα μεταξύ των τέλειων συμπλεγμάτων υπάρχουν καλύτερα τέλεια συμπλέγματα, καθώς και καλύτερα πιο αποδεκτά συμπλέγματα και αντιστοίχως, χειρότερα μη αποδεκτά συμπλέγματα μεταξύ των μη αποδεκτών συμπλεγμάτων. Παρακάτω παρουσιάζονται ιεραρχημένα ως προς τον καλύτερο σχηματισμό από τα αριστερά προς τα δεξιά τα διμελή συμφωνικά συμπλέγματα της Ελληνικής γλώσσας.

(1) Τέλεια συμπλέγματα

kl, kr >> xl, xr >> pl, pr >> fl, fr >> tl, tr >> θl, θr >> kθ >> kf >> pθ

(2) Αποδεκτά συμπλέγματα

Συμπλέγματα που κενώς ικανοποιούν τη μία κλίμακα και ικανοποιούν την άλλη (xp, ft, xt, xk, px, tx)

>>

Συμπλέγματα που κενώς ικανοποιούν και τις δύο κλίμακες (pf, kx, tθ)

>>

Συμπλέγματα που ικανοποιούν τη μία κλίμακα (kp, xf, pt, kt, fθ, xθ)

(3) Μη αποδεκτά συμπλέγματα

Συμπλέγματα που κενώς ικανοποιούν τη μία κλίμακα και παραβιάζουν την άλλη (tk, fx, θf, pk, θx, fp, θt, tp)

>>

Συμπλέγματα που παραβιάζουν και τις δύο κλίμακες

(fk, θp, θk) (Tzakosta & Karra, 2007)

Αργότερα, η Τζακώστα (2010) προτείνει εκτός από την κλίμακα του τρόπου (MoA) και την κλίμακα του τόπου άρθρωσης (PoA) να λαμβάνεται υπόψη στο σχηματισμό των συμπλεγμάτων και η διάσταση της ηχηρότητας. Έτσι, προκύπτει η θεωρία των τριών κλιμάκων (Three Scales Model) σύμφωνα με την οποία δίνεται η δυνατότητα να αξιολογηθεί η συνοχή των συμφωνικών συμπλεγμάτων και να γίνονται ευκολότερα αντιληπτές οι διακριτές διαφοροποιήσεις τους. Έτσι, τα συμπλέγματα μπορεί να είναι 1) τέλεια, αν ικανοποιούν, έστω και στο ελάχιστο τις τρεις κλίμακες, 2) αποδεκτά, αν ικανοποιούν, έστω και κενώς και τις τρεις κλίμακες και 3) μη αποδεκτά, αν παραβιάζουν και τις τρεις κλίμακες ή αν ικανοποιούν έστω και κενώς τις κλίμακες του τόπου και του τρόπου άρθρωσης, αλλά παραβιάζουν την κλίμακα ηχηρότητας. Οπότε, γίνεται κατανοητό ότι η κλίμακα ηχηρότητας παίζει καθοριστικό ρόλο στο σχηματισμό των συμπλεγμάτων καθώς για να θεωρηθούν αυτά τέλεια ή αποδεκτά πρέπει πάντα αυτή να ικανοποιείται κι αν παραβιάζεται προκύπτουν μη αποδεκτά συμπλέγματα. Τέλος, η απόσταση καθορίζει τη διαβάθμιση μεταξύ των τέλειων και αποδεκτών συμπλεγμάτων, όσο μεγαλύτερη η απόσταση μεταξύ των τεμαχίων των συμπλεγμάτων τόσο το καλύτερο. Παρακάτω παρουσιάζονται και οι τρεις κλίμακες του τόπου, του τρόπου και της ηχηρότητας αντίστοιχα.

(1) Υπερωικά	Χειλικά	Κορονικά
1	2	3

(2)	Κλειστά	τριβόμενα	προστριβόμεν	ένρινα	υγρά	ημίφωνα	φωνήενι
1	2	3	4	5	6	7	

3) [-voi]	[+ voi]

4. Αναγκαιότητα της έρευνας

Πολλά παιδιά από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους καλούνται να διαχειριστούν δύο γλωσσικά συστήματα και ουσιαστικά να κυριαρχήσουν σε δύο ανταγωνιστικά ηχητικά συστήματα, γεγονός που διαφοροποιεί τον προφορικό τους λόγο τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό σε σχέση με τους μονόγλωσσους συνομηλίκους (Kehoe, 2002). Αυτό είναι λογικό να συμβαίνει, καθώς οι γλώσσες διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τα χαρακτηριστικά των φωνημάτων, την προσωδία και τους φωνοτακτικούς περιορισμούς και ως προς τον τρόπο που τα όργανα ομιλίας χρησιμοποιούνται σε κάθε γλώσσα (Mayr et al., 2014).

Σύμφωνα με τη Watson (1991) η απόκτηση του φωνολογικού συστήματος στην περίπτωση των δίγλωσσων περιλαμβάνει τέσσερα βήματα. Το παιδί πρέπει 1) να μάθει να αναγνωρίζει ακουστικά μοτίβα, 2) να συμπεράνει το σύνολο των αντιθέσεων οι οποίες απαρτίζουν τη φωνολογική δομή των γλωσσών, 3) να συσχετίσει τα ακουστικά μοτίβα με τα φωνολογικά συστήματα και 4) και να αποκτήσει τις σωστές γλωσσικές αρθρωτικές ρουτίνες.

Το κομμάτι της φωνολογίας που έχει μελετηθεί σε μικρότερο βαθμό είναι η κατάκτηση των συμφωνικών συμπλεγμάτων μια διαδικασία ιδιαίτερα εκτεταμένη στα πλαίσια της ανάπτυξης της ομιλίας των παιδιών, καθώς, επίσης, αποτελεί και την πιο κοινή δυσκολία σε παιδιά με προβλήματα λόγου (McLeod et al., 2001). Μάλιστα, τα συμφωνικά συμπλέγματα, συχνά, θεωρούνται ως πρωταρχικός στόχος παρέμβασης των λογοπαθολόγων (Hodson & Paden, 1981). Γενικότερα, η κατανόηση της φυσιολογικής κατάκτησης της γλώσσας λαμβάνει υπόψη την αναπτυξιακή αλληλουχία που πραγματοποιείται από τα παιδιά στην προσπάθεια απόκτησης των συμφωνικών συμπλεγμάτων (Sander, 1972).

Ο λόγος που έγινε η επιλογή του θέματος στην παρούσα έρευνα είναι, γιατί ο πληθυσμός των παιδιών Αλβανικής καταγωγής έχει ισχυρή παρουσία στις Ελληνικές τάξεις, αλλά σθεναρή εκπροσώπηση σε έρευνες που αφορούν την κατάκτηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στις ηλικίες του νηπιαγωγείου και ιδιαίτερα στον τομέα των συμφωνικών συμπλεγμάτων. Οι περισσότερες έρευνες αφορούν τη στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη διγλωσσία (Chatzidaki, 2007· Gkaintartzi & Tsokalidou, 2011· Mitakidou & Daniilidou, 2007· Sakka, 2010). Μάλιστα οι Έλληνες εκπαιδευτικοί δείχνουν πεισματική άρνηση να αποδεχτούν τη διγλωσσία ως πλεονέκτημα, κάτι που υποστηρίζεται έντονα από τη σύγχρονη βιβλιογραφία (Adesope, Lavin, Thompson, & Ungerleider, 2010· Barac & Bialystok 2011· Dewaele Jean-Marc & WeiLi, 2012·

Kharkhurin, 2008; Poarch & van Hell, 2011). Το αποτέλεσμα αυτής της στάσης των εκπαιδευτικών, που συχνά συνοδεύεται από γνωστική άγνοια, είναι η αντιμετώπιση παιδιών δίγλωσσων τυπικής ανάπτυξης ως παιδιά με γλωσσικές διαταραχές, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Η παρούσα έρευνα λαμβάνοντας υπόψη και την πολυπλοκότητα, αλλά και τη σημασία της κατάκτησης των συμφωνικών συμπλεγμάτων, επιδιώκει να γεμίσει αυτό το κενό μελετώντας την εκφορά τους σε διάφορες θέσεις μέσα στη λέξη, ώστε να διαπιστώσει, αν υπάρχει συγκεκριμένη κατηγορία συμπλεγμάτων, η οποία δυσκολεύει την πλειοψηφία των νηπίων του δείγματος και να προσπαθήσει να εξηγήσει τα αίτια των πιθανών δυσκολιών, βασιζόμενη στις θεωρίες κατάκτησης της δεύτερης γλώσσας. Παράλληλα, διαπιστώνει και το είδος των πιθανών φωνολογικών αποκλίσεων των παιδιών, ώστε να αποτελέσει ένα εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού, προσφέροντας του τη δυνατότητα να κρίνει καλύτερα δίγλωσσα παιδιά τυπικής από μη τυπικής ανάπτυξης, να δείχνει περισσότερη ανοχή σε πιθανές αποκλίσεις των δίγλωσσων νηπίων, καθώς και να ενισχύσει τη διδασκαλία του με φωνολογικές ασκήσεις, όπου κρίνεται απαραίτητο.

5 Μεθοδολογία έρευνας

5.1 Στόχος της έρευνας

Οι στόχοι της παρούσας έρευνας είναι:

1. Να διερευνήσει την εκφορά των διμελών συμφωνικών συμπλεγμάτων της Ελληνικής γλώσσας στο λόγο νηπίων και προνηπίων (4-6 ετών) με πρώτη γλώσσα την Αλβανική και δεύτερη την Ελληνική.
2. Να διερευνήσει, αν υπάρχει δυσκολία κατά την εκφορά κάποιας συγκεκριμένης κατηγορίας συμπλεγμάτων κι αν η δυσκολία αυτή συνδέεται με τη μητρική τους γλώσσα.
3. Επιδιώκει να ελέγξει, αν η θέση του συμπλέγματος μέσα στη λέξη παίζει ρόλο κατά την εκφορά της. Πιο συγκεκριμένα, εάν επηρεάζεται η σωστή ή μη σωστή εκφορά από το, αν το σύμπλεγμα βρίσκεται στην αρχή ή στη μέση της λέξης κι αν βρίσκεται σε τονούμενη ή μη τονούμενη συλλαβή.
4. Να διαπιστώσει, εάν αποτυπώνονται αποκλίσεις κατά την εκφορά των συμφωνικών συμπλεγμάτων. Αν, πράγματι, εντοπιστούν αποκλίσεις, να παρατηρήσει το είδος και τη συχνότητα εμφάνισης των αποκλίσεων.
5. Να παρατηρήσει, πως επηρεάζεται η εκφορά των λέξεων στόχων, όταν πρόκειται για πολυσύλλαβες λέξεις στις οποίες περιέχονται δύο συμφωνικά συμπλέγματα.

5.2 Υποθέσεις έρευνας

- 1 Τα συμπλέγματα της Ελληνικής που σχηματίζονται από συμφωνικά τεμάχια που δεν απαντώνται στη μητρική εκφέρονται διαφορετικά στη Γ2.
- 2 Τα παιδιά του δείγματος παρουσιάζουν διαφορετικές επιδόσεις ανά κατηγορία συμφωνικών συμπλεγμάτων.
- 3 Τα δίγλωσσα παιδιά ακολουθούν τους ίδιους διορθωτικούς μηχανισμούς που ακολουθούν και τα μονόγλωσσα επιλέγοντας συχνότερα ως διορθωτικό μηχανισμό την αποβολή τεμαχίου και σπανιότερα την επένθεση ή τη συγχώνευση.
- 4 Τα δίγλωσσα παιδιά, όπως και τα μονόγλωσσα επιλέγουν να αποβάλλουν το περισσότερο μαρκαρισμένο συμφωνικό τεμάχιο.

- 5 Τα συμφωνικά συμπλέγματα που βρίσκονται σε τονισμένες συλλαβές ανεξάρτητα από τη θέση τους μέσα στη λέξη επιδέχονται σπανιότερα φωνολογικές διαδικασίες απλοποίησης συγκριτικά με τα άτονα.

5.3 Δείγμα

Το δείγμα επιλέχτηκε με τη μέθοδο της βολικής και της δειγματοληψίας σκοπιμότητας. Στην πρώτη περίπτωση, ο ερευνητής επιλέγει τα άτομα στα οποία έχει εύκολη πρόσβαση, ενώ στην περίπτωση της σκοπιμότητας, επιλέγεται ένα αρκετά ικανοποιητικό δείγμα, για τις ανάγκες διεξαγωγής της συγκεκριμένης έρευνας (Cohen, Manion, & Morrison, 2008). Στην παρούσα έρευνα η πρώτη συνθήκη ικανοποιήθηκε από την επιλογή νηπιαγωγείων της περιφέρειας Κρήτης, όπου βρίσκεται η εργασία του ερευνητή και η δεύτερη από την επιλογή δίγλωσσων νηπίων Αλβανικής καταγωγής.

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 37 παιδιά, αγόρια και κορίτσια, που φοιτούν σε διάφορα νηπιαγωγεία της περιφέρειας Κρήτης. Προϋπόθεση, όπως ήδη αναφέρθηκε, για τη συμμετοχή τους στην έρευνα ήταν να έχουν μητρική γλώσσα την Αλβανική και να μαθαίνουν την Ελληνική ως δεύτερη. Επίσης, έγινε επιλογή νηπίων τυπικής ανάπτυξης, δηλαδή νηπίων χωρίς επίσημη γνωμάτευση κάποιας διαταραχής. Η ηλικία των παιδιών που συμμετείχαν κυμαίνονταν από 4 μέχρι 6 ετών (προνήπια-νήπια). Από το σύνολο του δείγματος μόνο ένα νήπιο αρνήθηκε να ολοκληρώσει τη διαδικασία και τα δεδομένα του όντας ελλιπή, δεν συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα.

5.4 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Ως εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν 99 εικόνες – ερωτήσεις (από το σύνολο των 132 που περιείχε το τεστ) οι οποίες αντιπροσώπευαν λέξεις στις οποίες περιέχονται τα υπό μελέτη διμελή συμφωνικά συμπλέγματα της Ελληνικής σε διάφορες θέσεις μέσα στη λέξη, αρχή μέση, σε τονούμενη ή μη τονούμενη συλλαβή, καθώς η έρευνα επιδιώκει να παρατηρήσει, αν ο τόνος και η θέση των συμπλεγμάτων μέσα στη λέξη επηρεάζουν τις πραγματώσεις των παιδιών. Για την κατασκευή του εργαλείου, το οποίο ονομάστηκε Φωνολόγιο, αναζητήθηκαν τα συμφωνικά συμπλέγματα της Ελληνικής από τη γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας (Holton, Macridge, & Φιλλιπάκη - Warburton, 1999).

Προκειμένου, οι εικόνες να παρουσιάζουν οπτική και χρωματική ομοιομορφία σχεδιάστηκαν από εικονογράφο. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της ηλικιακής ομάδας στην οποία απευθύνονταν, επιλέχθηκαν τα συμφωνικά συμπλέγματα που ήταν δυνατό να εμπεριέχονται σε λέξεις νοηματικά κατάλληλες. Μάλιστα, η επιλογή των λέξεων- εικόνων βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με το γνωστικό επίπεδο των παιδιών και τη συχνότητα χρήσης τους στην καθημερινότητά τους, ώστε να εξασφαλιστεί η πηγαία εκφορά τους, περιορίζοντας τη συμμετοχή του ερευνητή με καθοδηγητικές ερωτήσεις για την εκμείευση της απάντησης. Δεδομένου, ότι απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, όπου το λεξιλόγιό τους είναι περιορισμένο, συνδυαστικά με το γεγονός της απόδοσης των λέξεων σε εικόνες, δεν ήταν δυνατό να μελετηθούν όλα τα επιλεγμένα συμπλέγματα σε διαφορετικές θέσεις μέσα στη λέξη, σε τονούμενες ή μη τονούμενες συλλαβές. Αυτό, γιατί οι λέξεις μέσα από τις οποίες αντιπροσωπεύονταν κάποια συμπλέγματα, ήταν αδύνατο να αποδοθούν σε εικόνες για όλες τις θέσεις, διότι πολλές φορές οι λέξεις που εξυπηρετούσαν αυτή τη συνθήκη, ήταν λέξεις άγνωστες στο συγκεκριμένο δείγμα πληθυσμού ή λέξεις που δεν μπορούσαν να απεικονιστούν εύκολα.

Παράλληλα, το Φωνολόγιο επιτρέπει και τη διαπίστωση των φωνολογικών διεργασιών που υιοθετούν τα δίγλωσσα παιδιά του δείγματος. Επιπλέον, η παρουσία στο τεστ λίγων λέξεων με δύο συμπλέγματα επιτρέπει την παρατήρηση του τρόπου πραγμάτωσής τους από τα παιδιά του δείγματος. Έτσι, παρακάτω στον πίνακα 1 παρουσιάζονται οι κατηγορίες των συμπλεγμάτων που επιλέχθηκαν για εξέταση και η λέξη στόχος που χρησιμοποιήθηκε για να αξιολογηθεί η πραγμάτωση του εκάστοτε συμπλέγματος. Στο σημείο αυτό επιβάλλεται να σημειωθεί ότι στο εν λόγω εργαλείο υπάρχουν και συμφωνικές ακολουθίες προς μελέτη, οι οποίες δεν εξετάζονται στην παρούσα έρευνα και γι αυτό παραλείπονται. Επίσης παραλήφθηκαν και τα συμπλέγματα *zm* και *zɣ* τα οποία αποτελούν την επιφανειακή δομή του συμπλέγματος *sm* και *sy* αντίστοιχα, όπως για παράδειγμα στη λέξη /sminos/ (υποκείμενη δομή), ενώ *zminos* (επιφανειακή δομή). Οι κατηγορίες των συμπλεγμάτων που μελετώνται είναι:

- Κλειστά και υγρά/stops and liquids (pl, pr, br, tr, bl, gr, kr, kl,dr)
- Τριβόμενα και υγρά/fricatives and liquids (fl, fr, vr, vl,θl, θr, δr, γl, xr, γr)
- Τριβόμενα και κλειστά/fricatives and stops (xt,ft)
- Κλειστά και τριβόμενα/stops and fricatives (pɣ, tɣ)

- κλειστά και έρρινα/stops and nasals (kn, pn)
- έρρινα και έρρινα/nasals and nasals (mn)
- τριβόμενα και έρρινα /fricatives and nasals (θm, xη)
- s και κλειστά /stops and nasals (sp, st, sk, sc)
- κλειστά και s/ stops and s (ps, ks)
- s και τριβόμενα/s and fricatives (sf, sx, sç, sθ)
- τριβόμενα και τριβόμενα /fricatives and fricatives (fθ)

Παρακάτω στον πίνακα 1 παρουσιάζονται συγκεντρωτικά οι κατηγορίες των συμφωνικών συμπλεγμάτων, τα συμπλέγματα που αντιστοιχούν στην κάθε κατηγορία και η λέξη στόχος που χρησιμοποιήθηκε για την πραγμάτωση κάθε συμπλέγματος. Στην έκτασή του το Φωνολόγιο παρουσιάζεται στο παράρτημα 1.

Πίνακας 1.

<i>Κλειστά &Υγρά Τονισμένο</i>	<i>Κλειστά Αρχ &Υγρά Άτονο</i>	<i>Κλειστά &Υγρά Μέση Τονισμένο</i>	<i>Κλειστά &Υγρά Μέση Άτονο</i>	<i>Τριβόμενα &Υγρά Τονισμένο</i>	<i>Τριβόμενα &Υγρά Άτονο</i>	<i>Τριβόμενα &Υγρά Τονισμένο</i>	<i>Τριβόμενα Μέο &Υγρά Μέο Άτονο</i>
pl 'ploi.o	pl pli.'di.ri.	pl a.'plo.no		fl 'flo.γα	fl fli.'dza.ni	vr θi.sa.'vros	
pr 'pro.va.to	pr pri.'ji.pi.sa			fr 'fra.u.la	fr fri.γα.'ja	vl vi.'vli.o	vl pi.ra.vlos
br 'brici	br bri'.zo.la	br o.'bre.la		vr 'vri.si	vr vra.ço.li	θr po.li.'θro.na	θr tsu.'li.θra
tr 'triyono	tr tra.'pe.zi	tr ja.'tros	tr 'va.tra.xos/	θr 'θro.no	θr θra.'ni.o		δr i.δravli.'kos
bl 'blu.za	gr gre.'mos	gr tsu'gra.n		δr 'dra.kos			
gr 'gri		kr a.'kri.δα	kr 'δα.kri.a	γl 'γlo.sa	γl γlifidzuri		
kr 'kra.nos	kr kre.'va.ti	dr xo.'dri	dr sidri'vani	γr 'γra.ma	γr γra.'fi.o	γr zo.'γra.fos	γr 'ti.γris
	kl kli'di		kl 'kar'rekla	xr 'xro.ma	χr xri'so		

<i>Τριβόμενα &Κλειστά Τονισμένο</i>	<i>Τριβόμενα Αρχ &Κλειστά Αρχ Άτονο</i>	<i>Τριβόμενα &Κλειστά Μέση Τονισμένο</i>	<i>Τριβόμενα &Κλειστά Μέση Άτονο</i>	<i>Κλειστά &Τριβόμενα Αρχή Τονισμένο</i>	<i>Κλειστά &Τριβόμενα Μέση Τονισμένο</i>	<i>Κλειστά &Τριβόμενα Μέση Άτονο</i>
xt 'xte.na	xt xta'po.ði	xt ni.xte.'ri.ða	ft 'na.ftis	pç 'pça.no		pç 'pa.pça
					tç fo.'tça	tç 'ma.tça

*Κλειστά κ Κλειστά κ Τριβόμενα κ Τριβόμενα κ
Ερρινα Μέο Ερρινα Μέο Έρρινα Μέο Έρρινα Μέο Ερρινο και Έρρι Ερρινο και Έρρι
Τονισμένο Άτονο Τονισμένο Άτονο Μέση Τόνισμένο Μέση Άτονα*

pn ka.'pnos	kn 'ci.knos	θm a.ri.θmos		mn ska.'mni	mn 'li.mni
		xn pe.'xni.dja	xn a.'ra.xni		

S & Κλεισι Αρχή Τονισμένο S & Κλεισι Αρχή Άτονο S & Κλεισι Μέση Τονισμένο S Κλειστά Μέση Άτονο Κλειστά & Αρχη Τονισμένο Κλειστά & Αρχη Άτονο Κλειστά & Μέση Τονισμένο Κλειστά & Μέση Άτονο

sp 'spi.ti	sp spa.'θi	sp a.spi.ða	sp 'la.spi	ps 'psa.ri	ps psa.'li.ði	ps ci.'pse.li	ps 'γι.psos
st 'sto.ma	st sta.'fi.li	st a'ste.ri	sc'ma.ska	ks 'ksi.lo	ks ksi.'fi.as	ks pi.'ksi.ða	ks ma.ksi.'la.
sk 'ska.la	sk ska.bo	sk ða.'ska.la	sc'ba.scet				
sc 'sci.los		sc provo'sciða					
	sc sci.'ni						

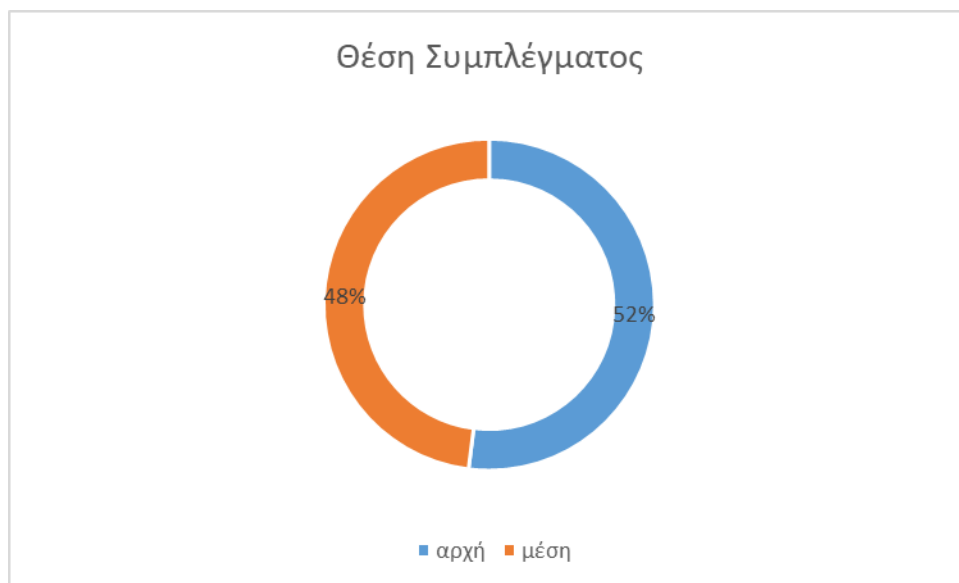
*S & Τριβόμενα Αρχ S & Τριβόμενα Αρχ S & Τριβόμενα Μέο S & Τριβόμενα Μέο Τριβόμενα κ
Τονισμένο Άτονο Τονισμένο Άτονο τριβόμενα αρχή άτονο*

sf 'sfe.ra	sf sfi.'ri	sx mo.'sxa.ri	sf po.'ðo.sfe.ro	fθ fθi.'no.po.ro.
sx 'sxa.ra	sx sxo.'li.o	sç kra.'sça	sx pa.sxa.'li.tsa	

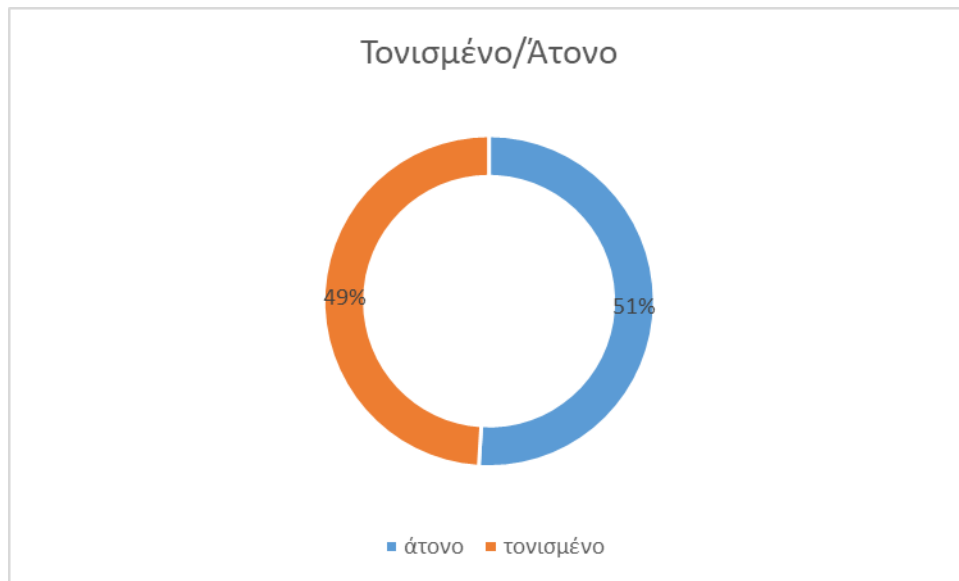
ςς σσι.ma.ta	ςς σσι'ni		ςς ce.'ra.ςςa	
			sθ a.sθe.no.'fo.ro	

Παρακάτω στα Γραφήματα 1 και 2 φαίνεται η κατανομή των λέξεων στόχων του εργαλείου τόσο ως προς τον τονισμό, όσο και ως προς τη θέση. Οι λέξεις στόχοι του εργαλείου είναι σχεδόν ισόποσα κατανεμημένες ως προς τη θέση και τον τόνο.

Γράφημα 1 Κατανομή των λέξεων στόχων ως προς τη θέση

Γράφημα 2 Κατανομή των λέξεων στόχων ως προς τον τόνο

5.5 Εγκυρότητα κι αξιοπιστία του εργαλείου

Η παρούσα έρευνα χρησιμοποίησε ένα *διαγνωστικό* τεστ. Τα τεστ της κατηγορίας αυτής έχουν σκοπό να ανακαλύψουν τις αδυναμίες και δυσκολίες σε έναν ορισμένο γνωστικό τομέα. Κατασκευάζονται έτσι, ώστε να εντοπίζουν τις δυσκολίες που πρέπει κάθε φορά να ξεπεραστούν. Ταξινομούν τα λάθη των μαθητών και προσπαθούν να ερμηνεύσουν, γιατί παρατηρείται συστηματική και συχνή επανάληψη κάποιων λαθών. Για τον εντοπισμό των αιτιών των δυσκολιών απαιτείται να γίνεται λεπτομερής μελέτη και ανάλυση της ύλης και της διαδικασίας μάθησης, καθώς και στατιστική κατανομή και μελέτη των σφαλμάτων που διαπράττονται και των ανεπαρκειών που συναντώνται. Αυτή είναι η αιτία που η πιστή εφαρμογή των διαγνωστικών τεστ δεν είναι εύκολη και η υπαρξή τους σπανίζει (Βάμβουκας, 2000).

Παρακάτω, γίνεται μια σύντομη αναφορά στα χαρακτηριστικά των τεστ και στη διαδικασία κατασκευής τους, με σκοπό να εντοπιστούν τα ανάλογα χαρακτηριστικά και η αντίστοιχη μέθοδος κατασκευής στο παρόν εργαλείο και να σημειωθούν πιθανές αδυναμίες. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Βάμβουκα (2000), τα βασικά χαρακτηριστικά των τεστ είναι:

«1. Η *τυποποίηση* της δοκιμασίας. Ο όρος τυποποίηση αναφέρεται στον ομοιόμορφο τρόπο διεξαγωγής της δοκιμασίας, τόσο στη στάση εξεταζομένων και εξεταστή, όσο και στις υλικές συνθήκες και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

2. *Η στάθμιση.* Στάθμιση είναι η ενέργεια ή το αποτέλεσμα της διαδικασίας για τη διάταξη των επιδόσεων του αντιπροσωπευτικού δείγματος, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση ή η τοποθέτηση της ιδιαίτερης επίδοσης ενός άλλου ατόμου σε σχέση με εκείνη του δείγματος.

3. *Η αξιοπιστία.* Η αξιοπιστία κάθε οργάνου μέτρησης αφορά τη σταθερότητα με την οποία αξιολογεί αυτό που μετρά. Με τον όρο αξιοπιστία δηλώνεται η σταθερότητα που παρουσιάζουν δύο ισοδύναμες μορφές του τεστ, αν δηλαδή το τεστ δίνει την ίδια ή σχεδόν την ίδια ένδειξη, εφόσον επιδοθεί για δεύτερη φορά.

4. *Η εγκυρότητα.* Εγκυρότητα του τεστ είναι να μετρά πραγματικά αυτό για το οποίο έχει κατασκευαστεί. Το έγκυρο τεστ προλέγει αυτό που θεωρείται ότι είναι κατασκευασμένο να προλέγει. Ένα από τα βασικά στοιχεία που προσδιορίζει την εγκυρότητα του τεστ είναι η εγκυρότητα του περιεχομένου και πρόκειται για τη φανερή καταλληλότητα των υλικών του τεστ γι' αυτό που μετράται» (Βάμβουκας, 2000, σ.283-288).

Όσον αφορά την κατασκευή του τεστ ακολουθούνται τα ανάλογα στάδια:

«1. Θεωρητική θεμελίωση, όπου καθορίζεται με σαφήνεια και ακρίβεια το αντικείμενο ή το χαρακτηριστικό του αντικειμένου που θα μετρηθεί ή θα αξιολογηθεί με το τεστ.

2. Μετάφραση των εννοιολογικών διαστάσεων του αντικειμένου ή των παιδαγωγικών στόχων της διδασκαλίας σε ερωτήματα – προβλήματα, όπου απαιτείται η συμβολή των ειδικών.

3. Σύνταξη και διόρθωση της πρώτης μορφής του τεστ, όπου γίνεται έλεγχος της αποτελεσματικότητας των ερωτήσεων και επισημαίνονται πιθανές δυσκολίες στην αντικειμενική βαθμολόγηση.

4. Πρώτη πειραματική μορφή του τεστ, κατά το στάδιο αυτό γίνεται και ο πρώτος έλεγχος της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας του τεστ.

5. Δεύτερη πειραματική μορφή του τεστ, όπου γίνεται για μια ακόμη φορά στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων και γίνεται ακόμη και στάθμιση του τεστ.

6. Η εκτύπωση του τεστ με συνοδεία εγχειριδίου για την εφαρμογή του» (Βάμβουκας, 2000, σ. 289-291)

Το παρόν τεστ, το οποίο ονομάζεται Φωνολόγιο, κατασκευάστηκε στην αρχική του μορφή από τη λογοθεραπεύτρια Καλλιόπη Γιαννακάκη (υπό έκδοση). Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του τεστ, όπως αυτά παρουσιάστηκαν παραπάνω, πληροί τα τρία από τα τέσσερα. Ειδικότερα, εξασφαλίστηκε η τυποποίηση της διαδικασίας, καθώς η εξέταση των υποκειμένων πραγματοποιήθηκε με πανομοιότυπο τρόπο στο σχολικό περιβάλλον τους σε παρόμοιες ώρες με ομοιόμορφο και ομοιότυπο υλικό. Επιπλέον, το τεστ παρουσιάζει υψηλό βαθμό αξιοπιστίας, σύμφωνα με το συντελεστή alpha του Cronbach που ισούται με 0,96. Πρόκειται για ένα δείκτη αξιοπιστίας ευρέως χρησιμοποιούμενο και είναι αποδεκτό ότι η τιμή του πρέπει να είναι μεγαλύτερη του 0,7 (Cronbach, 1951). Τέλος, διασφαλίζεται και η εγκυρότητα του τεστ καθώς με ακρίβεια μετρά αυτό για το οποίο κατασκευάστηκε να μετρά. Στην παρούσα έρευνα, η μέτρηση αφορά το ποσοστό των σωστών πραγματώσεων των συμφωνικών συμπλεγμάτων και το ποσοστό συχνότητας των απλοποιητικών μηχανισμών που χρησιμοποιούν τα παιδιά κατά την εκφορά των μη πιστών πραγματώσεων.

Το συγκεκριμένο εργαλείο στερείται στάθμισης, καθώς δεν αποτελεί μετάφραση και προσαρμογή ξενόγλωσσου εργαλείου στα ελληνικά δεδομένα, αντίθετα καλύπτει τις ανάγκες της Ελληνικής γλώσσας. Αναφορικά με τη στάθμιση, η οποία αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των τεστ γενικότερα, επιβάλλεται να σημειωθεί ότι στην επιστήμη της Γλωσσολογίας συνήθως δεν χρησιμοποιούνται σταθμισμένα τεστ προκειμένου να συλλέξουμε δεδομένα σχετικά με ένα υπό εξέταση φαινόμενο, διότι στόχος είναι η αναζήτηση, η διαπίστωση και η μελέτη των παραγόντων που διαμορφώνουν το «πρόβλημα» κι όχι η παρέμβαση (Τζακώστα, 2013a). Άλλωστε τα τεστ είναι επιθυμητά και χρήσιμα, όταν πρόκειται για συνολικές μετρήσεις και συλλογή πληροφοριακών στοιχείων και αποτελούν εργαλείο στα χέρια του ερευνητή. Όμως, να τονιστεί ότι η αποτελεσματικότητα και του πιο άρτιου εργαλείου εξαρτάται από την ικανότητα του χρήστη (Βάμβουκας, 2000). Προκειμένου να επιτευχθεί η αρτιότητα και η σωστή χρήση του εργαλείου, ακολουθήθηκαν πολύ προσεχτικά τα στάδια κατασκευής που απαιτούνται για το σκοπό αυτό. Πιο συγκεκριμένα, η θεωρητική θεμελίωση πραγματοποιήθηκε καθορίζοντας το εννοιολογικό περιεχόμενο των σχετικών όρων και προσδιορίζοντας τις εννοιολογικές διαστάσεις του αντικειμένου που ερευνάται. Στο παρόν εργαλείο το εννοιολογικό περιεχόμενο είναι τα συμφωνικά συμπλέγματα και οι εννοιολογικές διαστάσεις είναι η θέση του συμπλέγματος μέσα στη λέξη, αρχή ή μέση, η παρουσία του συμπλέγματος σε τονούμενη ή μη συλλαβή και το είδος των

απλοποιητικών μηχανισμών που επιλέγει το παιδί κατά την εκφορά των λέξεων που περιέχουν τα υπό εξέταση συμπλέγματα.

Στο δεύτερο στάδιο που αφορά τη μετάφραση των εννοιολογικών διαστάσεων, υπήρξε η αρωγή της επιβλέπουσας καθηγήτριας, η οποία έλεγξε, αν το σύνολο των ερωτήσεων ανταποκρίνεται στην πλήρη κάλυψη όλων των όψεων του προς μελέτη θέματος. Επίσης, καθορίστηκε και τρόπος μέτρησης των απαντήσεων. Στην παρούσα φάση υπήρχε μεγαλύτερος αριθμός ερωτήσεων από τον αναγκαίο, ώστε στο επόμενο βήμα που αφορά τη διόρθωση της πρώτης μορφής του τεστ να γίνει η επιλογή των πιο αποτελεσματικών ερωτήσεων. Αυτό επετεύχθη επιδίδοντας το τεστ σε ένα μικρό δείγμα υποκειμένων.

Μετά την πρώτη εφαρμογή του τεστ έγιναν σε συνεργασία με τη δημιουργό του οι απαραίτητες διορθώσεις και ορίστηκε κι ο βαθμός αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Στο παρόν τεστ, εφόσον δεν υπήρχε στάθμιση του εργαλείου, δεν χρειάστηκε να γίνει και δεύτερη πειραματική εφαρμογή του.

5.6 Διαδικασία αξιολόγησης

Πριν ξεκινήσει η αξιολόγηση, η νηπιαγωγός σύστηνε στην τάξη την καλεσμένη-ερευνήτρια και γινόταν μια σύντομη ομαδική δράση τύπου τραγούδι ή παιχνίδι, ώστε να αναπτυχθεί η οικειότητα μεταξύ ερευνήτριας και νηπίων. Έπειτα, εξηγήθηκε στα παιδιά ότι θα τους παρουσιάζονταν πολλές εικόνες τις οποίες θα έπρεπε να ονομάσουν. Η αξιολόγηση γινόταν ατομικά σε ξεχωριστό χώρο μέσα στο νηπιαγωγείο. Πριν ξεκινήσει η διαδικασία γινόταν σαφές στα παιδιά ότι δεν χρειάζεται να προσπαθούν να ονομάσουν όλες τις εικόνες.

Πράγματι, κάποιες φορές εκτός από την επίδειξη της εικόνας, χρειαζόταν και επιπλέον περιγραφή του αντικειμένου, ώστε να μπορέσει το παιδί να ονομάσει το αντικείμενο που έβλεπε. Για να περιοριστεί αυτή η δυσκολία, επιλέχτηκε η αξιολόγηση να λάβει χώρα προς το τέλος της σχολικής χρονιάς, ώστε τα παιδιά να έχουν έρθει σε επαφή μέσα από τη σχολική τους εμπειρία με την πλειοψηφία των λέξεων του εργαλείου αξιολόγησης. Σε περίπτωση που δεν μπορούσε το παιδί να ανταποκριθεί, η ερευνήτρια με κατάλληλες ερωτήσεις προσπαθούσε να εκμαιεύσει την απάντηση ή αν αυτό δεν ήταν

εφικτό, έλεγε τη λέξη και το παιδί την επαναλάμβανε. Απευθείας οι απαντήσεις των παιδιών μεταγράφονταν στο Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο.

5.7 Περιορισμοί της έρευνας

Οι περιορισμοί της έρευνας αφορούν το εργαλείο, τη χρονική διάρκεια και την άρνηση των προϊσταμένων των νηπιαγωγείων να δώσουν άδεια επίσκεψης. Αναφορικά με το εργαλείο η δυσκολία, όπως ήδη έχει αναφερθεί, εντοπιζόταν στην εύρεση εννοιολογικά κατάλληλων λέξεων, οι οποίες θα επέτρεπαν τη μελέτη των συμπλεγμάτων στην αρχή ή στη μέση της λέξης σε τονούμενες ή μη τονούμενες συλλαβές, καθώς και η ξεκάθαρη απεικόνιση αυτών. Παρόλο που υπήρχε αυτή η δυσκολία, η έκταση των δεδομένων παρέμεινε μεγάλη, γεγονός που μετέτρεψε τη μεταγραφή των δεδομένων στο Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο σε μια χρονοβόρα διαδικασία. Παράλληλα, η άρνηση των προϊσταμένων για μαγνητοφώνηση των απαντήσεων των παιδιών, δυσχέραινε ακόμη περισσότερο τη διαδικασία της μεταγραφής, καθώς έπρεπε να γίνεται ταυτόχρονα με την απάντηση. Αυτό είχε σαν συνέπεια η κάθε αξιολόγηση να διαρκεί περίπου 45'-50', οπότε απαιτούνταν πολλές επισκέψεις, διότι ήταν συγκεκριμένος ο χρόνος που επέτρεπαν την είσοδο σε εξωτερικούς παράγοντες.

Το πιο δύσκολο, όμως, κομμάτι της έρευνας παραμένει η άδεια εισόδου στο χώρο του νηπιαγωγείου. Πιο συγκεκριμένα, ενώ υπήρχε το δελτίο πιστοποίησης της έρευνας, υπογεγραμμένο από το Πανεπιστήμιο και ειδικό έγγραφο, το οποίο ζητούσε την συναίνεση των γονέων για τη συμμετοχή των παιδιών στην έρευνα, χρειάστηκε η παρέμβαση της συμβούλου και του προϊσταμένου της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εξασφάλιση άδειας εισόδου. Υπήρχε μεγάλη ανησυχία από πλευράς προϊσταμένων λόγω της νομοθεσίας για την είσοδο εξωτερικού παράγοντα στο χώρο του νηπιαγωγείου και για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Αυτός είναι και ο λόγος που στο παράρτημα με τις απαντήσεις των παιδιών δεν υπάρχουν τα ονόματά τους, άλλα αναφέρονται ως υποκείμενα με αύξοντα αριθμό από το 1-37.

5.8 Ανάλυση των μετρήσεων

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας πραγματοποιήθηκε μέσω της περιγραφικής στατιστικής, η οποία επιτρέπεται τη διεξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων

για τις τάσεις που επικρατούν στις φωνολογικές πραγματώσεις των παιδιών. Η συγκεκριμένη προσέγγιση κρίθηκε κατάλληλη για την παρούσα έρευνα, καθώς, αρχικά επιδιώκει να μετρήσει τη συχνότητα εμφάνισης σωστών ή μη σωστών εκφορών των διαφόρων κατηγοριών συμπλεγμάτων σε διάφορες θέσεις μέσα στη λέξη και σε τονούμενες ή μη τονούμενες συλλαβές. Έπειτα, γίνεται πάλι χρήση της περιγραφικής στατιστικής, ώστε να υπολογιστεί το ποσοστό της συχνότητας εμφάνισης του είδους των διορθωτικών μηχανισμών που χρησιμοποιούν τα παιδιά.

6. Αποτελέσματα

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι ποσοτικές αναλύσεις που αφορούν την πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων διαφόρων κατηγοριών της Ελληνικής γλώσσας από δίγλωσσα παιδιά ετών 4-6 (προνηπίων-νηπίων) Αλβανικής καταγωγής. Παράλληλα παρουσιάζονται και τα ποσοστά εμφάνισης διαφόρων τύπων διορθωτικών μηχανισμών που παρατηρούνται κατά την εκφορά των λέξεων στόχων. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στο ρόλο της θέσης των συμπλεγμάτων μέσα στη λέξη, για παράδειγμα, αν η παρουσία του συμπλέγματος σε τονισμένη ή άτονη συλλαβή, στην αρχή ή στη μέση της λέξης, επηρεάζει την τελική πραγμάτωση.

Στο παράρτημα 2 παρατίθενται οι λέξεις στόχοι, η εκφορά των παιδιών καταγεγραμμένη στο ΔΦΑ και οι συνήθεις διορθωτικοί μηχανισμοί που χρησιμοποίησαν τα παιδιά κατά την εκφορά των λέξεων.

Παρατηρώντας προσεκτικά τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως αυτά παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον πίνακα 1, διαπιστώνεται, ότι τα παιδιά στις διαφορετικές κατηγορίες συμπλεγμάτων εμφανίζουν άλλοτε πιο επιτυχημένες πραγματώσεις αυτών σε τονούμενες συλλαβές και άλλοτε σε άτονες. Παρόμοια, διαπίστωση προκύπτει και για τη θέση του συμπλέγματος μέσα στη λέξη, δηλαδή άλλοτε το μεγαλύτερο ποσοστό σωστών πραγματώσεων παρατηρείται, όταν τα συμπλέγματα βρίσκονται στη μέση της λέξης και άλλοτε στην αρχή της. Πιο συγκεκριμένα, στην κατηγορία *s* και τριβόμενα παρουσιάζουν μεγαλύτερη επιτυχία σε θέση μέσης με ποσοστό 70% σε άτονη συλλαβή και 78% σε τονισμένη έναντι 49% σε άτονη συλλαβή στην αρχή και 64% σε τονισμένη στην ίδια θέση μέσα στη λέξη.

Στα *s* και κλειστά παρατηρούνται επιτυχείς πραγματώσεις συμπλεγμάτων με ποσοστό 97% σε όλες τις θέσεις σε τονισμένες και άτονες συλλαβές.

Στα τριβόμενα και κλειστά παρατηρείται μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχών πραγματώσεων σε θέση μέσης με ποσοστό 97% σε άτονη συλλαβή από ότι σε θέση έμβασης σε άτονη συλλαβή με ποσοστό 92%.

Στα κλειστά και s παρατηρείται μεγαλύτερο ποσοστό πιστών πραγματώσεων των συμπλεγμάτων σε θέση έμβασης σε τονούμενη συλλαβή με ποσοστό 97% έναντι 93% που παρατηρείται στις υπόλοιπες περιπτώσεις.

Στα κλειστά και υγρά παρατηρούνται καλύτερες επιδόσεις, όταν τα αντίστοιχα συμπλέγματα βρίσκονται σε τονισμένες συλλαβές με ποσοστό 94% σε θέση έμβασης και 92% σε θέση μέσης έναντι 85% και 87% σε άτονες συλλαβές στις αντίστοιχες θέσεις.

Στα τριβόμενα και υγρά παρατηρείται μεγαλύτερο ποσοστό σωστών πραγματώσεων στις τονισμένες συλλαβές με ποσοστό 87% σε θέση έμβασης και 86% σε θέση μέσης έναντι 78% και 64% σε μη τονούμενες συλλαβές στις αντίστοιχες θέσεις.

Πίνακας 1 Συγκεντρωτικά αποτελέσματα πραγματώσεων των διαφορετικών κατηγοριών συμφωνικών συμπλεγμάτων

<i>Κατηγορία συμπλεγμάτων</i>	<i>συμφωνικά Αριθμός στόχων</i>	<i>λέξεω Αριθμός εκφορών</i>	<i>σωστά Ποσοστό επιτυχίας</i>
S & Κλειστά αρχή άτονο	148	144	97%
S & Κλειστά αρχή τονισμένο	148	144	97%
S & Κλειστά μέση άτονο	111	107	96%
S & Κλειστά μέση τονισμένο	111	108	97%
S & Τριβόμενα αρχή άτονο	111	54	49%
S & Τριβόμενα αρχή τονισμένο	111	71	64%
S & Τριβόμενα μέση άτονο	148	104	70%
S & Τριβόμενα μέση τονισμένο	74	58	78%
Έρρινο και Έρρινο μέση άτονο	37	28	76%
Έρρινο και Έρρινο μέση τονισμένο	37	16	43%
Κλειστά & S αρχή άτονο	74	69	93%
Κλειστά & S αρχή τονισμένο	74	72	97%
Κλειστά & S μέση άτονο	74	69	93%
Κλειστά & S μέση τονισμένο	74	69	93%

Κλειστά &Τριβόμενα αρχή τονισμένο	37	37	100%
Κλειστά &Τριβόμενα μέση άτονο	74	74	100%
Κλειστά &Τριβόμενα μέση τονισμένο	37	37	100%
Κλειστά &Υγρά αρχή άτονο	296	252	85%
Κλειστά &Υγρά αρχή τονισμένο	259	243	94%
Κλειστά &Υγρά μέση άτονο	148	129	87%
Κλειστά &Υγρά μέση τονισμένο	222	204	92%
Κλειστά και Έρρινα μέση άτονο	37	35	95%
Κλειστά και Έρρινα μέση τονισμένο	37	34	92%
Τριβόμενα &Κλειστά αρχή άτονο	37	34	92%
Τριβόμενα &Κλειστά αρχή τονισμένο	37	29	78%
Τριβόμενα &Κλειστά μέση άτονο	37	36	97%
Τριβόμενα &Κλειστά μέση τονισμένο	37	32	86%
Τριβόμενα &Υγρά αρχή άτονο	259	203	78%
Τριβόμενα &Υγρά αρχή τονισμένο	296	257	87%
Τριβόμενα &Υγρά μέση άτονο	185	119	64%
Τριβόμενα &Υγρά μέση τονισμένο	148	132	89%
Τριβόμενα και Έρρινα μέση	37	35	95%
Τριβόμενα και Έρρινα μέση τονισμένο	74	61	82%
Τριβόμενα και Τριβόμενα αρχή άτονο	37	6	16%

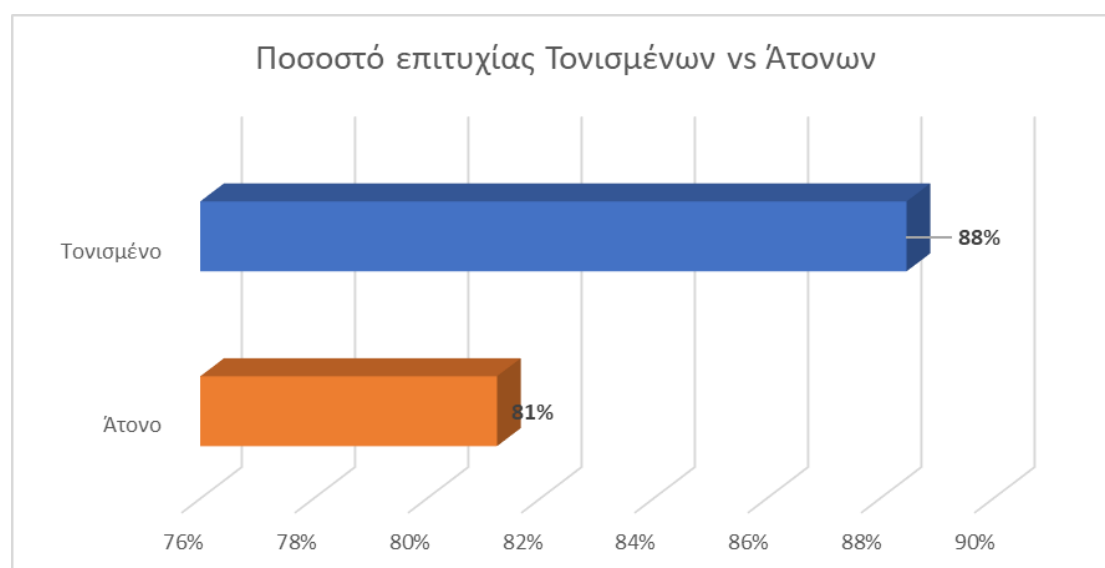
Ενώ τα παιδιά πραγματοποιούν πιστές η μη πιστές πραγματώσεις σε διαφορετικές κατηγορίες συμπλεγμάτων, ανεξάρτητα από τη θέση τους στη λέξη, σε τονούμενη ή μη τονούμενη συλλαβή, υπολογίζοντας επί του συνόλου των κατηγοριών των συμπλεγμάτων τα συνολικά ποσοστά των πιστών πραγματώσεων και συγκρίνοντας τα σε σχέση με τον τόνο και σε σχέση με τη θέση τους στη λέξη, διαπιστώνεται ότι η

συνολική επιτυχία των πιστών πραγματώσεων στις τονούμενες συλλαβές ισούται με ποσοστό 88%, ενώ στις άτονες ισούται με ποσοστό 81% (Πίνακας 2, Γράφημα 2). Όσον αφορά τη θέση των συμπλεγμάτων στη λέξη, το συνολικό ποσοστό των επιτυχών πραγματώσεών τους σε θέση έμβρασης ισούται με 84%, ενώ σε θέση μέσης ισούται με 86% (πίνακας 3, γράφημα 3). Όπως φαίνεται στα Γραφήματα 2-3, η πλειοψηφία των συμπλεγμάτων με πιστές πραγματώσεις παρουσιάζεται, όταν αυτά βρίσκονται σε τονούμενες συλλαβές και σε θέση μέσης μέσα στη λέξη.

Πίνακας 2 Συνολικά αποτελέσματα πραγματώσεων συμφωνικών συμπλεγμάτων σε τονούμενες και άτονες συλλαβές

<i>Κατηγορία συμπλεγμάτων</i>	<i>συμφωνικά Αριθμός στόχων</i>	<i>λέξεω Αριθμός εκφορών</i>	<i>σωστά Ποσοστό επιτυχίας</i>
Άτονο	1887	1533	81%
Τονισμένο	1813	1604	88%
Σύνολο	3700	3137	85%

Γράφημα 2

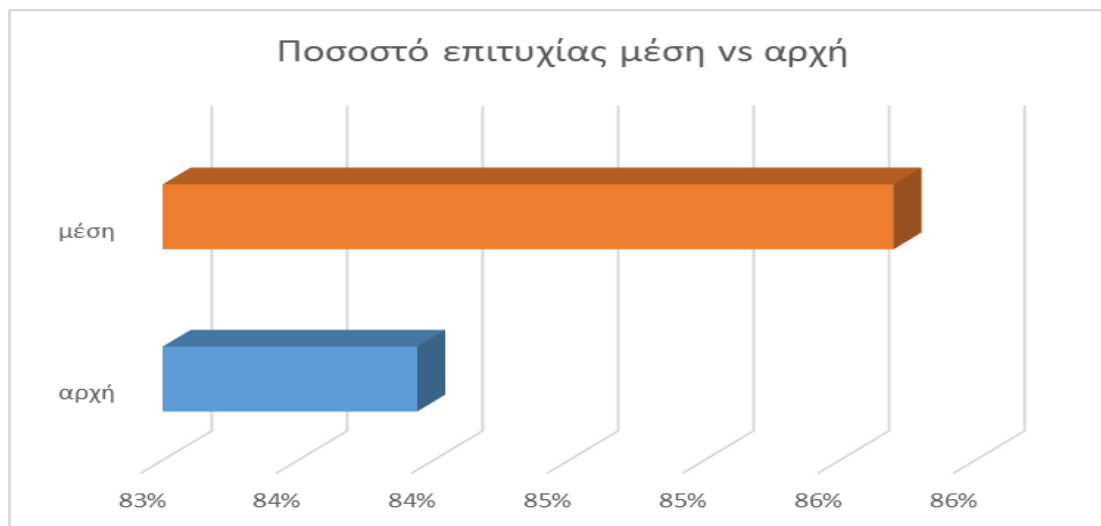

Πίνακας 3 Συνολικά αποτελέσματα πραγματώσεων συμφωνικών συμπλεγμάτων σε θέση έμβρασης και σε θέση μέσης

<i>Θέση συμφωνικών συμπλεγμάτων</i>	<i>Αριθμός στόχων</i>	<i>λέξεω Αριθμός εκφορών</i>	<i>σωστά Ποσοστό επιτυχίας</i>
αρχή	1924	1615	84%

μέση	1776	1522	86%
Σύνολο	3700	3137	85%

Γράφημα 3

Παράλληλα, από τα αποτελέσματα των επιδόσεων των παιδιών στον Πίνακα 1 διαπιστώνεται ότι τα παιδιά παρουσιάζουν διαφορές στις αποδόσεις μεταξύ των διαφορετικών κατηγοριών συμπλεγμάτων. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι τα παιδιά του δείγματος παρουσίασαν άριστες επιδόσεις στην κατηγορία {κλειστά και τριβόμενα} αρχή τονισμένη, μέση τονισμένη/άτονη, όπου ανήκουν τα ρɣ και τɣ, με ποσοστό επιτυχών πραγματώσεων 100%, ενδεικτικά παραδείγματα δίνονται στο (1).

(1) (α) /'matɕa/ → {'matɕa} «μάτια»

(β) /fo'tɕa/ → {fo'tɕa} «φωτιά»

(γ) /'paɕa/ → {'paɕa} «πάπια»

Παρόμοια ευκολία έδειξαν στην πραγμάτωση των συμπλεγμάτων της κατηγορίας {s και κλειστά} αρχή/μέση, τονισμένη/άτονη, όπου ανήκουν τα sp, st, sk, sc με ποσοστό επιτυχών πραγματώσεων 97%, ενδεικτικά παραδείγματα δίνονται στο (2).

(2) (α) /'spiti/ → {'spiti} «σπίτι»

(β) /a'steri/ → {a'steri} «αστέρι»

(γ) /'skala/ → {'skala} «σκάλα»

Από την άλλη, χαμηλότερες επιδόσεις παρατηρούνται στα {έρρινα + έρρινα} μέση/τονούμενη, όπου ανήκει το mn, με ποσοστό 43%, ενδεικτικά παραδείγματα δίνονται στο (3).

(3) (α) /ska'mni/ → {ska'mi} «σκαμνί» (αποβολή συμφωνικού τεμαχίου)

Παρόμοιες επιδόσεις παρατηρούνται στα {S + τριβόμενα} αρχή/άτονη, όπου ανήκουν τα sf, sx, sc, sθ με ποσοστό 49% και στην ίδια κατηγορία σε θέση έμβασης σε τονούμενη συλλαβή με ποσοστό 64% ενδεικτικά παραδείγματα στο (4).

(4) (α) /sxo'lio/ → {sko'lio} «σχολείο» (αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου)

(β) /sci'ni/ → {sci'ni} «σχοινί» (αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου)

Παρομοίως στα {τριβόμενα + υγρά} μέση/άτονη, όπου ανήκουν τα /fl/, /fr/, /vr/, /vl/, /θl/, /θr/, /δr/, /γl/, /xrl/, /γr/ με ποσοστό 64%, ενδεικτικά παραδείγματα στο (5).

(5) (α) /tsu'liθra/ → {tsulifra} «τσουλήθρα» (αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου)

(β) /idravli'kos/ → {idraði'kos} «υδραυλικός» (συγχώνευση)

Τέλος, οι χαμηλότερες επιδόσεις παρατηρούνται στα {τριβόμενα + τριβόμενα} αρχή/άτονη, όπου ανήκει το /fθ/, με ποσοστό επιτυχών πραγματώσεων μόνο 16%.

Παρόλο που τα παιδιά παρουσίασαν κάποιες δυσκολίες σε συγκεκριμένες κατηγορίες, συνολικά δείχνουν την τάση να διατηρούν τα συμπλέγματα παρά να τα απλοποιούν, κρίνοντας από το ποσοστό των σωστών πραγματώσεων ανά κατηγορία των υπό εξέταση συμφωνικών συμπλεγμάτων. Έτσι, γίνεται κατανοητό ότι τα παιδιά του δείγματος παρουσιάζουν την τάση σε μεγάλο ποσοστό να πραγματώνουν σωστά τα συμφωνικά συμπλέγματα. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι οι περιορισμοί πιστότητας (faithfulness constraints) ιεραρχούνται υψηλότερα από τους περιορισμούς καλού σχηματισμού (well-formedness/markedness constraints), όπως επιτάσσει η θεωρία του Βέλτιστου (Optimality Theory). Το υψηλό ποσοστό των σωστών πραγματώσεων των παιδιών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι περιορισμοί πιστότητας μονιμοποιούνται σταδιακά με σκοπό την προσαρμογή στη γλώσσα των ενηλίκων, έτσι ώστε οι τελικές πραγματώσεις του εξαγόμενου (output) να ανταποκρίνονται με ακρίβεια στο κάθε εισαγόμενο (input). Παρόμοια διαδικασία ακολουθείται κι από τα μονόγλωσσα παιδιά κατά την κατάκτηση της μητρικής τους. Ενώ οι περιορισμοί πιστότητας υπερισχύουν

στις πραγματώσεις των παιδιών, ακόμη είναι εμφανή σε αυτές η παρουσία των περιορισμών καλού σχηματισμού, καθώς ο λόγος των παιδιών δεν έχει ταυτιστεί απόλυτα με το λόγο των ενηλίκων. Οι περιορισμοί καλού σχηματισμού εξυπηρετούν την πραγμάτωση των συμπλεγμάτων μέσω διαφόρων απλοποιητικών μηχανισμών, που στόχο έχουν τη δημιουργία αμαρκάριστων δομών. Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται τα ποσοστά συχνότητας εμφάνισης του κάθε απλοποιητικού μηχανισμού για την εκάστοτε κατηγορία συμπλεγμάτων.

Πίνακας 4 Ποσοστά συχνότητας εμφάνισης του κάθε απλοποιητικού μηχανισμού για την εκάστοτε κατηγορία συμπλεγμάτων.

Ποσοστό συχνότητας εμφάνισης των συνηθέστερων φωνολογικών απλοποιήσεων

Κατηγορίες συμπλεγμάτων	Αντικατάσταση συμπλέγματος	Αντικατάσταση Συμφωνικού Τεμαχίου	Αντιμετάθεση συλλαβής	Αντιμετάθεση Συμφωνικού Συμπλέγματος	Αντιμετάθεση συμφωνικού τεμαχίου	Αποβολή Συμφωνικού Τεμαχίου	Επένθεση	Συγχώνευση
S & Κλειστή αρχή άτονο						100%		
S & Κλειστή αρχή τονισμένο						100%		
S & Κλειστή μέση άτονο		25%				25%		50%
S & Κλειστή μέση τονισμένο						100%		
S Τριβόμενα αρχή άτονο		93%				7%		
S Τριβόμενα αρχή τονισμένο	3%	88%				10%		

S Τριβόμενα μέση άτονο		89%				7%		5%
S Τριβόμενα μέση τονισμένο		75%				25%		
Έρρινο κ Έρρινο μέσ άτονο		11%				89%		
Έρρινο κ Έρρινο μέσ τονισμένο		10%				90%		
Κλειστά & αρχή άτονο	20%	60%				20%		
Κλειστά & αρχή τονισμένο	50%					50%		
Κλειστά & μέση άτονο	20%	20%				60%		
Κλειστά & μέση τονισμένο	20%	20%				40%		20%
Κλειστά &Υγρά αρχ άτονο		32%				52%	11%	5%
Κλειστά &Υγρά αρχ τονισμένο		50%				50%		
Κλειστά &Υγρά μέσ άτονο		32%				53%		16%

Κλειστά &Υγρά μέσ τονισμένο		50%		6%		44%		
Κλειστά κ Έρρινα μέσ άτονο		50%				50%		
Κλειστά κ Έρρινα μέσ τονισμένο		33%				67%		
Τριβόμενα &Κλειστά αρχή άτονο		67%				33%		
Τριβόμενα &Κλειστά αρχή τονισμένο		75%				25%		
Τριβόμενα &Κλειστά μέση άτονο		100%						
Τριβόμενα &Κλειστά μέση τονισμένο		60%				40%		
Τριβόμενα &Υγρά αρχ άτονο		36%				50%	2%	13%
Τριβόμενα &Υγρά αρχ τονισμένο		79%				15%		5%
Τριβόμενα &Υγρά μέσ άτονο	2%	47%	2%		2%	32%	6%	11%

Τριβόμενα & Υγρά μέσ τονισμένο	6%	56%	6%			19%		13%
Τριβόμενα κ Έρρινα μέση		100%						
Τριβόμενα κ Έρρινα μέσ τονισμένο		54%				38%		8%
Τριβόμενα κ Τριβόμενα αρχή άτονο		26%				71%		3%
Υγρά Κλειστά Μέσ Άτονο						100%		

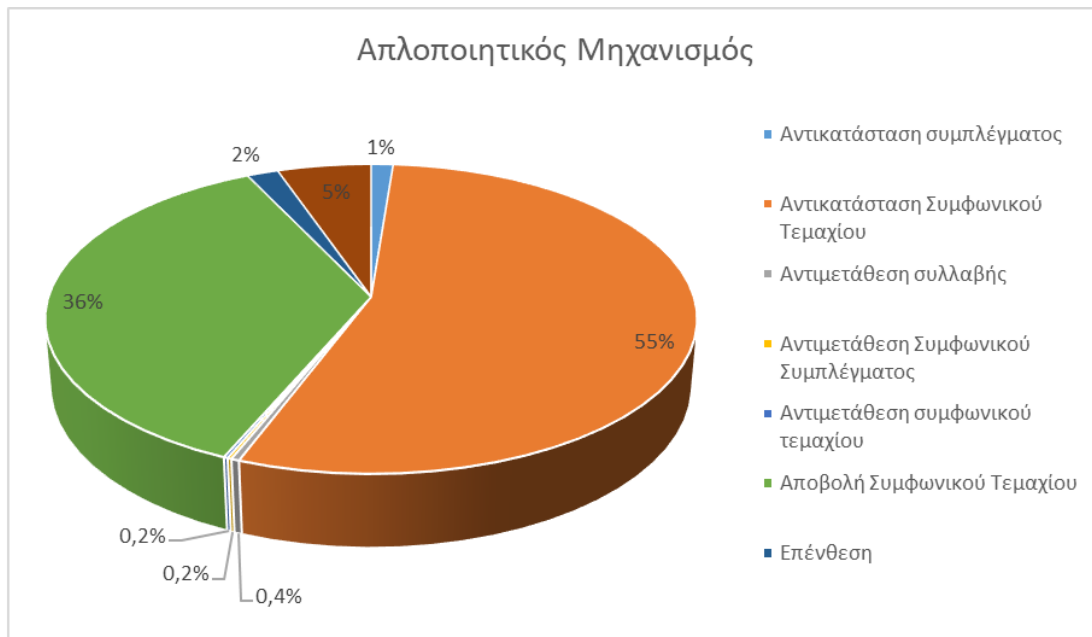
Μια γενική παρατήρηση των αποτελεσμάτων στον πίνακα 4 οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα παιδιά του δείγματος επιλέγουν πιο συχνά ως διορθωτικό μηχανισμό την αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου των συμπλεγμάτων, έπειτα την αποβολή συμφωνικού τεμαχίου και λιγότερο τη συγχώνευση και την επένθεση καθώς και τους υπόλοιπους διορθωτικούς μηχανισμούς. Η παραπάνω διαπίστωση φαίνεται συνολικά με ποσοστά στον Πίνακα 5 και στο αντίστοιχο Γράφημα. Στον Πίνακα 5 φαίνεται καθαρά ότι η αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου επιλέγεται σε ποσοστό 55% από τα παιδιά του δείγματος, ως υποστηρικτικός μηχανισμός για την πραγμάτωση των συμπλεγμάτων και ακολουθεί η αποβολή συμφωνικού τεμαχίου με ποσοστό 36% και η συγχώνευση με 5%, η επένθεση με 2%, ενώ η αντιμετάθεση συλλαβής, η αντιμετάθεση συμφωνικού συμπλέγματος και η αντιμετάθεση συμφωνικού τεμαχίου, με δυσκολία συγκεντρώνουν συνολικά 0,8%, λιγότερο και από την περίπτωση αντικατάστασης όλου του συμπλέγματος που παρατηρείται σε ποσοστό μόνο 1%. Παρακάτω δίνεται ένα παράδειγμα από τα δεδομένα των παιδιών για κάθε κατηγορία συμπλέγματος.

1) αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου {’glosa} αντί /’γlosa/

- 2) αποβολή συμφωνικού τεμαχίου {ska'mi} αντί /ska'mni/
- 3) συγχώνευση, πτώση του ενός τεμαχίου του συμπλέγματος και παραγωγή νέου από την πρόσμειξη των μελών του που συνιστούντο σύμπλεγμα {iðraði'kos} /iðravli'kos/
- 4) επένθεση, δηλ. εισαγωγή φωνήεντος μεταξύ των τεμαχίων του συμπλέγματος {cere'vati} αντί /kre'vati/
- 5) αντιμετάθεση συλλαβής δηλ. η μετάθεση συμφωνικού τεμαχίου του συμπλέγματος σε άλλη συλλαβή π.χ. {trijis} αντί /tiɣris/
- 6) αντιμετάθεση συμφωνικού συμπλέγματος δηλ. η μετάθεση όλου του συμπλέγματος σε άλλη συλλαβή π.χ. {vli'vio} αντί /vi'vlio/
- 7) αντικατάσταση συμφωνικού συμπλέγματος {'zgara} αντί {'sxara}
- 7) η αντιμετάθεση συμφωνικού τεμαχίου, αναφέρεται στην αντιστροφή των συμφωνικών τεμαχίων του συμπλέγματος, όπως για παράδειγμα {'vartaxos} αντί /'vatraxos/,

Πίνακας 5 Συνολικό ποσοστό συχνότητα χρήσης των απλοποιητικών μηχανισμών

<i>Απλοποιητικός Μηχανισμός</i>	<i>Πλήθος</i>	<i>%</i>
Αντικατάσταση συμπλέγματος	7	1%
Αντικατάσταση Συμφωνικού Τεμαχίου	307	55%
Αντιμετάθεση συλλαβής	2	0,4%
Αντιμετάθεση Συμφωνικού Συμπλέγματος	1	0,2%
Αντιμετάθεση συμφωνικού τεμαχίου	1	0,2%
Αποβολή Συμφωνικού Τεμαχίου	205	36%
Επένθεση	10	2%
Συγχώνευση	30	5%
Σύνολο	563	100%

Γράφημα 5 Συνολικό ποσοστό συχνότητας χρήσης των απλοποιητικών μηχανισμών

Παρακάτω, χωρίς ποσοτικά στοιχεία παρουσιάζονται κάποιες γενικές παρατηρήσεις με αντίστοιχα παραδείγματα, όπως αυτές προέκυψαν από το είδος των λαθών των παιδιών. Στα τριβόμενα και κλειστά και στα κλειστά και υγρά η πλειοψηφία των παιδιών κατά την αποβολή τεμαχίου επέλεγε την αποβολή του υγρού π.χ. {o'belə} αντί για /o'brelə/ «ομπρέλα». Αυτό συνηθίζεται καθώς τα υγρά θεωρούνται πιο μαρκαρισμένα τεμάχια σύμφωνα με την κλίμακα ηχητικότητας (Steriade, 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005). Γενικά, όσον αφορά την αποβολή παρατηρήθηκαν περιπτώσεις, όπου τα παιδιά, άλλοτε αποβάλλουν το πρώτο τεμάχιο κι άλλοτε το δεύτερο π.χ. στις εκφορές τους παρατηρείται το {ska'mi} αλλά και το {ska'ni} /ska'mni/ «σκαμνί» σχεδόν με την ίδια συχνότητα, κάτι αντίστοιχο παρατηρείται και στη λέξη «φθινόπωρο» /fθi'pororo/, άλλοτε αποδίδεται {fi'pororo} κι άλλοτε {θi'pororo}, αυτό δικαιολογείται διότι και στα δύο παραδείγματα τα συμφωνικά τεμάχια των αντίστοιχων συμπλεγμάτων βρίσκονται στην ίδια θέση στην κλίμακα ηχητικότητας (Steriade, 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005) . Στα συμπλέγματα του s (s και κλειστά, s και τριβόμενα) παρατηρούνται σε μικρό βαθμό αποβολές του s, π.χ. {ta'fili} /sta'fili/ «σταφύλι», {a'teli}, /a'steri/ «αστέρι», {mo'xari} /mo'sxari/ «μοσχάρι». Στις λέξεις που υπάρχουν δύο συμπλέγματα τα δεδομένα των παιδιών παρουσιάζουν αποβολές, άλλοτε στο πρώτο σύμπλεγμα της λέξης και άλλοτε στο δεύτερο π.χ. {lifi'dzuri}/γifi'dzuri/ «γλειφιτζούρι», {ka'mni} /ska'mni/ «σκαμνί»,

{çi'ni} /sçi'ni/ «σχοινί» {idrali'kos} /idravlɪ'kos/ «υδραυλικός», {prono'cida} /prono'scida/ «προβοσκίδα». Σημειώνεται ότι τα προστριβόμενα ts, dz αποτελούν συμπλέγματα στην Ελληνική γλώσσα (Τζακώστα, 2001).

Στις κατηγορίες κλειστά/τριβόμενα και υγρά παρατηρήθηκε κάποιες φορές αντικατάσταση του φωνήματος /r/ με /l/, αυτό επαληθεύει το γεγονός ότι οι περιορισμοί πιστότητας μονιμοποιούνται σταδιακά στοχεύοντας στη γλώσσα των ενηλίκων καθώς επιλέγουν την αντικατάσταση τεμαχίων ίδιας ηχητικής ισχύος σύμφωνα με την κλίμακα ηχητικότητας (Steriade, 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005). όμως τα πιο πολλά παιδιά του δείγματος πραγματοποίησαν με μεγάλη συχνότητα τα παρακάτω φωνολογικά λάθη στα παρακάτω συμφωνικά τεμάχια. Τα οποία και πάλι εξηγούνται από την κλίμακα ηχητικότητας (Steriade, 1982, όπως αναφέρεται στο Ρεβυθιάδου & Τζακώστα, 2005) καθώς στα παραδείγματα 1 και 3 επιλέγεται η αντικατάσταση τεμαχίων ίδιας ηχητικής ισχύος, ενώ στα παραδείγματα 2, 4, 5, 6, επιλέγεται η αντικατάσταση των ορθών συμφωνικών τεμαχίων με συμφωνικά τεμάχια χαμηλότερης ηχητικής ισχύος. Επίσης οι εκφορές των παραδειγμάτων 4-6 επηρεάζονται και από τη μητρική γλώσσα των παιδιών, όπως εξηγείται στο παρακάτω κεφάλαιο της συζήτησης.

1. /f/-/θ/ {fra'nio}-/θra'nio/
2. /t/-/θ/ {asteno'foro} -/asθeno'foro/
3. /v/-/δ/ {a'kriva} -/a'kriða/
4. /g/-/γ/ {'glosa} -/'γlosa/
5. /c/-/ç/ {'scimata}-/sçimata/
6. /k/-/x/ ['ktena]-/'xtena/

7. Συζήτηση

Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται μια προσπάθεια επαλήθευσης ή μη των ευρημάτων της έρευνας με τις αρχικές τις υποθέσεις καθώς και με ανάλογες έρευνες της σύγχρονης βιβλιογραφίας σε σχέση με τα δίγλωσσα παιδιά. Αποφεύγεται η ανάλυση των δεδομένων υπό το πρίσμα των θεωριών της φωνολογίας, ώστε η ερμηνεία των

αποτελεσμάτων να είναι προσιτή στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τις σχολικές επιδόσεις των δίγλωσσων παιδιών της ηλικιακής ομάδας του δείγματος. Αρχικά, διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά παρουσιάζουν την τάση διατήρησης των συμπλεγμάτων παρά απλοποίησής τους. Αυτή η διαπίστωση στα μονόγλωσσα παιδιά δικαιολογείται από την ηλικία τους, καθώς στην προσχολική ηλικία τα παιδιά πραγματώνουν λέξεις που περιέχουν συμπλέγματα σε βαθμό παρόμοιο με των ενηλίκων (Doborigh & Staborough, 1992· Τζακώστα, 2001β). Το γεγονός ότι παρατηρείται και στα δίγλωσσα αντίστοιχης ηλικίας, μας επιτρέπει να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα, ότι τα δίγλωσσα παιδιά του δείγματος ακολουθούν, όσον αφορά την κατάκτηση της Ελληνικής γλώσσας, την εξελικτική πορεία των μονόγλωσσων συνομηλίκων τους. Το παραπάνω συμπέρασμα ενισχύεται και από τη διαπίστωση ότι η αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου επιλέγεται συχνότερα ως υποστηρικτικός απλοποιητικός μηχανισμός για την πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων, αντί της αποβολής, όπως αναμενόταν από τις υποθέσεις της έρευνας. Η αποβολή θεωρείται από τους συχνότερους και διαρκέστερους μηχανισμούς απλοποίησης κατά τη διάρκεια κατάκτησης των συμφωνικών συμπλεγμάτων (Kappa, 2002). Η εξασθένηση της χρήσης της αποτελεί δείγμα γλωσσικής εξέλιξης (Roberts, Burchinal, & Footo, 1990). Παράλληλα, και η επένθεση θεωρείται από τους πιο συχνούς απλοποιητικούς μηχανισμούς των μονόγλωσσων παιδιών (Tzakosta, 2003), όμως στην παρούσα έρευνα δεν παρατηρήθηκε αυτό.

Η επόμενη διαπίστωση της έρευνας φαίνεται να επιβεβαιώνει την αρχική υπόθεση, ότι τα συμπλέγματα που βρίσκονται σε τονούμενες συλλαβές έχουν περισσότερες πιθανότητες διατήρησης από αυτά που βρίσκονται σε άτονες κατά την πραγμάτωσή τους. Τα αποτελέσματα έδειξαν μια διαφορά της τάξεως του 7% υπέρ των συμπλεγμάτων σε τονούμενες συλλαβές και η διαπίστωση αυτή ταυτίζεται με την άποψη ότι τα συμπλέγματα τείνουν να διατηρούνται ευκολότερα, όταν βρίσκονται σε τονούμενες συλλαβές (Tzakosta, 2001β). Αν και στην παρούσα έρευνα στα έρρινα και έρρινα για παράδειγμα το μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχών πραγματώσεων παρατηρείται στις άτονες συλλαβές. Επίσης, οι μετρήσεις των επιτυχών πραγματώσεων των συμπλεγμάτων έδειξαν μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας, όταν αυτά βρίσκονταν στις μεσαίες θέσεις. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι τα συμπλέγματα της μέσης θέσης στη λέξη έχουν την τάση να δέχονται ποικίλες διορθωτικές στρατηγικές (Tzakosta & Koufou, 2011). Αν και σε έρευνα της Τζακώστα (2007) για τα συμπλέγματα του s είχε

αποδειχτεί ότι η θέση τους στη λέξη, ασχέτως αν ήταν αρχική ή μεσαία σε τονούμενη ή μη τονούμενη συλλαβή, δεν επηρέασε την πραγμάτωσή τους (Tzakosta 2007).

Επίσης, διαπιστώνεται και η αρχική υπόθεση ότι τα παιδιά του δείγματος παρουσιάζουν διαφορετικές επιδόσεις στις διάφορες κατηγορίες συμπλεγμάτων. Τα παιδιά του δείγματος παρουσίασαν δυσκολία στις κατηγορίες {έρρινα + έρρινα} μέση/τονούμενη, {S + τριβόμενα} αρχή/άτονη, {τριβόμενα + υγρά} μέση/άτονη, τριβόμενα και τριβόμενα αρχή/άτονη. Η εμφάνιση χαμηλότερων ποσοστών στις παραπάνω κατηγορίες δεν αποτελεί έκπληξη, καθώς τα CC συμπλέγματα, τα οποία εκπροσωπούν τα κλειστά και/ή τριβόμενα, χαρακτηρίζονται από πιο σύνθετες φωνολογικές πραγματώσεις (Tzakosta & Karra, 2007). Έτσι, η πολυπλοκότητα του συμπλέγματος επιβαρύνει την αναγνώριση και αντίληψή του στην απόκτηση της Γ1 και στην εκμάθηση της Γ2, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνονται οι πιστές παραγωγές (Tzakosta & Koufou, 2011). Από την άλλη, τα έρρινα και έρρινα αποτελούν ένα συνδυασμό συμφωνικών τεμαχίων που συμπεριφέρεται όπως τα κλειστά και/ή τριβόμενα (Tzakosta, 2012b) και επιπλέον δεν απαντάται στην Αλβανική γλώσσα (Κάππα, 2013). Τέλος, η κατηγορία s και τριβόμενα, αποτελεί μια επίσης απαιτητική κατηγορία συμπλέγματος, καθώς ανήκει στις κατηγορίες των συμπλεγμάτων του s (s και κλειστά, κλειστά και s) που είναι μη προβλεπόμενες θεωρητικά στην Ελληνική (Tzakosta, 2016a). Όμως και αυτή η κατηγορία, όπως τα έρρινα και έρρινα, επηρεάζεται από τη μητρική γλώσσα των παιδιών, καθώς η πλειοψηφία των λαθών εντοπίζεται στα συμπλέγματα sx, και sç καθώς το υπερωικό /x/ και το ουρανικό /ç/ δεν υπάρχουν στη μητρική τους, έτσι, /τα αντικαθιστούν με τα αντίστοιχα της αλβανικής γλώσσας, με αποτέλεσμα να τα μετατρέπουν σε κλειστά σύμφωνα /k/ και /c/ αντίστοιχα.

Η κατηγορία τριβόμενα και υγρά αποτελεί μη αναμενόμενο χαμηλό αποτέλεσμα επιτυχών πραγματώσεων, καθώς βάσει της θεωρίας των τριών κλιμάκων τα συμπλέγματά της κατηγορίας αυτής χαρακτηρίζονται ως τέλεια συμπλέγματα, όσον αφορά τη συνοχή τους. Συνεπώς, προκύπτουν πιο συχνά σε ποικίλες εκφάνσεις της γλώσσας και διαγλωσσικά (Tzakosta, 2010). Όμως και σε αυτή την κατηγορία υπάρχει το σύμπλεγμα γι το οποίο αποτελείται από το υπερωικό /γ/, το οποίο δεν απαντάται στη μητρική τους γλώσσα, με αποτέλεσμα να το μετατρέπουν σε /g/. Επομένως, επιβεβαιώνεται και η αρχική υπόθεση ότι η πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων της Γ2 επηρεάζεται από τη Γ1. Η παραπάνω διαπίστωση βρίσκεται σε συμφωνία με τα πορίσματα της Γαβριηλίδου (2003). Επίσης, τα υπόλοιπα φωνολογικά

λάθη που παρατηρήθηκαν στα συμφωνικά τεμάχια /θ/, /δ/ αξίζει να σημειωθεί, ότι αφενός τα τεμάχια αυτά υπάρχουν στην Αλβανική γλώσσα και αφετέρου παρόμοιες αντικαταστάσεις φωνημάτων, διαπιστώνονται και από νήπια με μητρική γλώσσα την Ελληνική (Γαβριηλίδου, 2003).

Τέλος, όσον αφορά το διορθωτικό μηχανισμό της αποβολής τα πορίσματα της παρούσας έρευνας έδειξαν ότι τα παιδιά τον διαχειρίζονται με τρόπο που συνάδει με τα πορίσματα άλλων ερευνών. Πιο συγκεκριμένα, όταν υπάρχει υγρό τεμάχιο παραλείπεται ως πιο μαρκαρισμένο, καθώς τα παιδιά έχουν την τάση να διατηρούν το λιγότερο ηχητικό τεμάχιο, σύμφωνα με την κλίμακα συμφωνικής ισχύος (Τζακώστα, 2001β). Στην περίπτωση λέξεων με δύο συμπλέγματα σε θέση συλλαβικής έμβασης σε διαφορετικές συλλαβές τα παιδιά του δείγματος σε κάποιες περιπτώσεις επέλεξαν την διατήρηση των συμπλεγμάτων που βρίσκονται στη μέση, στην περίπτωση συμπλεγμάτων του s διατήρησαν το άλλο σύμπλεγμα ανεξάρτητα από τη θέση του στη λέξη, γεγονός που συμφωνεί με τα πορίσματα ερευνών που πρεσβεύουν ότι στις περιπτώσεις δύο συμπλεγμάτων στην λέξη διατηρούνται όσα βρίσκονται δεξιότερα και η συνθήκη αυτή αλλάζει, όταν τα μέλη του συμπλέγματος αριστερότερα είναι πιο αμαρκάριστα (Τζακώστα, 2001β), όπως στην περίπτωση της λέξης «προβοσκίδα» /prono'scida/ → {prono'cida}.

7.1 Προτάσεις μελλοντικής έρευνας

Η παρούσα έρευνα δεν μπορεί να προβεί σε γενίκευση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από τα γλωσσικά δεδομένα, καθώς υπάρχει ο περιορισμός του μεγέθους του δείγματος. Επομένως, δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι παραπάνω διαπιστώσεις ισχύουν για όλα τα δίγλωσσα παιδιά Αλβανικής καταγωγής.

Επίσης, επειδή ο στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η συχνότητα των απλοποιητικών μηχανισμών που επιλέγουν τα παιδιά στον λόγο τους και γίνεται ταυτόχρονη μελέτη πολλών κατηγοριών συμπλεγμάτων, ώστε να διαπιστωθούν οι πιο «δύσκολες», δεν υπήρχε η δυνατότητα λεπτομερούς ποιοτικής ανάλυσης των αποκλίσεων. Θα είχε ενδιαφέρον μια έρευνα που μελετά την ποιότητα των αποκλίσεων που παρατηρείται στις εκφορές των παιδιών και με άλλες Γ1 εκτός από την Αλβανική, ώστε να γίνει διαγλωσσική σύγκριση των πορισμάτων που θα προκύψουν.

Επιπλέον, ενδιαφέρον θα είχε να ερευνηθεί η πραγμάτωση των συμπλεγμάτων σε πιο μικρές ηλικίες, περίπου στα 3 μέχρι 4 χρόνια, όταν ακόμη οι προσλαμβάνουσες από τη γραμματική και των δύο γλωσσών, παρατηρούνται πιο έντονα. Τα παιδιά του δείγματος έδειξαν επιρροές από τη μητρική τους γλώσσα, αλλά φαίνεται πως η Γ2 αποτελεί την κυρίαρχη γλώσσα γι' αυτά. Εφόσον με την είσοδό τους στο νηπιαγωγείο, το περιβάλλον συνδυαστικά με τη διδασκαλία της Γλώσσας, ενισχύει την επικράτησή της.

Βιβλιογραφία

- Adesope, O., Lavin, T., & Thompson, T. (2010). A Systematic Review and Meta-Analysis of the Cognitive Correlates of Bilingualism. *Sage journals* 80(2), 207-245 doi.org/10.3102%2F003465431036880.
- Ayoun, D. (2003). *Parameter Settings in Language Acquisition*. London: Continuum.
- Baker, C. (1993). *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. UK: Multilingual Matters.
- Βάμβουκας, Μ. (2000). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Barac, A., & Bialystok, E. (2011). Cognitive development of bilingual children. *Cambridge university press*, 44(1), 36-54. doi:org/10.1017/S0261444810000339
- Βαρλοκόστα, Σ., & Τζακώστα, Μ. (υπόέκδοση). *Γλωσσική Ανάπτυξη*. Αθήνα: Πατάκη.
- Barlow, J.A. & Gierut, J.A. (1999). Optimality Theory in Phonological Acquisition. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 42(6), 1482-1498. Doi:org/10.1044/jslhr.4206.1482
- Bialystok, E. (1997). The structure of age: In search of barriers to second language acquisition. *Second Language Research*, 13(2), 116-137. doi:org/10.1191%2F026765897677670241
- Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in Development. Language, Literacy and Cognition*. Cambridge: University Press.
- Bley-Vroman, E. (1990). The logical problem of foreign language learning. *Linguistic Analysis*, 20(1-2), 1-31.
- Bongaerts, T., van Summeren, C., Planken, B. & Schils, E. (1997). Age and ultimate attainment in the pronunciation of a foreign language. *Studies in Second Language Acquisition*, 19(4), 447-465.

- Brown, D. (1987). *Principles of Language Learning and Teaching*. New Jersey: Prentice- Hall.
- Burgess, J., & Spencer, S. (2000). Phonology and Pronunciation and integrated language teaching and teacher education. *System*, 28(2), 191-215. [https://doi.org/10.1016/S0346-251X\(00\)00007-5](https://doi.org/10.1016/S0346-251X(00)00007-5)
- Butler, Y. G., & Hakuta, K. (2004). Bilingualism and second language acquisition. In T. K. Bhatia & W. C. Ritchie (Eds.), *The Handbook of Bilingualism* (pp. 114-144). Oxford: Blackwell.
- Γαβριηλίδου, Ζ. (2003). *Φωνητική συνειδητοποίηση και διόρθωση παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Chatzidaki, A. (2007) I simetochi metanaston goneon stin ekpedefsi ton pedion tous: oi andilipsis ton daskalon ke i praktikes ton goneon. In: K. Dinas & A. Chatzipanayiotidi, (eds.) *Proceedings of the International Conference The Greek Language as a Second/Foreign Language. Research, Teaching and Learning* (PP. 732-745). Thessaloniki: University Studio Press.
- Chomsky, N. (1959). Review of B. F. Skinner verbal behavior. *Language*, 35(1), 26-58. ULR: <http://www.jstor.org/stable/411334>
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of The Theory of Syntax*. Cambridge: MIT.
- Chomsky, N. (2004). *Για τη φύση και τη γλώσσα*. Αθήνα: Παπαδήμα.
- Chomsky, N. (2008). *Γλώσσα και Νους*. Αθήνα: Πολύτροπον.
- Cohen, L. , Manion, L. , & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Cole, M. , & Cole, S. (2001). *Η ανάπτυξη των παιδιών, Γνωστική και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και μέση παιδική ηλικία*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Collier, V. P. (1987). Age and Rate of Acquisition of Second Language for Academic Purposes. *Tesol Quarterly*, 21(4), 617-641. [doi:org/10.2307/3586986](https://doi.org/10.2307/3586986)
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.

- Cummins, J. (2001). Bilingual Children's Mother Tongue: Why is It Important for Education? *Sprongforum*, 7(19), 15-20. Ανακτήθηκε από: <http://www.iteachilearn.com/cummins/mother.htm>
- DeKeyser, P. M. (2000). The robustness of critical period effects in second language acquisition. *Studies in Second Language Acquisition*, 22(4), 499-533. doi:org/10.1017/S0272263100004022
- DeKeyser, P., Alfi-Shabtay, I., & Ravid, D. (2010). Cross-linguistic evidence for the nature of age effects in second language acquisition. *Applied Psycholinguistics*, 31(3), 413-438. doi: /10.1017/S0142716410000056
- Dewaele, J., & Wei, L. (2012). Multilingualism, empathy and multicompetence. *International Journal of multilingualism* 9(4), 352-366. doi.: /10.1080/14790718.2012.714380
- Dobrich, W., & Scarborough, H. S. (1992). Phonological characteristics of words young children try to say. *Journal of Child Language*, 19(3), 597-616. <https://doi.org/10.1017/S0305000900011582>
- Eimas, P. D. Siqueland, E.R., Jusczyk, P., & Vigorito, J.(1971). Speech perception in infants. *Science*, 171(3.968), 303-306. doi: 10.1126/science.171.3968.303
- Fabiano-Smith, L., & Barlow, J.A. (2010). Interaction in bilingual phonological acquisition: Evidence from phonetic inetories. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 13(1), 81-97. doi:org/10.1080/13670050902783528
- Faingold, E. D. (1990). The Acquisition of Syllabic and Word Structure: Individual Differences and Universal Constraints. *Language Sciences*, 12(1), 101-113. doi:org/10.1016/0388-0001(90)90026-D
- Fikkert, P. (2005). *Learning in Optimality: the case of Phonology*. (Ms). University of Neijmegen.
- Fikkert, P., & de Hoop, H. (2009). Language learning in Optimality Theory. *Journal of Linguistics*, 47 (2), 311-358. doi: 10.1515/LING.2009.012

- Flege, J. E. (1981). The phonological basis of foreign accent: A hypothesis. *TESOL Quarterly*, 15(4), 443-455. doi:org/10.2307/3586485
- Flege, J. E., & Liu, S. (2001). The effect of experience on adult's acquisition of a second language. *Studies in Second Language Acquisition*, 23(4), 527-552. doi:org/10.1017/S0272263101004041
- Gkaintartzi, A. & Tsokalidou, R. (2011) .“She is a very good child but she doesn't speak”: The invisibility of children's bilingualism and teacher ideology. *Journal of Pragmatics*, 43(2), 588–601. doi:10.1016/j.pragma.2010.09.014
- Hakuta, K., Bialystok, E., & Wiley, E. (2003). Critical evidence: a test of the critical period hypothesis. *Psychological Science*, 14(1), 31-38. doi:org/10.1111%2F1467-9280.01415
- Hernandez, A. E., & Li, P. (2007). Age of acquisition: its neural and computational mechanisms. *Psychological Bulletin*, 133(4), 638-650. doi:/10.1037/0033-2909.133.4.638
- Hirsh, K. W., Morrisson, C. M., Gaset, G., & Carnicer, E. (2003). Age of acquisition and speech production in L2. *Bilingualism: Language and Cognition*, 6(2), 117-128. doi:org/10.1017/S136672890300107X
- Hodson, B. W., & Paden, E. P. (1981). Phonological processes which characterize unintelligible and intelligible speech in early childhood. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 46(4), 369–373. doi:org/10.1044/jshd.4604.369
- Holton, D., Macridge, P., & Φιλλιπάκη- Warburton, E. (1999). *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης
- Huang, B. H., & Jun, S.A. (2009, June). *Age affect on the acquisition of second language prosody*. Poster session presented at the proceedings of the 33rd Boston University Conference on Language Development.
- Iverson, Gr., & Wheeler, D. (1987). Hierarchical Structures in Child Phonology. *Lingua*, 73(4), 243-257. doi:org/10.1016/0024-3841(87)90020-9
- Johnson, J. S., & Newport, E. L. (1989). Critical period effects in second language learning: the influence of maturational state on the acquisition of English as a

second language. *Cognitive Psychology*, 21(1), 60-99. doi:org/10.1016/0010-0285(89)90003-0

Jusczyk, P., Luce, P., & Charles-Luce, J. (1994). Infants' sensitivity to phonotactic patterns in the native language. *Journal of Memory and Language* 33(5), 630–645.

Καππα, Ι. (2002). On the acquisition of syllabic structure in Greek. *Journal of Greek Linguistics*, 3(1), 1-52. Doi:org/10.1075/jgl.3.03kap

Κάππα, Ι. (2013). Συλλαβική δομή –Φωνοτακτικοί περιορισμοί. Στο Α. Ρεβυθιάδου & Β. Σπυρόπουλος (Επιμ.), *Αντιπαραβολική Μελέτη Γραμματικών Δομών Αλβανικής - Ελληνικής* (σελ. 50-78). Ανακτήθηκε από :http://www.diapolis.auth.gr/diapolis_files/drasi5/Drasi5_website/Drasi5_Υποdrasi_5_2/Ebook_Al_b_Gr.pdf

Κατή, Δ. (1992). *Γλώσσα και Επικοινωνία στο Παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.

Κατσίμαλη, Γ. (2007). *Γλωσσολογία σε εφαρμογή*. Αθήνα: Ινστιτούτο του βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα.

Kehoe, M. (2002). Developing vowel systems as a window to bilingual phonology. *International Journal of Bilingualism*, 6(3), 315–334. <https://doi.org/10.1177/13670069020060030601>

Kharkhurin, A.V. (2008). The effect of linguistic proficiency, age of second language acquisition, and length of exposure to a new cultural environment on bilinguals' divergent thinking. *Bilingualism: Language and Cognition* 11(2), 225-243. <https://doi.org/10.1017/S1366728908003398>

Krashen, S. D. (1981). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. University of Southern California.

Krashen S. D., Long, M. A., & Scarcella, R. C. (1979). Age, rate and eventual attainment in second language acquisition. *TESOL Quarterly*, 13(4), 573-582. doi: 10.2307/3586451

- Kuhl, P. K. (1993). Early linguistic experience and phonetic perception: implications for theories of developmental speech perception. *Journal of Phonetics*, 21(1-2), 125–139. doi:org/10.1016/S0095-4470(19)31326-9
- Kuhl, P. K. (2004). Early language acquisition: cracking the speech code. *Nature Reviews Neuroscience*, 5, 831-843.
- Lado, R. (1957). *Linguistics across cultures*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Lambert, W.E. (1955). Measurement of the linguistic dominance of bilinguals. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 50(2), 197-200. doi:10.1037/h0042120
- Λέγγερης, Α. (2013). Συλλαβική δομή –Φωνοτακικοί περιορισμοί. Στο Α. Ρεβυθιάδου & Β. Σπυρόπουλος (Επιμ.), *Αντιπαραβολική Μελέτη Γραμματικών Δομών Αλβανικής - Ελληνικής* (σελ. 1-45). Ανακτήθηκε από :http://www.diapolis.auth.gr/diapolis_files/drasi5/Drasi5_website/Drasi5_Yprodrasi_5_2/Ebook_Al_b_Gr.pdf
- Lleó, C. (2002). The role of markedness in the acquisition of complex prosodic structures by German-Spanish bilinguals. *International Journal of Bilingualism*, 6(3), 291–313. doi:org/10.1177/13670069020060030501
- Lleó, C., & Prinz, M. (1996). Consonant clusters in child phonology and the directionality of syllable structure assignment. *Journal of Child Language*, 23, 31–56. doi.org/10.1017/S0305000900010084
- Lleó, C., Kuchenbrandt, I., Kehoe, M., & Trujillo, C. (2003). Syllable final consonants in Spanish and German monolingual and bilingual acquisition. In N. Müller (ed.), *(In)vulnerable domains in multilingualism* pp. 191–220. Amsterdam: John Benjamins.
- Locke, J. L. (1983). *Phonological acquisition and change*. New York: Academic Press.

- Macken, M. A. (1977). Developmental reorganization of phonology: A hierarchy of basic units of acquisition. *Papers and Reports in Child Language Development*, 14, 1–36.
- Macken, M. (1978). Permitted Complexity in Phonological Development: One Child's Acquisition of Spanish Consonants. *Lingua*, 44(2-3), 219-253. doi.org/10.1016/0024-3841(78)90077-3
- Malt, B. C., & Sloman, S. A. (2003). Linguistic diversity and object naming by non-native speakers of English. *Bilingualism: Language and Cognition*, 6(1), 47-67. doi.org/10.1017/S1366728903001020
- Mayberry, R. I. (2007). When timing is everything: Age of first language acquisition effects on second language learning. *Applied Psycholinguistics*, 28(3), 537-549. doi.org/10.1017/S0142716407070294
- Mayberry, R. I., & Lock, E. (2003). Age constraints on first versus second language acquisition. *Brain and Language*, 87(3), 369-384. doi.org/10.1016/S0093-934X(03)00137-8
- Mayr, R., Jones, D., & Mennen, I. (2014). Speech learning in bilinguals: consonant cluster acquisition. In E. Thomas, & I. Mennen (Eds), *Advances in the Study of Bilingualism*. Clevedon: Bilingual Matters.
- McCarthy, J. (2002). *A Thematic Guide to Optimality Theory*. Cambridge: CUP.
- McLeod, S., van Doorn, J., & Reed, V. (2001). Normal acquisition of consonant clusters. *American Journal of Speech-Language Pathology* 10(2), 99–110. doi.org/10.1044/1058-0360(2001/011)
- McLaughlin, B. (1984). *Second Language Acquisition in Childhood (2nd ed)*. Vol. 1. *Preschool Children*. Hillsdale N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Meisel, J. (2004). The Bilingual Child. In T. K Bhatia, & W.C. Ritchie (Eds), *The Handbook of Bilingualism* (pp. 91- 113). Australia: Blackwell.
- Μήτσης, Ν. (1996). *Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος, από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.

- Μήτσης, Ν. (1998). *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Εισαγωγή στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης (ή Ξένης) Γλώσσας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Miralpeix, I. (2006). Age and vocabulary acquisition in English as a foreign language (EFL). In C. Munoz, (Ed.), *Age and the rate of foreign language learning* (pp. 89-106). Clevedon: Multilingual Matters.
- Mitakidou, S., & Daniilidou, E. (2007). Didaskalia ke mathisi tis elinikis os defterisglossas: apopsis ekpedeftikon [The teaching and learning of Greek as a second language; teachers' views]. In: K. Dinas & A. Chatzipanayiotidi, (eds.), *Proceedings of the International Conference The Greek Language as a Second/Foreign Language. Research, Teaching and Learning* (pp. 553-565). Thessaloniki: University Studio Press.
- Mora, J. C. (2006). Age effects on oral fluency development. In C. Munoz, (Ed.), *Age and the rate of foreign language learning* (pp. 65-88). Clevedon: Multilingual Matters.
- Μπέλλα, Σ. (2011). *Η Δεύτερη Γλώσσα, Κατάκτηση και Διδασκαλία*. Αθήνα : Πατάκη.
- Mueller, J. L. (2005). Electrophysiological correlates of second language processing. *Second Language Research*, 21(2), 152-174. doi:org/10.1191%2F0267658305sr256oa
- Nespor, M. (1999). *Φωνολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Νικολάου, Γ. (2011). *Ένταξη και Εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο- από την «ομοιογένεια» στην πολυπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Πεδίο.
- Ohala, D. (1999). The Influence of Sonority on Children's Cluster Reduction. *Journal of Communication Disorders* 32(6), 397-422. doi.org/10.1016/S0021-9924(99)00018-0
- Oyama, S. (1976). A sensitive period for the acquisition of a nonnative phonological system. *Journal of Psycholinguistic Research*, 5, 261-283.

- Παπαπαύλου, Α. (1997). Ψυχογλωσσικές διαστάσεις της διγλωσσίας. Στο Ε. Σκούρτου (επιμ.), *Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης* (σελ. 35-50) Αθήνα: νήσος.
- Paradis, J. (2001). Do bilingual two years old have different phonological system? *International Journal of Bilingualism*, 5(1), 19-38. doi:org/10.1177%2F13670069010050010201
- Patkowski, M. (1980). The sensitive period for the acquisition of syntax in a second language. *Language Learning*, 30(2), 449-468. doi:org/10.1111/j.1467-1770.1980.tb00328.x
- Perani, D., Abudalebi, J., Paulesu, E., Brambati, S., Scifo, P., Cappa, S. F., & Fazio, F. (2003). The role of age of acquisition and language usage in early, high-proficient bilinguals: An FMRI study during verbal fluency, *Hum. Brain Mapping*, 19, 170-182. doi: 10.1002/hbm.10110.
- Piske, T., MacKay, I. R. A., & Flege, J. E. (2001). Factors affecting degree of foreign accent in an L2: A review. *Journal of Phonetics*, 29(2), 191-205. doi:org/10.1006/jpho.2001.013
- Poarch, G., & Van Hell, J.G. (2012). Executive functions and inhibitory control in multilingual children: Evidence from second-language learners, bilinguals, and trilinguals. *Journal of experimental child psychology*, 113(3), 535-551. doi.org/10.1016/j.jecp.2012.06.013
- Prince, A., & Smolensky, P. (1993) *Optimality Theory: Constraint Interaction in Generative Grammar*, ms., Rutgers University, New Brunswick, and University of Colorado, Boulder.
- Ρεβυθιάδου, Α., & Τζακώστα, Μ. (2005). *Η Φωνολογία στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκη.
- Roberts, J. E., Burchinal, M., & Footo, M. M. (1990). Phonological process decline from 2,6 to 8 years. *Journal of Communication Disorders*, 23(3), 205–217. doi:org/10.1016/0021-9924(90)90023-R

- Roberts, J. E., Burchinal, M., & Footo, M. M. (1990). Phonological processes decline from 2,6 years to 8 years. *Journal of communication Disorders*, 23(3), 205-217. doi:org/10.1016/0021-9924(90)90023-R
- Ρουσουλιώτη, Θ. (2009). Η επίδραση του παράγοντα «ηλικία» στην εκμάθηση της δεύτερης/ξένης γλώσσας: η περίπτωση της νέας ελληνικής. Στο Κ. Ντίνας, Α. Χατζηπαναγιωτίδη, Α. Βακάλη, Τ. Κωτόπουλος & Α. Στάμου (Επιμ.), Πρακτικά πανελληνίου συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή «*Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης*».
- Saffran, J. R., Aslin, R. N., & Newport, E. L.(1996). Statistical learning by 8-month old infants. *Science*, 274(5.294), 1926–1928. doi: 10.1126/science.274.5294.1926
- Sakka, D. (2010). Greek teachers' cross cultural awareness and their views on classroom cultural diversity. *Hellenic Journal of Psychology* 7, 98-123. Ανακτήθηκε από <http://utopia.duth.gr/dsakka/18.pdf>
- Sander, E. K. (1972). When are speech sounds learned? *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 37(1), 55–63. doi:org/10.1044/jshd.3701.55
- Saville- Troike, M. (2006). *Introducing Second Language Acquisition*. USA: Cambridge.
- Schumann, J. H. (1997). *The Neurobiology of Affect in Language. A Supplement to “Language Learning”*. Malden, MA: Blackwell.
- Scovel, T. (1969). Foreign Accents, Language Acquisition and Cerebral Dominance. *Language Learning*, 19(3-4), 245-253. doi:org/10.1111/j.1467-1770.1969.tb00466.x
- Skinner, B. F. (1957). *Verbal Behavior*. New York: Appleton- Century- Crofts
- Σκούρτου, Ε. (1997). *Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης*. Αθήνα: νήσος.
- Skutnabb- Kangas, T. (1981). *Bilingualism or Not: The Education of Minorities*. England: Multilingual Matters.

- Spencer, A. (1986). Towards a Theory of Phonological Development. *Lingua*, 68(1), 3-38. doi:org/10.1016/0024-3841(86)90021-5
- Tamburelli, M., Sanoudaki, E., Jones, G., & Sowinska, M. (2015). Acceleration in the bilingual acquisition of phonological structure: evidence from Polish–English bilingual children. *Bilingualism Language and Cognition*, 18(4), 713–725. doi: 10.1017/S1366728914000716
- Trawinski, M. (2005). *An Outline of Second Language Acquisition Theories*. Kraków:Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej.
- Τριάρχη-Χέρμαν, Β. (2000). *Η διγλωσσία στην Παιδική Ηλικία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Τζακώστα, Μ. (2001β). Η πραγμάτωση των συμφωνικών συμπλεγμάτων στα νέα Ελληνικά. Πρακτικά της 21ης Ετήσιας Συνάντησης του τομέα Γλωσσολογίας του τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτέλειου Παν/μιου Θεσσαλονίκης. Αφοι Κυριακίδη, 736-746.
- Tzakosta, M. (2002c). Consonant harmony in child language [in Greek]. Proceedings of the 22nd Annual Meeting of Greek Linguistics. Thessaloniki: Faculty of Philosophy, Aristotle University of Thessaloniki, 635-646.
- Tzakosta, M. (2003). Deletion and Insertion: Two Pathways Towards Optimality. In Proceedings of the 15th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics, E. Mela-Athanasopoulou, ed., School of English, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece, pp. 259-271.
- Tzakosta, M. (2004). Multiple Parallel Grammars in the Acquisition of Stress in Greek L1. Ph.D. thesis. Dissertation. Universiteit Leiden Center for Linguistics. LOT Dissertation Series, no 93.
- Tzakosta, M. 2006. Cluster phonotactics in Greek L1 and L2. *Proceedings of the 26th Annual Meeting of Greek Linguistics*. 452–463. Thessaloniki: Faculty of Philosophy, Aristotle University of Thessaloniki.
- Tzakosta, M. (2007). Positional and qualitative asymmetries of consonant clusters in Greek L1. In E.. Agathopoulou, M. Dimitrakopoulou and D. Papadopoulou (eds). *Selected Papers on Theoretical and Applied Linguistics. Proceedings of*

the 17th International Symposium: Festschrift for Prof. E. Panagopoulos 1. Department of english studies (p. 64-73) Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki: Monochromia

- Tzakosta, M. (2010). 'The importance of being voiced:' Cluster formation in dialectal variants of Greek. In Angeliki Ralli, Brian Joseph, Mark Janse & Athanasios Karasimos (eds.), *E-proceedings of the 4th International Conference of Modern Greek Dialects and Linguistic Theory. University of Patras* (213-223). <http://www.philology.upatras.gr/LMGD/el/index.html> (ISSN: 1792-3743).
- Tzakosta, M. (2012b). Place and Manner interactions in Greek cluster phonotactics. In Hoole, P. , C. Mooshammer, M. Pouplier, & B. Kuhnert (eds), *Consonant Clusters and Structural Copmplexity* (93-118). Germany: Berlin/Boston: Mouton de Gruyter
- Tzakosta, M. (2013a). The 'best' is not always 'good enough': theoretical accounts of 'exceptional' developmental data, in Tsitsanoudi-Mallidi, N. (ed), *The Greek language in (pre)primary education: current challenges and perspectives* (367-408). Athens: Gutenberg.
- Tzakosta, M. (2016a). /s/ clusters in child Greek: new evidence from Greek. Proceedings of the 21 st International Symposium of Theoretical and Applied Linguistics.
- Τζακώστα, Μ. (2016β). Η ηλικία ως ρυθμιστικός παράγοντας της γλωσσικής εκμάθησης και διδασκαλίας, στο Θ. Ρουσουλιώτη & Β. Παναγιωτίδου (επιμ.), *Μοντέλα Αναλυτικών Προγραμμάτων για τη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης Γλώσσας* (43-62). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Τζακώστα, Μ., & Ρεβυθιάδου, Α. (2006). A Grammar Inclusion Hypothesis of child language variation. *Journal of Greek Linguistics*, 7(1), 49-70. Doi:org/10.1075/jgl.7.04tza

- Tzakosta, M. , & Karra, A. (2007). A typological and comparative account of CL and CC clusters in Greek dialects. Λευκωσία. Πρακτικά του 3^{ου} Συνεδρίου Διαλεκτολογίας και Γλωσσολογικής Θεωρίας. Παν/μιο Κύπρου.
- Tzakosta, M., & Koufou, K. I. (2011). “Perceptual Asymmetries Affecting Cluster Production in L2: The Case of CL and CC Clusters.” E-Proceedings of the 9th International Conference of Greek Linguistics, 9ICGL, 428-439. Chicago: University of Chicago.
- Wardhaugh, R. (1970). The Contrastive Analysis Hypothesis. *TESOL Quarterly*, 4(2), 123-130. doi: 10.2307/3586182
- Watson, I. (1991). Phonological processing in two languages. In E. Bialystok (ed), *Language processing in bilingual children* (pp. 25-48). Cambridge: CUP
- Watson, M. M., & Scukanec, G. P. (1997). Profiling the phonological abilities of 2-year-olds: A longitudinal investigation. *Child Language Teaching and Therapy*, 13(1), 3- 14. doi.org/10.1177%2F026565909701300102
- Weber-Fox, C. M., & Neville, H. J. (1996). Maturation constraints on functional specializations for language processing: ERP and behavioral evidence in bilingual speakers. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 8(3),231-256. doi.org./10.1162/jonc.1996.8.3.231
- Whitaker, H. A., Bub, D.,& Leventer, S. (1981). Neurolinguistic aspects of language acquisition and bilingualism. *Annal of the New York Academy of Scienses*, 379, 59-74 doi: 10.1111/j.1749-6632.1981.tb41998.x
- White, L. (2003). *Second Language Acquisition and Universal Grammar*. USA: Cambridge University Press.
- Χατζησαββίδης, Σ. (2002). *Η Γλωσσική Αγωγή στο Νηπιαγωγείο*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Yavas, M., & Barlow, J. A. (2006). Acquisition of #sC clusters in Spanish–English bilingual children. *Journal of Multilingual Communication Disorders*, 4(3), 182–193. doi.org/10.1080/14769670601110499

Zue, V., & Glass, J. (2000). Conversational interfaces: advances and challenges. *Proceedings of the IEEE*, 88(8), 1166-1180. doi: 10.1109/5.880078

Παράρτημα 1

Φωνολόγιο

ΛΕΞΗ

καπνός

πλοίο

πλυντήριο

απλώνω

πρόβατο

πριγκίπισσα

ψάρι

ψαλίδι

κυψέλη

γύψος

πιάνο

πάπια

κάμπια

κουμπιά

μπρίκι

μπρελόκ

ομπρέλα

λίμνη

σκαμνί

φτυάρι

ναύτης

μπλούζα

φθινόπωρο

φλόγα

φλιτζάνι

φράουλα

ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

ka.'pnos

p.li.o

p.li.'di.ri.o

a.'plono

pro.va.to

pri.'gi.pi.sa

psa.ri

psa.'li.ði

ci.'pse.li

ji.psos

pɕa.no

pa.pɕa

ka.bja

ku.bja

bri.ci

bre.'lok

o.'bre.la

li.mni

ska.'mni

ftɕa.ri

na.'ftis

blu.za

fθi.'no.po.ro

flo.ɣa

fli.'tza.ni

fra.u.la

φρυγανιά	fri.'γα.'na
πύραυλος	pi.ra.vlos
βιβλίο	vi.'vli.o
βιολί	vjo.'li
βρύση	vri.si
βραχιόλι	vra.'ço.li
θησαυρός	θi.sa.'vros
τρίγωνο	tri.γο.no
τραπέζι	tra.'pe.zi
βάτραχος	va.tra.xos
γιατρός	ja.'tros
μάτια	ma.tça
φωτιά	fo.tça
συντριβάνι	si.dri.'va.ni
χοντρή	xo.'dri
αριθμός	a.ri.'θmos
αθλητής	a.θli.'tis
θρανίο	θra.'ni.o
θρόνος	θro.nos
πολυθρόνα	po.li.'θro.na
τσουλήθρα	tsu.li.'θra
δράκος	dra.kos
υδραυλικός	i.δra.vli.'kos
διαβάζω	δja.'va.zo
διάβασμα	δja.va.zma
άδειο	a.δjo
αδειάζω	a.δja.zo
παιχνίδια	pe.xni.δja
αράχνη	a.'ra.xni
σπίτι	spi.ti
ασπίδα	a.'spi.δα
λάσπη	la.spi
σφαίρα	sfe.ra

σφυρί	sfi.'ri
ποδόσφαιρο	po.'do.sfe.ro
στόμα	sto.ma
σταφύλι	sta.'fi.li
αστέρι	a.'ste.ri
ασθενοφόρο	a.sθe.no.'fo.ro
σκάλα	ska.la
δασκάλα	δα.'ska.la
μάσκα	ma.ska
σκύλος	sci.los
σκηνή	sci.'ni
μπάσκετ	ba.scet
προβοσκίδα	pro.vo.sci.δα
σχάρα	sxa.ra
σχολείο	sxo.'li.o
πασχαλίτσα	pa.sxa.'li.tsa
μοσχάρι	mo.'sxa.ri
σχήματα	sçi.ma.ta
σχοινί	sçi.'ni
κερασιά	ce.ra.'sça
κρασιά	kra.'sça
κλειδί	kli.'ði
καρέκλα	ka.'re.kla
κρεβάτι	kre.'va.ti
κράνος	kra.nos
ακρίδα	a.'kri.δα
δάκρυα	δα.kri.a
ξύλο	ksi.lo
ξιφίας	ksi.'fi.as
πυξίδα	pi.'ksi.δα
μαξιλάρι	ma.ksi.'la.ri
κύκνος	ci.knos
γκρεμός	gre.'mos

τσουγράνα	tsu.'gra.na
γκρι	gri
χταπόδι	xta.'po.di
χτένα	xte.na
νυχτερίδα	ni.xte.'ri.δα
χρώματα	xro.ma.ta
χρυσός	xri.sos
γλώσσα	γlo.sa
γλυκά	γli.'ka
γράμμα	γra.ma
γραφείο	γra.'fi.o
τίγρης	ti.γris
ζωγράφος	zo.'γra.fos
σμαράγδι	zma.'ra.γδι
φάντασμα	fa.da.zma
κοσμήματα	ko.'zmi.ma.ta
σγουρός	zγy.'ros
καρπούζι	kar.'pu.zi
άρπα	ar.pa
μαρμελάδα	mar.me.la.δα
θερμόμετρο	θεr.'mo.me.tro
καρφί	kar.'fi
σκαρφαλώνω	skar.fa.'lo.no
σερβιτόρος	ser.vi'.to.ros
κάρτα	kar.ta
φορτηγό	for.ti.γο
καμηλοπάρδαλη	ka.mi.lo.'par.δα.li
κορδόνι	kor.'δο.ni
αρνί	ar.'ni
φούρνος	fur.nos
εργοστάσιο	er.γο.sta.si.o
γοργόνα	γοr.'γο.na
αρκούδα	ar.ku.δα

βάρκα	var.ka
καρχαρίας	kar.xa.'ri.as
ψάρια	psar.ja
δελφίνι	del.'fi.ni
μπαλκόνι	bal.'ko.ni

Παράρτημα 2

Όνομα :Υποκείμενο 1			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής αλλοποίησης
καπνός	/ka. 'rnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli.'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɛa.no/		
πάπια	/'pa.pɛa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/	{ 'bli ci }	Αντικατάσταση

			τεμαχίου(l-r)
ομπρέλα	/o.'bre. la/	{o'ble la}	Αντικατάσταση τεμαχίου(l-r)
μπριζόλα	/bri.'zo.la/	{bli 'd la}	Αντικατάσταση τεμαχίου(l-r)
λίμνη	/'li.mni/	{'li pni}	Αντικατάσταση τεμαχίου(p-m)
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'pni}	Αντικατάσταση τεμαχίου(p-m)
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{θi 'no p ro}	Αποβολή α' τεμαχίου
Φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/	{vli 'd ni}	Αντικατάσταση τεμαχίου/v/-/l/
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/	{'pli vlos}	
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/	{vli si}	

βραχιόλι	/vra.ʒo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{vi ˈvro}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/	{ˈva xos'}	Αντικατάσταση συμφωνικού τεμαχίου /l/≠/r/
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/foˈ.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/	{xorˈdi}	αντιστροφή συμφωνικού συμπλέγματος
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a fli ˈtis}	Αντικατάσταση τεμαχίου/f/≠/θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/	{po li ˈf na}	Αντικατάσταση τεμαχίου/f/≠/θ/

θρανίο	/θra.ˈni .o/	{ fraˈ ni o }	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/	{ ˈvra kos }	Αντικατάσταση τεμαχίου /v/≠/δ/
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{ i vra vi kos }	Αντικατάσταση τεμαχίου /v/≠/δ/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/	{ peˈ dja }	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/χ/
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/	{ a ˈspi va }	
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/	{ sfi ˈli }	
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/	{ poˈlo s ro }	
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/	{ a ˈste li }	
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/	{ a sθi ˈfo ro }	
σκάλα	/ˈska.la/		

σκαμπό	/ska.'bo/		
δασκάλα	/da.'ska. la/	{va 's la}	
μάσκα	/'ma. ska/		
σκύλος	/'sci. los/		
σκηνή	/sci.'ni/		
μπάσκετ	/'ba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða la}	{po vo 's la}	
σχάρα	/'sxa.ra/	{ 'ska ra }	Αντικατάσταση τεμαχίου /x/≠/k/
σχολείο	/sxo.'li. o/	{sko 'li o }	Αντικατάσταση τεμαχίου /x/≠/k/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa }	Αντικατάσταση τεμαχίου /x/≠/k/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/	{mo 's ri }	Αντικατάσταση τεμαχίου /x/≠/k/
σχήματα	/'sci.ma.ta/	{ 'sci ma t }	Αντικατάσταση τεμαχίου /ç/ ≠/c/
σχοινί	/sci.'ni/	{sci' ni }	Αντικατάσταση τεμαχίου /ç/ ≠/c/
κερασιά	/ce. ra.'sça/	{ce' la sça }	
κρασιά	/kra.'sça/	{kla'sça }	

κλειδί	/kli.ˈði/	{kli ˈvi}	
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/	{ka ˈre.kla}	
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{kle ˈva ti}	αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠/r/
κράνος	/ˈkra.nos/	{ˈkla nos}	αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠/r/
Ακρίδα	/a.ˈkri.da/	{a ˈkli da}	αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠/r/
δάκρυα	/ˈða.kri.a/	{ˈva kli a}	αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠/r/
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.da/	{bi ˈksi da}	
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/	{ma ksi ˈla.ri}	
κύκνος	/ˈci.knos/	{ˈci klos}	Αντικατάσταση έρρινου /n/σε υγρό /l/
γκρί	/gri/	[gli}	αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠/r/
γκρεμός	/gre.ˈmos/	{gle ˈmos}	αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠/r/

τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.ði/	{kta ˈp ði}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/x/
χτένα	/ˈxte.na/	{ˈkte na}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/x/
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/	{ni kte ða}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/x/
αράχνη	/a.ˈra.xni/	{aˈla kni}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/x/
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/	{kli fi ˈd ri}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/ɣ/
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/	{ˈtri ɣis}	Αποβολή υγρού κ αντιμετάθεσή του
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		

πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/	{ci ʝipisa	Συγχώνευση
-------------	-----------------	------------	------------

Όνομα : Υποκείμενο 2			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ʝi.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		

πάπια	/ˈpa.pɔa/		
μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/		
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.ˈno.po.ro/	{fti ˈno p ro}	Αντικατάσταση τεμαχίου /t/ ≠ /θ/
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/	{si tri ˈ	Αντικατάσταση

		ni }	α'τεμαχίου /τ/ ≠ /d/
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na		
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos		
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		

σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci. ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈsɣa ra}	Αντικατάσταση τεμαχίου /g/≠/k/
σχολείο	/sxo. ˈli. o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa. ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo. ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈsci n ta}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sci. ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra. ˈsça/		
κρασιά	/kra. ˈsça/		
κλειδί	/kli. ˈði/		
καρέκλα	/ka. ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a. ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. ˈfi. as/		
πυξίδα	/pi. ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		

γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/		
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri	{kli fi 'd ri}	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/γ/
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri.γi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 3		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννηση 17/6/13		
Ηλικία:		
Λοιπές παρατηρήσεις:		
Διάρκεια:		

Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{fti 'no p ros }	Αντικατάσταση τεμαχίου /t/≠/θ/
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		

φράουλα	/ˈfra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα. ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa. ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra. ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja. ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tça/		
φωτιά	/fo ˈ.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri. ˈva.ni/		
χοντρή	/xo. ˈdri/		
αριθμός	/a.ri. ˈθmos/		
αθλητής	/a.θli ˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li. ˈθro.na		
θρανίο	/θra. ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu. ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli. ˈkos		
παιχνίδια	/pe. ˈxni.ɟja/		

σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.da		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/

κερασιά	/ce. ra. 'sça/		
κρασιά	/kra. 'sça/		
κλειδί	/kli. 'ði/		
καρέκλα	/ka. 're.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a. 'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/	{tsu 'γ na}	Αντικατάσταση τεμαχίου /γ/≠/g/
χταπόδι	/xta. 'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.ða/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
Γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi. 'dzu.ri/	{li fi 'd ri}	Αποβολή τεμαχίου(τριβόμενο γ)
γράμμα	/'γρα.ma/		

γραφείο	/gra.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'gra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri.ɟi.pi.sa/	{bri ɟi sa}	Αντικατάσταση τεμαχίου /b/≠/p/

Όνομα : Υποκείμενο 4			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης
καπνός	/ka.'pnos/		
πλοίο	/'pli.o/		
πλυντήριο	/pli.'di.ri.o/	{pli 'ti o}	Συγχώνευση
απλώνω	/a.'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		

κυψέλη	/ci.ˈpse.li/		
γύψος	/ˈji.psos/		
πιάνο	/ˈpɛa.no/		
πάπια	/ˈpa.pɛa/		
μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/	{ˈvri ci}	Αντικατάσταση τεμαχίου /b/≠/v/
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/		
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fti.ˈno.po.ros/	{fi ˈno ros}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɟo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		

γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/foˈ.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na		
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{ dzu θra }	
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos	{ i tra v ˈkos }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /t/≠/ð/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈðo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/	{ a sti ˈfo ro }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/

σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
Προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ði/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈzga ra}	Αντικατάσταση συμπλέγματος
σχολείο	/sxo.ˈli.o/	{sko ˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/	{mo ˈs ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/	{ˈsci n ta}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
σχονί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{ka re' ti}	Επένθεση
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		

ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/	/dzu ˈg na/	
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈglo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{li fi ˈd ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
γράμμα	/ˈgra.ma/		
γραφείο	/gra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/		
ζωγράφος	/zo.ˈgra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 5

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		

σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'pni	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /p/≠/m/
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. ro/		
φλόγα	/'flo. γα/	{'flo γα}	
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/	{fli 'dza. ra}	
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα. 'ja/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/	{'vri tsi}	
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa. 'vros/	{ti 'vros}	
τρίγωνο	/'tri.γο.no/		
τραπέζι	/tra. 'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja. 'tros/		
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo'.tça/	{'fo tça}	
σιντριβάνι	/si.dri. 'va.ni/		
χοντρή	/xo. 'dri/	{ko 'dri}	
αριθμός	/a.ri. 'θmos/	{a ri 'mo}	Αποβολή α' τεμαχίου(τριβόμενο)
αθλητής	/a.θli'.tis/		
θρόνος	/'θro.nos/	{'fro nos}	

πολυθρόνα	/po.li.'θro.na/	{po li 'f na}	
θρανίο	/θra.'ni .o/	{fra 'ni o	
τσουλήθρα	/tsu.'li.θra/	{tsu ftra}	
δράκος	/'dra.kos/	{'vra kos	Αντικατάσταση α'τεμαχίου/v/≠/δ/
υδραυλικός	/i.dra.vli.'ko/		
παιχνίδια	/pe.'xni.ðja/	{pe 'k ðja}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /k/≠/x/
σπίτι	/'spi.ti/		
σπαθί	/spa'.θi/	{spa' fi]	
ασπίδα	/a'.spi.ða/	{a 'spi va	
λάσπη	/'la.spi/		
σφαίρα	/'sfe.ra/		
σφυρί	/sfi'.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.'ðo.sfe.ro/		
στόμα	/'sto.ma/		
σταφύλι	/sta'.fi.li/		
αστέρι	/a.'ste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.' fo.ro/	{a s no'fo ro}	Αντικατάσταση τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/'ska.la/		
σκαμπό	/ska.'bo/		
δασκάλα	/da.'ska. la/		
μάσκα	/'ma. ska/		
σκύλος	/'sci. los/		
σκηνή	/sci.'ni/		
μπάσκετ	/'ba. scet/		

προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ði/	{pro ‘sci va]	
σχάρα	/‘sxa.ra/	{‘ska ra}	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.‘li. o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.‘li.ts/	{pa ska tsa]	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.‘sxa.ri/		
σχήματα	/‘sçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.‘ni/	{sci ‘ni}	
κερασιά	/ce. ra.‘sça/		
κρασιά	/kra.‘sça/		
κλειδί	/kli.‘ði/		
καρέκλα	/ka.‘re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/‘kra.nos/		
ακρίδα	/a.‘kri.ða/	[a ‘kri va]	
δάκρυα	/‘ða.kri.a/		
ξύλο	/‘ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.‘fi. as/		
πυξίδα	/pi.‘ksi.ða/	{pi ‘k va]	
μαξιλάρι	/ma.ksi.‘la.ri/		
κύκνος	/‘ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.‘mos/		
τσουγκράνα	/tsu.‘gra.na/		

χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da	{ni xteˈ va}	
αράχνη	/a.ˈra.xni/	{aˈra kni}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /k/≠/x/
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/γλι.fi.ˈdzu.ri		
γράμμα	/ˈγρα.ma/		
γραφείο	/γρα.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/		
ζωγράφος	/zo.ˈγρα.fos/	{zo ˈg fos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /g/≠/γ/
πριγκίπισσα	/pri. ɣi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 6		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		
Λοιπές παρατηρήσεις:		
Διάρκεια:		

Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'ni}	Αποβολή α'τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r/		
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα. 'ɲa/		

πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/	{ˈpi vlos}	
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ʒo.li/	{vja ˈxo l	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /j/≠/r/
θησαυρός	/θi.sa. ˈvros/	{fi ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra. ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja. ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/fo. ˈtʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri. ˈva.ni/	{si di ˈ ni}	Αποβολή υγρού
χοντρή	/xo. ˈdri/		
αριθμός	/a.ri. ˈθmos/		
αθλητής	/a.θli. ˈtis/	{a θi ˈtis}	επένθεση
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈfro nos}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li. ˈθro.na		
θρανίο	/θra. ˈni .o/	{fra ˈni o}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu. ˈli.θra/	{tsu ˈli θa	Αποβολή υγρού
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli. ˈkos	{i δa ˈkos}	Αποβολή υγρού

παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/	{ˈfe ra}	Αποβολή /s/
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈðo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a sθi n fo ro}	
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða	{pro vo da}	Αποβολή τεμαχίου(/c/)
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{skoˈ li o}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση τεμαχίου/k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈsci n}	Αντικατάσταση

		ta}	τεμαχίου/c/≠/ç/
σχοινί	/sci. 'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση τεμαχίου/c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra. 'sça/		
κρασιά	/kra. 'sça/	{ka 'sça}	Αποβολή υγρού
κλειδί	/kli. 'ði/		
καρέκλα	/ka. 're.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a. 'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.ða/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		

γλώσσα	/ˈɣlo.sa/	{ˈglo sa}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου/g/≠/γ/
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/	{ɣle fieˈdzu ri}	
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 7			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈɾnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		
πλυντήριο	/pli.ˈdi.ri.o/	{li ˈdi ri o}	Αποβολή α' τεμαχίου
απλώνω	/a. ˈplo.no/		
πρόβατο	/ˈpro.va.to/		
ψάρι	/ˈpsa.ri/		

ψαλίδι	/psa. 'li.ði/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/	{ci 'se li}	Αποβολή κλειστού /p/
γύψος	/'ji.psos/	{'ji so}	Αποβολή κλειστού/p/
πιάνο	/'pɔa.no/		
πάπια	/'pa.pɔa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/	{bi 'zo la}	Αποβολή υγρού
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β'τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/	{'na stis}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου/f/≠/t/
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{θi 'no p ro}	Αποβολή α'τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɔo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/		
τρίγωνο	/'tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		

βάτραχος	/ˈva.tɾa.xos/	{ˈva xos}	Αποβολή υγρού
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/	{si di ˈ ni}	Αποβολή υγρού
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a fi ˈtis}	συγχώνευση
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{i ˈda ˈkos}	Αποβολή υγρού
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/	{po ˈvo s ro}	
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		

ασθενοφόρο	/a.sθe.no.' fo.ro/		
σκάλα	/'ska.la/		
σκαμπό	/ska.'bo/		
δασκάλα	/da.'ska.la/		
μάσκα	/'ma.ska/		
σκύλος	/'sci.los/		
σκηνή	/sci.'ni/		
μπάσκετ	/'ba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro 'sci.ða}	
σχάρα	/'sxa.ra/	{'ska.ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.'li.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/		
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/		
σχήματα	/'sçi.ma.ta/	{'sci.ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci.'ni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		

ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.da/	{pi ˈsi da}	Αποβολή α'τεμαχίου
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/	{ma si ˈri}	Αποβολή α'τεμαχίου
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{a li ˈdzu ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/ˈγρα.ma/		
γραφείο	/γρα.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/	{ˈti jis}	Αποβολή υγρού
ζωγράφος	/zo.ˈγρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/	{pi ʝi sa}	Αποβολή Υγρού

Όνομα :Υποκείμενο 8

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
Καπνός	/ka. 'rnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/	{o 'ble la}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/ ≠ /r/
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/	{pi 'zo la}	Αποβολή υγρού
λίμνη	/'li.mni/	{'li mi}	Αποβολή β' τεμαχίου

σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{fi 'no p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα. 'na/	{fri 'na}	
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/	{ti 'vros}	
τρίγωνο	/'tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/	{'pa kos}	
γιατρός	/ja.'tros/		
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo'.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/		
χοντρή	/xo.'dri/	{ko 'dri}	
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/		
θρόνος	/'θro.nos/	{'fro nos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/

πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/	{po li ˈf na}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{dzu θra}	
δράκος	/ˈdra.kos/	{ˈdra go}	
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{i vra v ˈkos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου/v/≠/δ/,
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/	{pe ˈk dja}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/x/
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/	{ˈla sti}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/ t/≠/p/
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/	{a ˈste o}	
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		

μπάσκετ	/ˈba. sɛt/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈsci a}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{skoˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/	{moˈska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/	{ˈsci ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi. as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		

γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.di/		
χτένα	/'xte.na/	{ 'te na }	Αποβολή α'τεμαχίου
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/	{ ni te' da }	Αποβολή α'τεμαχίου
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/	{ 'kro n ta }	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /k/≠/x/
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/	{ 'glo sa }	Αντικατάσταση α'τεμαχίου/g/≠/γ/
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri/	{ li fi 'd ri }	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/'γρα.ma/	{ 'kra ma }	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /k/≠/γ/
γραφείο	/γρα.'fi.o/	{ gra' fi o }	Αντικατάσταση α'τεμαχίου/g/≠/γ/
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γpa.fos/		
πριγκίπισσα	/pri..pi.sa/	{ pi 'ji sa }	Αποβολή Υγρού

Όνομα : Υποκείμενο 9		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		

Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'ni}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r	{θi 'no p ro}	Αποβολή α' τεμαχίου

φλόγα	/ˈflo. ɣa/		
φλιτζάνι	/fli. ˈdza. ni/		
φράουλα	/ˈfra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. ɣa. ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɟo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na		
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		

υδραυλικός	/i.ɗra.vli.ˈkos/	{i ɗriˈkos}	Αποβολή ολόκληρου συμπλέγματος
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ɗja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈɗo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/	{skaˈbos}	
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈsci na}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		

σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈδα.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/	{psi ˈfi as}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/	{kreˈmos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /g/≠/k/
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.ði/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		

γλώσσα	/ˈɣlɔ.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/	{li fi ˈdzu ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 10			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈɾnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		
πλυντήριο	/pli. ˈdi.ri.o/		
απλώνω	/a. ˈplo.no/	{a ˈɾli no	
πρόβατο	/ˈpro.va.to/		

ψάρι	/ˈpsa.ri/		
ψαλίδι	/psa.ˈli.di/		
κυψέλη	/ci.ˈpse.li/		
γύψος	/ˈji.psos/		
πιάνο	/ˈpɕa.no/		
πάπια	/ˈpa.pɕa/		
μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/		
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.ˈno.po.ros/	{fi ˈno p ros }	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		

βάτραχος	/ˈva.tɾa.xos/	{ˈva γος}	
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/	{a ˈδmos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου/δ/≠/θ/
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{i vliˈkos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου/v/≠/δ/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		

ασθενοφόρο	/a.sθe.no.' fo.ro/	{a sti n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/t/≠/θ/
σκάλα	/'ska.la/		
σκαμπό	/ska.'bo/		
δασκάλα	/da.'ska.la/		
μάσκα	/'ma.ska/		
σκύλος	/'sci.los/		
σκηνή	/sci.'ni/		
μπάσκετ	/'ba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/'sxa.ra/		
σχολείο	/sxo.'li.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/		
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/		
σχήματα	/'sçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci'ni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		

ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/	{kre 'mos	Αντικατάσταση α' τεμαχίου/k/≠/g/
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.da/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/γli.fi. 'dzu.ri/		
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα. 'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo. 'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 11		
Ημερομηνία εξέτασης:		

Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/	{ 'li mi }	Αποβολή β' τεμαχίου
σκαμνί	/ska.'mni/	{ ska 'mi }	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		

φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. ro/	{fi 'no p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/	{fi 'dza n	Αποβολή υγρού
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα. 'na/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa. 'vros/		
τρίγωνο	/'tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.'tros/		
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo'.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/	{si ti 'v ni}	Συγχώνευση
χοντρή	/xo.'dri/		
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/	{a fli'tis}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/'θro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.'θro.na/	{po li 'θ na}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/

θρανίο	/θra.ˈni .o/	{fra ˈni o}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{tu ˈli fra}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{a v ˈkos}	αντικατάσταση β' τεμαχίου /r/≠/l/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/	{pe ˈγ dja}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /g/≠/x/
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		

σχολείο	/sxo.'li. o/	{sko'li o}	Αντικατάσταση Τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση Τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/	{mo'ska ri}	Αντικατάσταση Τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/'sçi.ma.ta/	{'sci n ta}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/	{'va kri a	
ξύλο	/'ksi.lo/	{'si lo}	Αποβολή α' τεμαχίου
ξιφίας	/ksi.'fi. as/	{si 'fi as}	Αποβολή α' τεμαχίου
πυξίδα	/pi.'ksi.ða/	{fi 'fi ða}	Συγχώνευση
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/	{ma si ' ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.ði/		

χτένα	/ˈxte.na/	{ˈfte na}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου/f/≠/x/
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/	{aˈrav ni}	
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/		
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκειμενο 12			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης

καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɛa.no/		
πάπια	/'pa.pɛa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/	{pri 'zola	Αντικατάσταση τεμαχίου/p/≠/b/
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{fi 'no p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
Φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
Φράουλα	/'fra. u. la/	{'fla u la}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/l/≠/r/
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		

βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ʒo.li/		
θησαυρός	/θi.sa. 'vros/	{vi 'vros}	
τρίγωνο	/'tri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra. 'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja. 'tros/		
μάτια	/'ma.tʃa/		
φωτιά	/fo' .tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri. 'va.ni/		
χοντρή	/xo. 'dri/		
αριθμός	/a.ri. 'θmos/		
αθλητής	/a.θli' .tis/	{a fli'tis}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/'θro.nos/	{'fro nos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li. 'θro.na/	{po li 'f na}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
θρανίο	/θra. 'ni .o/	{fra 'ni o}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu. 'li.θra/	{tsu 'li fra}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/'dra.kos/	{'vra kos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου/v/≠/δ/
υδραυλικός	/i.δra.vli. 'kos/	{i vra v 'kos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου/v/≠/δ/
παιχνίδια	/pe. 'xni.δja/		

σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈðo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a ste n fo ro }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða	{pro ˈsci ra }	
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{skoˈli o }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa	{pa ska tsa }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/	{moˈska ri }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈsci n	Αντικατάσταση

		ta}	β'τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sci.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/	{kli 'vi}	
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'δα.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi. as/	{psi 'fi as}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /p/≠/k/
πυξίδα	/pi.'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.ða/		
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		

γλώσσα	/ˈɣlɔ.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/		
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 13			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈɲnos/	{ka ˈnos }	Αποβολή α' τεμαχίου
πλοίο	/ˈpli. o/		
πλυντήριο	/pli. ˈdi.ri.o/	{pli ˈdi o }	
απλώνω	/a. ˈplo.no/		
πρόβατο	/ˈpro.va.to/		

ψάρι	/ˈpsa.ri/		
ψαλίδι	/psa.ˈli.di/		
κυψέλη	/ci.ˈpse.li/	{ci ˈtse li}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /t/≠/p/
γύψος	/ˈji.psos/	{ˈji tsos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /t/≠/p/
πιάνο	/ˈpɕa.no/		
πάπια	/ˈpa.pɕa/		
μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre. la/	{o ˈbe la}	Αποβολή υγρού
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/	{ˈli mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
σκαμνί	/ska.ˈmni/	{ska ˈmi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/ˈna.ftis/	{ˈma ftis}	
φθινόπωρο	/fθi.ˈno.po. r	{fi ˈno p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/ˈflo. γα/	{ˈflo va}	
φλιτζάνι	/fli. ˈdza. ni/	{fi ˈdza ni}	Αποβολή υγρού
φράουλα	/ˈfra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα. ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.γο.no/		

τραπέζι	/tra. 'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/	{ 'va xos }	Συγχώνευση
γιατρός	/ja. 'tros/		
μάτια	/'ma.tʃa/		
φωτιά	/fo' .tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri. 'va.ni/		
χοντρή	/xo. 'dri/		
αριθμός	/a.ri. 'θmos/		
αθλητής	/a.θli' .tis/	{ a tli'tis }	Αντικατάσταση τεμαχίου/t/≠/θ/
θρόνος	/'θro.nos/	{ 'xro nos }	Αντικατάσταση τεμαχίου/x/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li. 'θro.na	{ po li 'na }	συγχώνευση
θρανίο	/θra. 'ni .o/	{ xa 'ni o }	συγχώνευση
τσουλήθρα	/tsu. 'li.θra/		
δράκος	/'dra.kos/	{ 'vra xos }	Αντικατάσταση τεμαχίου/v/≠/δ/
υδραυλικός	/i.dra.vli. 'kos	{ i ra 'kos }	Αποβολή α' τεμαχίων
παιχνίδια	/pe. 'xni.dja/	{ pe 'ni dja }	Αποβολή α' τεμαχίου
σπίτι	/'spi.ti/		
σπαθί	/spa' .θi/		
ασπίδα	/a' .spi.da/		
λάσπη	/'la.spi/	{ 'ra spi }	
σφαίρα	/'sfe.ra/		
σφυρί	/sfi' .ri/		

ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈsci.ða}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska.ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli.o/	{skoˈli.o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa.ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/	{moˈska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/k/≠/x/
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/	{ˈsci ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/c/≠/ç/
σχονί	/sçi.ˈni/	{sciˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		

καρέκλα	/ka. 're.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a. 'kri.da/		
δάκρυα	/'δα.kri.a/	{ 'va kri a	
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.da/	{ pi 'ksi va	
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/	{ gre 'mos }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /γ/ ≠ /g/
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/	{ tsu 'gra na }	
χταπόδι	/xta. 'po.di/	{ fta 'po di	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/ ≠ /x/
χτένα	/'xte.na/	{ 'fte na }	
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.da/	{ ni fte' δα }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/ ≠ /x/
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/	{ 'glo sa }	Αντικατάσταση τεμαχίου /g/ ≠ /γ/
γλειφιτζούρι	/gli.fi. 'dzu.ri	{ gli 'dzu ri	
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα. ' fi.o/		

τίγρης	/ˈti.ɣris/	{ ˈtri ɣis }	Αποβολή υγρού κ αντιμετάθεσή του
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɣi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 14			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈɾnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		
πλυντήριο	/pli. ˈdi.ri.o/		
απλώνω	/a. ˈplo.no/		
πρόβατο	/ˈpro.va.to/		
ψάρι	/ˈ psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. ˈli.di/		
κυψέλη	/ci. ˈpse.li/		
γύψος	/ˈji.psos/		
πιάνο	/ˈpɕa.no/		

πάπια	/ˈpa.pɕa/		
μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/		
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.ˈno.po.ro/	{ fti ˈno p ro }	Αντικατάσταση τεμαχίου/t≠/θ/
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		

χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na		
θρανίο	/θra.ˈni.o/	{fra ˈni o}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/ ≠ /θ/
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/	{ˈvra kos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /v/ ≠ /δ/
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos		
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a ste n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/ ≠ /θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		

σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci. ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo. ˈli. o/	{sko ˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa. ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo. ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi. ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra. ˈsça/		
κρασιά	/kra. ˈsça/		
κλειδί	/kli. ˈði/		
καρέκλα	/ka. ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a. ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. ˈfi. as/		
πυξίδα	/pi. ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		

γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/	{ni xte' da}	
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri/		
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɣi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 15		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		
Λοιπές παρατηρήσεις:		
Διάρκεια:		

Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{pli 'di o}	
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'ni}	Αποβολή α' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fti.'no.po. r	{fti 'no ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/t/≠θ/
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		

φράουλα	/ˈfra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. ɣa. ˈɲa/	{fri ga ˈɲa	
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɟo.li/		
θησαυρός	/θi.sa. ˈvros/	{ni ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra. ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja. ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɟa/		
φωτιά	/foˈ. tɟa/		
σιντριβάνι	/si.dri. ˈva.ni/		
χοντρή	/xo. ˈdri/		
αριθμός	/a.ri. ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ. tis/	{a fliˈtis}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈfro nos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li. ˈθro.na/	{po li ˈf na}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
θρανίο	/θra. ˈni .o/	{fra ˈni o}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu. ˈli.θra/	{tsu ˈli ra}	επένθεση

δράκος	/ˈdra.kos/	{ˈvra kos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /v/≠/ð/
υδραυλικός	/i.ðra.vli.ˈkos/	{i vra v ˈkos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /v/≠/ð/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spa.ˈθi/		
ασπίδα	/a.ˈspi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfi.ˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈðo.sfe.ro/	{po ˈvo s ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /p/≠/f/
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/sta.ˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/	{a ste n fo ros}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pe ro ˈs ða}	Επένθεση και μείωση συλλαβής
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{skoˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/

πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈsci ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sci.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{kra va ti}	
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/	{a ˈkri va}	
δάκρυα	/ˈða.kri.a/	{ˈva kri a}	
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/	{pi ˈksi va}	
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.ði/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		

αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/γli.fi.'dzu.ri/	{li fi 'dzu.ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri.ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 16			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka.'pnos/		
πλοίο	/'pli.o/		
πλυντήριο	/pli.'di.ri.o/		

απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɔa.no/		
πάπια	/'pa.pɔa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/	{ 'pri ci }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /p/≠/b/
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fti.'no.po. r ro }	{fti 'no p ro }	Αντικατάσταση τεμαχίου /t/≠/θ/
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɔo.li/		

θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{ si ˈvros }	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/foˈ.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na		
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli.ˈkos		
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		

στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈsci.ða}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci.ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου/c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		

δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/	{li fi ˈdzu ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri.ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 17			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{pli li 'di o}	
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		

λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/		
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.ˈno.po.ɾo/		
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{fi ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tça/		
φωτιά	/foˈ.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		

πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na	{bo li ˈθ na}	
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos	{i dra ˈkos}	Αποβολή υγρού
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ɟja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða		

σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/	{skoˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/	{ˈsci n ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.ði/		

χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/		
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 18			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφική εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈpnos/	{ka ˈfnos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/ ≠ /p/
πλοίο	/ˈpli. o/		

πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{pe 'di o}	Αποβολή υγρού
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/	{ 'psa li}	
ψαλίδι	/psa. 'li.ði/	{psa 'li li	
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/	{ 'ji psos}	
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/	{ 'blu dza	
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/	{be 'd la}	Αποβολή υγρού
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska. 'mni/	{ka 'mni}	Αποβολή s
ναύτης	/'na.ftis/	{ 'na ftits}	
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r	{fo 'no p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/	{ 'flo ga}	
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/	{fe 'd ni}	Αποβολή υγρού
φράουλα	/'fra. u. la/	{ 'ta u la}	συγχώνευση
φρυγανιά	/fri. γα. 'ja/	{fa ga 'ja	Αποβολή υγρού
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/	{ 'pi va los	Επένθεση και μείωση συλλαβών
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		

βρύση	/ˈvri.si/	{ˈvri tsi}	
βραχιόλι	/vra.ʒo.li/	{va ʒo li}	Αποβολή υγρού
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{fi ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/	{ˈtri go no}	
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/	[taˈ pe zi]	επένθεση
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/	{ˈva kos}	Αποβολή υγρού
γιατρός	/ja.ˈtros/	{ja ˈkros}	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/t/
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/foˈ.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/	{fa ti ni}	συγχώνευση
χοντρή	/xo.ˈdri/	{ko ˈdli}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/	{a ˈmots}	Αποβολή α' τεμαχίου
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a fliˈtis}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈθro nots}	
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na		
θρανίο	/θra.ˈni .o/	{fa ˈni o}	συγχώνευση
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{tsu tsla}	Αντικατάσταση συμπλέγματος /sl/≠/θr/
δράκος	/ˈdra.kos/	{ˈja kos}	συγχώνευση
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{a vi ˈkots}	Συγχώνευση
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/	{pi ˈni dja}	Αποβολή α' τεμαχίου

σπίτι	/ˈspi.ti/	{ˈpi ti}	Αποβολή s
σπαθί	/spaˈθi/	{paˈtʃi}	Αποβολή s
ασπίδα	/aˈspi.ða/	{aˈpi la}	Αποβολή s
λάσπη	/ˈla.spi/	{ˈla pi}	Αποβολή s
σφαίρα	/ˈsfe.ra/	{ˈfe ra}	Αποβολή s
σφυρί	/sfiˈri/	{fiˈli}	Αποβολή s
ποδόσφαιρο	/po.ˈðo.sfe.ro/	{po ˈlo ro}	Αποβολή s
στόμα	/ˈsto.ma/	{ˈto ma}	Αποβολή s
σταφύλι	/staˈfi.li/	{taˈfi li}	Αποβολή s
αστέρι	/a.ˈste.ri/	{a ˈte li}	Αποβολή s
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a te noˈro}	συγχώνευση
σκάλα	/ˈska.la/	{ˈka la}	Αποβολή s
σκαμπό	/ska.ˈbo/	{kaˈbo}	Αποβολή s
δασκάλα	/da.ˈska. la/	{va ˈka la}	Αποβολή s
μάσκα	/ˈma. ska/	{ˈma ta}	συγχώνευση
σκύλος	/ˈsci. los/	{ˈci lots}	Αποβολή s
σκηνή	/sci.ˈni/	{ciˈni}	Αποβολή s
μπάσκετ	/ˈba. scet/	{ˈba tet}	συγχώνευση
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{po vo ˈla}	Αποβολή s
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈka ra}	Αποβολή β' τεμαχίου
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{ko ˈli o}	Αποβολή s
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ka tsa}	Αποβολή s
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/	{mo ˈxa r}	Αποβολή s
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈci ma t}	Αποβολή s
σχοινί	/sci.ˈni/	{si ˈni}	Αποβολή β' τεμαχίου

κερασιά	/ce. ra. 'sça/	{ce' la sça}	
κρασιά	/kra. 'sça/	{ka 'sça}	Αποβολή υγρού
κλειδί	/kli. 'ði/	{ci'li}	Αποβολή s
καρέκλα	/ka. 're.kla/	{ka 'le kla}	
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{ce 'va ti}	Αποβολή υγρού
κράνος	/'kra.nos/	{ 'kla nos}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
ακρίδα	/a. 'kri.ða/	{a 'kli la}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
δάκρυα	/'ða.kri.a/	{ 'la kli a}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
ξύλο	/'ksi.lo/	{ 'tsi lo}	Αντικατάσταση Συμπλέγματος /ts/≠/ks/
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/	{tsi 'fi ats}	Αντικατάσταση Συμπλέγματος /ts/≠/ks/
πυξίδα	/pi. 'ksi.ða/	{pi 'tsi la}	Αντικατάσταση Συμπλέγματος /ts≠ks/
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/	{ma tsi 'la ri}	Αντικατάσταση Συμπλέγματος /ts/≠/ks/
κύκνος	/'ci.knos/	{ 'ci nos}	Αποβολή α' τεμαχίου
γκρί	/gri/	{ji}	Αποβολή υγρού
γκρεμός	/gre. 'mos/	{je 'mos}	Αποβολή υγρού
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/	{tsu 'gra na}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
χταπόδι	/xta. 'po.ði/	{ta 'po li}	Αποβολή α' τεμαχίου
χτένα	/'xte.na/	{ 'tena}	Αποβολή α' τεμαχίου
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.ða/	{ni te ri.ða}	Αποβολή α' τεμαχίου
αράχνη	/a. 'ra.xni/	{a 'la xni}	

χρώματα	/ˈxro.ma.ta/	{ˈklo n ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/	{ˈγlo tsa}	
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{pa ta ˈdri}	συγχώνευση
γράμμα	/ˈγρα.μα/	{ˈγla ma}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
γραφείο	/γρα.ˈfi.o/	[ga ˈfi o]	Αποβολή υγρού
τίγρης	/ˈti.γris/	{ˈti glits}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /l/≠/r/
ζωγράφος	/zo.ˈγρα.fos/	{zi ˈg fos}	Αντικατάσταση συμφωνικού συμπλέγματος
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο19			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈpnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		

πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre.la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{fθi 'no p ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t≠ /θ/
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		

θησαυρός	/θi.sa.´vros/		
τρίγωνο	/´tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.´pe.zi/		
βάτραχος	/´va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.´tros/		
μάτια	/´ma.tʃa/		
φωτιά	/fo.´tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.´va.ni/		
χοντρή	/xo.´dri/		
αριθμός	/a.ri.´θmos/		
αθλητής	/a.θli.´tis/		
θρόνος	/´θro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.´θro.na		
θρανίο	/θra.´ni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.´li.θra/		
δράκος	/´dra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.´kos	{i dra v ´kos}	Αντικατάσταση α´τεμαχίου /d/≠/ð/
παιχνίδια	/pe.´xni.dja/		
σπίτι	/´spi.ti/		
σπαθί	/spa.´θi/		
ασπίδα	/a.´spi.da/		
λάσπη	/´la.spi/		
σφαίρα	/´sfe.ra/		
σφυρί	/sfi.´ri/		
ποδόσφαιρο	/po.´δο.sfe.ra		

στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a ste n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli. o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχονί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		

ακρίδα	/a. 'kri.da/		
δάκρυα	/'δα.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.da/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi. 'dzu.ri/	{li fi 'dzu.ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα. 'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo. 'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 20

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'rnos/		
πλοίο	/'pli. o/	{'kli o}	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/p/
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/	{'li mi}	Αποβολή β' τεμαχίου

σκαμνί	/ska. 'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{θi 'no ro}	Αποβολή α'τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/	{tri 'ɲa}	Αντικατάσταση τεμαχίου/ t/≠/f/
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/		
τρίγωνο	/'tri.γο.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.'tros/		
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo'.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/		
χοντρή	/xo.'dri/		
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/	{a θi'tis}	Αποβολή υγρού
θρόνος	/'θro.nos/	{'fro nos}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/

πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/		
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{θe noˈro}	Αποβολή s
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.da/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		

σχολείο	/sxo.'li. o/	{sko'li o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/		
σχήματα	/'sçi.ma.ta/	{'sci ni ta}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{cer 'va ti}	Αποβολή υγρού κ αντιμετάθεσή του
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/	{'ða xri a}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /x/≠/k/
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi. as/		
πυξίδα	/pi.'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/	{tsu 'ra na}	Αποβολή α' τεμαχίου
χταπόδι	/xta.'po.ði/		

χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/		
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 20			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφική εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈɾnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		

πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre.la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r ro }	{fθi 'no p ro }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		

θησαυρός	/θi.sa.´vros/		
τρίγωνο	/´tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.´pe.zi/		
βάτραχος	/´va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.´tros/		
μάτια	/´ma.tça/		
φωτιά	/fo´.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.´va.ni/		
χοντρή	/xo.´dri/		
αριθμός	/a.ri.´θmos/		
αθλητής	/a.θli´.tis/		
θρόνος	/´θro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.´θro.na		
θρανίο	/θra.´ni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.´li.θra/		
δράκος	/´dra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.´kos		
παιχνίδια	/pe.´xni.dja/		
σπίτι	/´spi.ti/		
σπαθί	/spa´.θi/		
ασπίδα	/a´.spi.da/		
λάσπη	/´la.spi/		
σφαίρα	/´sfe.ra/		
σφυρί	/sfi´.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.´δο.sfe.ra		

στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ði/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/	{moˈska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sciˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		

ακρίδα	/a. 'kri.da/		
δάκρυα	/'δα.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
Κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.da/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi. 'dzu.ri/		
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα. ' fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo. 'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 21

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'rnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		

σκαμνί	/ska. 'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r		
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/	{ fi 'dza n	Αποβολή υγρού
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/	{ ti 'vros }	
τρίγωνο	/'tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.'tros/		
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo'.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/		
χοντρή	/xo.'dri/		
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/		
θρόνος	/'θro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.'θro.na		

θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli.ˈkos		
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{skoˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/

πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.ði/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		

χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/	{kli fi ˈdzu.ri}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/γ/
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/	{bri ˈɟi sa}	Αντικατάσταση τεμαχίου /b/≠/p/

Όνομα :Υποκείμενο 22			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈpnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		
πλυντήριο	/pli.ˈdi.ri.o/		

απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/	{ʃi 'pse li}	
γύψος	/'ʃi.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/	{bri 'tzo la}	
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'ni}	Αποβολή α'τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. ro/	{fθi 'no p ro}	Αποβολή β'τεμαχίου
φλόγα	/'flo. ɣa/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. ɣa.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/	{ði sa 'vros}	

τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/foˈ.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a fliˈtis}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/	{bo li ˈθ na}	
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli.ˈkos/	{i va vliˈkos}	συγχώνευση
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈδο.sfe.ro/		

στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a sti noˈ ros}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.da/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli. o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈsci ma ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sci.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.da/		

δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/	{ˈkte na}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/x/
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/	{ni kte' δα}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/x/
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{li fi ˈdzu ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
γράμμα	/ˈγρα.ma/		
γραφείο	/γρα.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/		
ζωγράφος	/zo.ˈγρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		
Υποκείμενο 23			

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογική απλοποίησης
καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{bli 'di ri o	Αντικατάσταση τεμαχίου /b/≠/p/
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		

μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/		
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.ˈno.po.ro/	{θi ˈno ro}	Αποβολή α' τεμαχίου
φλόγα	/ˈflo.γα/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
Φρυγανιά	/fri.γα.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/	{ˈpri la vos}	Προσθήκη συμπλέγματος κ επένθεση
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{fi sa ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		

μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a fliˈtis}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni .o/	{fra ˈni o}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{dzu ˈli fra}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/ˈdra.kos/	{ˈvra kos}	Αντικατάσταση τεμαχίου /v/≠/δ/
υδραυλικός	/i.δra.vli.ˈkos/	{i vra v ˈkos}	Αντικατάσταση τεμαχίου /v/≠/δ/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈðo.sfe.ro/		

στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/	{da ˈska li}	
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{ba sxa tsa}	
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/		
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		

καρέκλα	/ka.ˈre.kla/	{ga ˈre kla}	
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.ði/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{li fi ˈdzu ri}	Αποβολή α' τεμαχίου

γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri.ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 24			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφική εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka.ˈɾnos/		
πλοίο	/ˈpli.o/		
πλυντήριο	/pli.ˈdi.ri.o/		
απλώνω	/a.ˈplo.no/		
πρόβατο	/ˈpro.va.to/		
ψάρι	/ˈpsa.ri/		
ψαλίδι	/psa.ˈli.di/		
κυψέλη	/ci.ˈpse.li/		

γύψος	/ˈji.psoz/		
πιάνο	/ˈpɔa.no/		
πάπια	/ˈpa.pɔa/		
μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/	{ ska ˈmi }	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fti.ˈno.po.ro/	{fti ˈno p ro }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vloz/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xoz/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		

φωτιά	/fo'.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/		
χοντρή	/xo.'dri/		
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/	{a fli'tis}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/'θro.nos/	{'fro nos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li.'θro.na	{po li 'f na}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
θρανίο	/θra.'ni .o/	{fra 'ni o}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu.'li.θra/		
δράκος	/'dra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli.'kos	{i δra 'kos}	συγχώνευση
παιχνίδια	/pe.'xni.δja/		
σπίτι	/'spi.ti/		
σπαθί	/spa'.θi/		
ασπίδα	/a'.spi.δα/		
λάσπη	/'la.spi/		
σφαίρα	/'sfe.ra/		
σφυρί	/sfi'.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.'δο.sfe.ra	{po 'ro s ro}	
στόμα	/'sto.ma/		
σταφύλι	/sta'.fi.li/		
αστέρι	/a.'ste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.' fo.ro/	{a sθi n fo ro}	

σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /κ/≠/χ/
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		

πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{vli ˈd ri}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /v/≠/γ/
γράμμα	/ˈγρα.μα/		
γραφείο	/γρα.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/		
ζωγράφος	/zo.ˈγρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɣi.pi.sa/	{bri' ɣi sa}	Αντικατάσταση τεμαχίου /b/≠/p/

Όνομα: Υποκείμενο 25		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		

Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{pli 'di o}	
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/	{'vri xi}	
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/	{'li mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
σκαμνί	/ska. 'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r	{fi 'no p ros}	Αποβολή β' τεμαχίου

φλόγα	/ˈflo. ɣa/		
φλιτζάνι	/fli. ˈdza. ni/		
φράουλα	/ˈfra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. ɣa. ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɟo.li/	{vla ˈɟo li}	Αντικατάσταση τεμαχίου /l/≠r/
θησαυρός	/θi.sa. ˈvros/	{i sa ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra. ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja. ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/fo ˈtɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri. ˈva.ni/		
χοντρή	/xo. ˈdri/		
αριθμός	/a.ri. ˈθmos/	{a ni ˈfos}	Συγχώνευση
αθλητής	/a.θli ˈtis/	{a fli ˈtis}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈfro nos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠θ/
πολυθρόνα	/po.li. ˈθro.na/	{po li ˈna}	συγχώνευση
θρανίο	/θra. ˈni .o/	{fa ˈni o}	συγχώνευση

τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{tsu ˈli fra	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/ˈdra.kos/	{ˈvra kos	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /v/≠/δ/
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos	{i dra ˈkos}	συγχώνευση
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/	{pe ˈni dja	Αποβολή α'τεμαχίου
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro	{po ˈdo s ro}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /t/≠/f/
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/	{a sti ˈfo ros}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða		
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /κ/≠/χ/

σχολείο	/sxo.'li. o/	{sko'li o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /κ/≠/χ/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /κ/≠/χ/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/	{mo'ska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /κ/≠/χ/
σχήματα	/'sçi.ma.ta/	{'sci n ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{cere 'v ti}	Επένθεση
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/	{a 'kri ra}	
δάκρυα	/'ða.kri.a/	{'va kri a}	
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi. as/		
πυξίδα	/pi.'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/	{kre'mos}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/g/
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		

χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{ci fi ˈd ri}	συγχώνευση
γράμμα	/ˈγρα.ma/		
γραφείο	/γρα.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/		
ζωγράφος	/zo.ˈγρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 26			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης

καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɛa.no/		
πάπια	/'pa.pɛa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r		
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/	{ fri 'ɲa}	
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		

βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ʒo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/		
τρίγωνο	/'tri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.'tros/		
μάτια	/'ma.tʃa/		
φωτιά	/fo'.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/		
χοντρή	/xo.'dri/		
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/		
θρόνος	/'θro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.'θro.na		
θρανίο	/θra.'ni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.'li.θra/		
δράκος	/'dra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli.'kos	{i ra v 'kos}	Αποβολή α'τεμαχίου
παιχνίδια	/pe.'xni.δja/		
σπίτι	/'spi.ti/		
σπαθί	/spa'.θi/		
ασπίδα	/a'.spi.δα/		
λάσπη	/'la.spi/		

σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a sti n fo ro}	
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða	{pro ˈsci ða}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli. o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		

καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/	{kta ˈp di}	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/x/
χτένα	/ˈxte.na/	{ˈkte na}	Αντικατάσταση τεμαχίου /k/≠/x/
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{ri fi ˈd ri}	Συγχώνευση
γράμμα	/ˈgra.ma/		
γραφείο	/gra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.γris/		

ζωγράφος	/zo. 'gra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ji.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 27			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης
καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/' psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.ði/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pça.no/		
πάπια	/'pa.pça/		

μπλούζα	/ˈblu.za/		
μπρίκι	/ˈbri.ci/		
ομπρέλα	/o.ˈbre.la/		
μπριζόλα	/bri.ˈzo.la/		
λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/	{ ska ˈmi }	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fti.ˈno.po.ro/	{ fi ˈno po }	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/	{ vli ˈvi o }	Αντιμετάθεση συμπλέγματος
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{ vi ˈvros }	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/fo.ˈtɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		

χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
Αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈxro nos	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /x/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na	{bo li ˈθ na}	
θρανίο	/θra.ˈni .o/	{fra ˈni o}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{tsu ˈli fra	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos	{i ˈda v ˈko}	Αποβολή υγρού
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/	{aˈ spi va	
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/	{a ste n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/	{va ˈs	

		la}	
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci. ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈsci va}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo. ˈli. o/	{sko ˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa. ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo. ˈsxa.ri/	{mo ˈska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/ˈsci.ma.ta/	{ˈsci ma ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sci. ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra. ˈsça/		
κρασιά	/kra. ˈsça/		
κλειδί	/kli. ˈði/		
καρέκλα	/ka. ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a. ˈkri.ða/	{a ˈkri va}	
δάκρυα	/ˈða.kri.a/	{ˈva kri a}	
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. ˈfi. as/		

πυξίδα	/pi. 'ksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.da/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi. 'dzu.ri/	{li fi 'dzu.ri}	Αποβολή α' τεμαχίου
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα. ' fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo. 'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ji.pi.sa/		

Όνομα : Υποκείμενο 29		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		

Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r	{fi 'no p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου

φλόγα	/ˈflo. ɣa/		
φλιτζάνι	/fli. ˈdza. ni/		
φράουλα	/ˈfra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. ɣa. ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɟo.li/		
θησαυρός	/θi.sa. ˈvros/	{ fi ˈvros }	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra. ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja. ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/fo ˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri. ˈva.ni/		
χοντρή	/xo. ˈdri/		
αριθμός	/a.ri. ˈθmos/		
αθλητής	/a.θli ˈ.tis/	{ a fli ˈtis }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /f/≠/θ/
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ ˈfro nos }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /f/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li. ˈθro.na/	{ po li ˈf na }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /f/≠/θ/
θρανίο	/θra. ˈni .o/	{ fra ˈni o }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /f/≠/θ/

τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{tsu ˈli fra	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δρα.vli.ˈkos	{i dra ˈkos}	συγχώνευση
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/	{pe ˈx vja}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /v/≠/δ
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.ða/	{aˈspi va	
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro	{po ˈvo s ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /p/≠/f/
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈ fo.ro/	{a ste n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða	{pro ˈsci la}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/		

σχολείο	/sxo.'li. o/	{sko'li o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/		
σχήματα	/'sçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/	{kli 'vi}	
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{ce 'va ti}	Αποβολή
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/	{a 'kri va}	
δάκρυα	/'ða.kri.a/	{'va kri a}	
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi. as/		
πυξίδα	/pi.'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/		

νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/	{ni xte' va}	
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri/	{le fi 'd ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/gra.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 30			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφ εκφοράς	Είδος φωνολογικ απλοποίησης
καπνός	/ka. 'pnos/		
πλοίο	/'pli. o/		

πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre.la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{fi 'no p ros}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/	{fri 'ɲa}	
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		

βραχιόλι	/vra.ʒo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/		
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tʃa/		
φωτιά	/foˈ.tʃa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli.ˈkos/		
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		

ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/'sto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a ste n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/'ska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/'ma.ska/		
σκύλος	/'sci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/'ba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/'sxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/'sçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		

ακρίδα	/a. 'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/	{psi 'fi as	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /p/≠/k/
πυξίδα	/pi. 'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.ða/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/γli.fi. 'dzu.ri/		
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/γρα. 'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo. 'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ji.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 31

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'rnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		

σκαμνί	/ska. 'mni/	{ka 'ni}	Αποβολή s και αποβολή α' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. ro/	{θi 'no ro}	αποβολή α' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ja/		
Πύραυλος	/'pi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra. ço.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/	{si 'vros}	
τρίγωνο	/'tri. γο.no/		
τραπέζι	/tra. 'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.'tros/		
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo'.tça/		
σιντριβάνι	/si.dri.'va.ni/	{si kri 'ni}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/d/
χοντρή	/xo.'dri/		
αριθμός	/a.ri.'θmos/		
αθλητής	/a.θli'.tis/		
θρόνος	/'θro.nos/		

πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{i dra ˈko}	αποβολή α' τεμαχίου
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/		
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.da/	{pro vo ˈda}	Αποβολή s

σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli.o/	{skoˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sci ˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.da/		
δάκρυα	/ˈδα.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		

χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.da/		
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈɣlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/ɣli.fi.ˈdzu.ri/	{ɣle fi ˈdzu.ri}	
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 32			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈpnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		

πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa.'li.di/		
κυψέλη	/ci.'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre.la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po.ro/	{θι 'no p ro}	Αποβολή α'τεμαχίου
φλόγα	/'flo.γα/		
φλιτζάνι	/fli.'dza.ni/		
φράουλα	/'fra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.γα.'ɲa/		
πύραυλος	/'pi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.'vli.o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ço.li/		

θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{ti ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/	{si di ni}	Αποβολή υγρού
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/		
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{ilaliˈkos}	Συγχώνευση αποβολή α' τεμαχίου
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		

ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a sθi n fo ro}	
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈsci ða}	
σχάρα	/ˈsxa.ra/	{ˈska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{sko ˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/		
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sciˈni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		

κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.da/		
δάκρυα	/'δα.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi.as/		
πυξίδα	/pi.'ksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/		
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri/		
γράμμα	/'γρα.ma/		
γραφείο	/gra.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γρα.fos/		
πριγκίπισσα	/pri.ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 33			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/		
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		

λίμνη	/ˈli.mni/		
σκαμνί	/ska.ˈmni/	{ka.ˈmni}	Αποβολή s
ναύτης	/ˈna.ftis/		
φθινόπωρο	/fti.ˈno.po.ro/	{fi.ˈno.ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/ˈflo.ɣa/		
φλιτζάνι	/fli.ˈdza.ni/		
φράουλα	/ˈfra.u.la/		
φρυγανιά	/fri.ɣa.ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi.ra.vlos/		
βιβλίο	/vi.ˈvli.o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{vi.ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈtis/	{a.tliˈtis}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /t/≠/θ/

θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈfro nos}	Αντικατάσταση τεμαχίου /f/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni.o/	{θra ˈmi o}	
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{dzu θra}	
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{i δ ˈvlos}	Αντιμετάθεση συλλαβής
παιχνίδια	/pe.ˈxni.dja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈθi/		
ασπίδα	/aˈspi.da/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro/		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈfi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	/a ste n fo ro/	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska.la/		
μάσκα	/ˈma.ska/		
σκύλος	/ˈsci.los/		
σκινη	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba.scet/		

προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/		
σχάρα	/'sxa.ra/	{ 'ska ra }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.'li. o/	{sko'li o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/	{mo'ska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/'sçi.ma.ta/	{ 'sci n ta }	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.'sça/	{ce' ra ca}	συγχώνευση
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/	{ce 'rva ti}	Αποβολή υγρού κ αντιμετάθεσή του
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi. as/		
πυξίδα	/pi.'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.'la.ri/	{ma ksi ' li }	
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		

γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/		
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/		
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri/	{li fi 'dzu ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/'gra.ma/		
γραφείο	/gra.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'γra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 34		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		
Λοιπές παρατηρήσεις:		
Διάρκεια:		

Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/		
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{pli 'di a}	
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/		
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o. 'bre. la/		
μπριζόλα	/bri. 'zo.la/		
λίμνη	/'li.mni/	{'li mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r	{xi 'no p ro}	συγχώνευση
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		

φρυγανιά	/fri. ɣa. ˈɲa/		
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/		
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/		
βρύση	/ˈvri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.ˈvros/	{θi ˈsa ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/		
τραπέζι	/tra.ˈpe.zi/		
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/		
γιατρός	/ja.ˈtros/		
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/		
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a θiˈtis}	Αποβολή υγρού
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na	{po li ˈθro.na}	Αποβολή υγρού
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/	{dzu θra}	
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos	{i ðla ˈkos}	Αντικατάσταση τεμαχίου/l/≠ /r/
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ðja/		

σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ro		
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a ste n fo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		
σκαμπό	/ska.ˈbo/		
δασκάλα	/da.ˈska. la/		
μάσκα	/ˈma. ska/		
σκύλος	/ˈsci. los/		
σκηνή	/sci.ˈni/		
μπάσκετ	/ˈba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða		
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{skoˈli o}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/		

κερασιά	/ce. ra. 'sça/		
κρασιά	/kra. 'sça/		
κλειδί	/kli. 'ði/		
καρέκλα	/ka. 're.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a. 'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/	{ 'va ci a }	Αποβολή
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi. 'fi. as/		
πυξίδα	/pi. 'ksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/	{ gri 'mos }	
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
χταπόδι	/xta. 'po.ði/		
χτένα	/'xte.na/	{ 'kte na }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/ ≠ /x/
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.ða/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'γlo.sa/	{ 'glo sa }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /g/ ≠ /γ/
γλειφιτζούρι	/γli.fi. 'dzu.ri/	{ li fi 'dzu }	Αποβολή α' τεμαχίου

		ri}	
γράμμα	/ˈɣra.ma/		
γραφείο	/ɣra.ˈfi.o/		
τίγρης	/ˈti.ɣris/		
ζωγράφος	/zo.ˈɣra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 35			
Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφική εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. ˈpnos/		
πλοίο	/ˈpli. o/		
πλυντήριο	/pli.ˈdi.ri.o/	{pli ˈdi o}	
απλώνω	/a. ˈplo.no/		
πρόβατο	/ˈpro.va.to/		
ψάρι	/ˈpsa.ri/		
ψαλίδι	/psa.ˈli.di/		

κυψέλη	/ci. 'pse.li/		
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɛa.no/		
πάπια	/'pa.pɛa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/		
ομπρέλα	/o.'bre. la/		
μπριζόλα	/bri.'zo.la/	{bi 'zo la}	Αποβολή υγρού
λίμνη	/'li.mni/		
σκαμνί	/ska.'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi.'no.po. r	{θi 'no p ros }	Αποβολή α' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/		
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/		
φρυγανιά	/fri. γα.'ɲa/	{fri ga 'ɲa}	
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/	{'pi la vos}	Αποβολή υγρού
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/		
βραχιόλι	/vra.ɟo.li/		
θησαυρός	/θi.sa.'vros/		
τρίγωνο	/'tri.γo.no/		
τραπέζι	/tra.'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/		
γιατρός	/ja.'tros/		

μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/foˈ.tɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri.ˈva.ni/		
χοντρή	/xo.ˈdri/	{xo ˈdi}	Αποβολή υγρού
αριθμός	/a.ri.ˈθmos/		
αθλητής	/a.θliˈ.tis/	{a θiˈtis}	Αποβολή υγρού
θρόνος	/ˈθro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.ˈθro.na/		
θρανίο	/θra.ˈni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.ˈli.θra/		
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.ˈkos/	{i dra ˈkos}	Αποβολή υγρού
παιχνίδια	/pe.ˈxni.ɟja/		
σπίτι	/ˈspi.ti/		
σπαθί	/spaˈ.θi/		
ασπίδα	/aˈ.spi.ða/		
λάσπη	/ˈla.spi/		
σφαίρα	/ˈsfe.ra/		
σφυρί	/sfiˈ.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.ˈdo.sfe.ra/	{bo ˈro s to}	
στόμα	/ˈsto.ma/		
σταφύλι	/staˈ.fi.li/		
αστέρι	/a.ˈste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.ˈfo.ro/	{a ni s ˈfo ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/ˈska.la/		

σκαμπό	/ska.'bo/	{ska'bo}	
δασκάλα	/da.'ska.la/		
μάσκα	/'ma.ska/		
σκύλος	/'sci.los/		
σκηνή	/sci.'ni/		
μπάσκετ	/'ba.scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ði.da/	{pro γο 's δα}	
σχάρα	/'sxa.ra/		
σχολείο	/sxo.'li.o/	{sko 'li o	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/	{mo 's ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχήματα	/'sçi.ma.ta/	{ 'sci n ta}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç /
σχοινί	/sçi.'ni/	{sci 'ni}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /c/≠/ç /
κερασιά	/ce.ra.'sça/		
κρασιά	/kra.'sça/		
κλειδί	/kli.'ði/		
καρέκλα	/ka.'re.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/'kra.nos/		
ακρίδα	/a.'kri.ða/		
δάκρυα	/'ða.kri.a/		
ξύλο	/'ksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.'fi.as/		

πυξίδα	/pi. 'ksi.da/		
μαξιλάρι	/ma.ksi. 'la.ri/		
κύκνος	/'ci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre. 'mos/		
τσουγκράνα	/tsu. 'gra.na/		
Χταπόδι	/xta. 'po.di/		
χτένα	/'hte.na/	{ 'kte na }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /k/≠/x/
νυχτερίδα	/ni.xte. 'ri.da/		
αράχνη	/a. 'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri. 'so/		
γλώσσα	/'glo.sa/	{ 'glo sa }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /g/≠/γ/
γλειφιτζούρι	/gli.fi. 'dzu.ri/	{fli 'dzu.ri }	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /f/≠/γ/
γράμμα	/'gra.ma/		
Γραφείο	/gra. ' fi.o/		
Τίγρης	/'ti.γris/	{ 'ti γris }	Αντιμετάθεση συμφωνικού τεμαχίου
ζωγράφος	/zo. 'gra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ji.pi.sa/	{pi ji sa }	Αποβολή Υγρού

Όνομα :Υποκείμενο 36

Ημερομηνία εξέτασης:			
Ημερομηνία γέννησης:			
Ηλικία:			
Λοιπές παρατηρήσεις:			
Διάρκεια:			
Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφή εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/	{ka 'nos}	Αποβολή α'τεμαχίου
πλοίο	/'pli. o/	{'kli o}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /k/≠/p/
πλυντήριο	/pli. 'di.ri.o/	{bli 'di o}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /b/≠/p/
απλώνω	/a. 'plo.no/		
πρόβατο	/'pro.va.to/	{'pro to}	
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/psa. 'li.di/		
κυψέλη	/ci. 'pse.li/	{pse li}	
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/		
μπρίκι	/'bri.ci/	{'bi ci}	Αποβολή υγρού
ομπρέλα	/o. 'bre. la/	{ko 'p la}	Δημιουργία ΣΦ κ αντικατάσταση α'τεμαχίου /p/≠/b/

μπριζόλα	/bri. 'zo.la/	{bi 'zo la	Αποβολή υγρού
λίμνη	/'li.mni/	{'li mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
σκαμνί	/ska. 'mni/	{ska 'mi}	Αποβολή β' τεμαχίου
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/fθi. 'no.po. r	{fi 'no p ro}	Αποβολή β' τεμαχίου
φλόγα	/'flo. γα/	{'fo γα}	
φλιτζάνι	/fli. 'dza. ni/		
φράουλα	/'fra. u. la/	{'fa u la}	Αποβολή υγρού
φρυγανιά	/fri. γα. 'ɲa/	{fi 'ɲa}	Αποβολή υγρού
πύραυλος	/'pi. ra.vlos/	{'pi la vos}	Αποβολή υγρού
βιβλίο	/vi. 'vli. o/		
βρύση	/'vri.si/	{'vi si}	Αποβολή υγρού
βραχιόλι	/vra.ço.li/	{va ço li}	Αποβολή υγρού
θησαυρός	/θi.sa. 'vros/		
τρίγωνο	/'tri.γo.no/	{'ti γo no}	Αποβολή υγρού
τραπέζι	/tra. 'pe.zi/		
βάτραχος	/'va.tra.xos/	{'va xos}	Αποβολή υγρού
γιατρός	/ja. 'tros/	{γα 'tos}	Αποβολή υγρού
μάτια	/'ma.tça/		
φωτιά	/fo' .tça/		
σιντριβάνι	/si.dri. 'va.ni/	{si di 'v no}	Αποβολή υγρού
χοντρή	/xo. 'dri/		
αριθμός	/a.ri. 'θmos/		

αθλητής	/a.θli'.tis/		
θρόνος	/'θro.nos/		
πολυθρόνα	/po.li.'θro.na	{po li'θ na}	
θρανίο	/θra.'ni .o/		
τσουλήθρα	/tsu.'li.θra/		
δράκος	/'dra.kos/		
υδραυλικός	/i.dra.vli.'kos	{i δa 'kos}	Αποβολή υγρού
παιχνίδια	/pe.'xni.dja/		
σπίτι	/'spi.ti/		
σπαθί	/spa'.θi/		
ασπίδα	/a'.spi.da/		
λάσπη	/'la.spi/		
σφαίρα	/'sfe.ra/		
σφυρί	/sfi'.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.'do.sfe.ro		
στόμα	/'sto.ma/		
σταφύλι	/sta'.fi.li/		
αστέρι	/a.'ste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.' fo.ro/	{a sθi n fo ro}	
σκάλα	/'ska.la/		
σκαμπό	/ska.'bo/		
δασκάλα	/da.'ska. la/		
μάσκα	/'ma. ska/		
σκύλος	/'sci. los/		
σκηνή	/sci.'ni/		

μπάσκετ	/ˈba. sɛt/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{pro ˈs ða}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /p/≠/c/ κ μείωση συλλοβής
σχάρα	/ˈsxa.ra/		
σχολείο	/sxo.ˈli. o/	{sko ˈli o}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /k/≠/x/
πασχαλίτσα	/pa.sxa.ˈli.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.ˈsxa.ri/		
σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/	{ˈsci n ta}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /c/≠/ç/
σχοινί	/sçi.ˈni/	{sciˈni}	Αντικατάσταση β'τεμαχίου /c/≠/ç/
κερασιά	/ce. ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/		
κλειδί	/kli.ˈði/		
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/		
δάκρυα	/ˈða.kri.a/		
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi. as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/		
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		

γκρεμός	/gre.'mos/		
τσουγκράνα	/tsu.'gra.na/		
χταπόδι	/xta.'po.di/		
χτένα	/'xte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.'ri.da/	{α 'xti da	
αράχνη	/a.'ra.xni/		
χρώματα	/'xro.ma.ta/		
Χρυσό	/xri.'so/		
γλώσσα	/'glo.sa/	{'glo sa}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /g/≠/γ/
γλειφιτζούρι	/gli.fi.'dzu.ri/	{i fi 'd ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/'gra.ma/		
γραφείο	/gra.'fi.o/		
τίγρης	/'ti.γris/		
ζωγράφος	/zo.'gra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ʝi.pi.sa/		

Όνομα :Υποκείμενο 37		
Ημερομηνία εξέτασης:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Ηλικία:		
Λοιπές παρατηρήσεις:		
Διάρκεια:		

Λέξη	Φωνολογικό μοντέλο	Φωνητική καταγραφική εκφοράς	Είδος φωνολογικής απλοποίησης
καπνός	/ka. 'ɾnos/		
πλοίο	/'pli. o/	{ 'pi o }	Αποβολή υγρού
πλυντήριο	/'pli. 'di.ri.o/	{ pi 'di ri o }	Αποβολή υγρού
απλώνω	/'a. 'plo.no/	{ a 'po ni }	Αποβολή υγρού
πρόβατο	/'pro.va.to/	{ 'po va to }	Αποβολή υγρού
ψάρι	/'psa.ri/		
ψαλίδι	/'psa. 'li.di/	{ psa 'li di }	
κυψέλη	/'ci. 'pse.li/	{ 'pse li }	
γύψος	/'ji.psos/		
πιάνο	/'pɕa.no/		
πάπια	/'pa.pɕa/		
μπλούζα	/'blu.za/	{ 'bu za }	Αποβολή υγρού
μπρίκι	/'bri.ci/	{ 'bi ci }	Αποβολή υγρού
ομπρέλα	/'o. 'bre. la/	{ o 'be la }	Αποβολή υγρού
μπριζόλα	/'bri. 'zo.la/	{ bi 'zo la }	Αποβολή υγρού
λίμνη	/'li.mni/	{ 'li mi }	Αποβολή β' τεμαχίου
σκαμνί	/'ska. 'mni/		
ναύτης	/'na.ftis/		
φθινόπωρο	/'fθi. 'no.po. r		
φλόγα	/'flo. γα/	{ 'flo ka }	
φλιτζάνι	/'fli. 'dza. ni/	{ fu li 'dza ni }	επένθεση
φράουλα	/'fra. u. la/	{ 'fa u la }	Αποβολή υγρού

φρυγανιά	/fri. ɣa. ˈɲa/	{fi ɣa ˈɲa}	Αποβολή υγρού
πύραυλος	/ˈpi. ra.vlos/	{ˈpi ra vos}	Αποβολή υγρού
βιβλίο	/vi. ˈvli. o/	{vi ˈvi o}	Αποβολή Υγρού
βρύση	/ˈvri.si/	{ˈvi si}	Αποβολή υγρού
βραχιόλι	/vra.ɕo.li/	{va ˈxo li}	Αποβολή υγρού
θησαυρός	/θi.sa. ˈvros/	{ti sa ˈvros}	
τρίγωνο	/ˈtri.ɣo.no/	{ˈti ɣo no}	Αποβολή υγρού
τραπέζι	/tra. ˈpe.zi/	{tu ra ˈpe zi}	επένθεση
βάτραχος	/ˈva.tra.xos/	{ˈva ta xos}	Αποβολή υγρού
γιατρός	/ja. ˈtros/	{ja ˈtos}	Αποβολή υγρού
μάτια	/ˈma.tɕa/		
φωτιά	/fo. ˈtɕa/		
σιντριβάνι	/si.dri. ˈva.ni/	{si di ˈva ni}	Αποβολή υγρού
χοντρή	/xo. ˈdri/	{xo ˈdi}	Αποβολή υγρού
αριθμός	/a.ri. ˈθmos/		
αθλητής	/a.θli. ˈtis/	{a θi ˈtis}	Αποβολή υγρού
θρόνος	/ˈθro.nos/	{ˈtro nos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /t/≠/θ/
πολυθρόνα	/po.li. ˈθro.na/	{po li ˈtro na}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /t/≠/θ/
θρανίο	/θra. ˈni .o/	{fa ˈni o}	συγχώνευση
τσουλήθρα	/tsu. ˈli.θra/	{tsu ˈli fra}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /f/≠/θ/
δράκος	/ˈdra.kos/		
υδραυλικός	/i.δra.vli. ˈkos/	{i dra ˈkos}	Αντικατάσταση α'τεμαχίου /d/≠/δ/

παιχνίδια	/pe. 'xni.dja/	{pe 'x dja}	Αντικατάσταση α' τεμαχίου /d/≠/δ/
σπίτι	/'spi.ti/		
σπαθί	/spa'.θi/	{spa' ti}	
ασπίδα	/a'.spi.ða/	{a' spi da}	
λάσπη	/'la.spi/		
σφαίρα	/'sfe.ra/		
σφυρί	/sfi'.ri/		
ποδόσφαιρο	/po.'do.sfe.ro/	{po 'do s ro}	
στόμα	/'sto.ma/		
σταφύλι	/sta'.fi.li/		
αστέρι	/a.'ste.ri/		
ασθενοφόρο	/a.sθe.no.' fo.ro/	{a ste no' ro}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /t/≠/θ/
σκάλα	/'ska.la/		
σκαμπό	/ska.'bo/		
δασκάλα	/da.'ska. la/		
μάσκα	/'ma. ska/		
σκύλος	/'sci. los/		
σκηνή	/sci.'ni/		
μπάσκετ	/'ba. scet/		
προβοσκίδα	/pro.vo.sci.ða/	{povoscida}	Αποβολή υγρού
σχάρα	/'sxa.ra/	{'ska ra}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
σχολείο	/sxo.'li. o/		
πασχαλίτσα	/pa.sxa.'li.tsa/	{pa ska tsa}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/
μοσχάρι	/mo.'sxa.ri/	{mo'ska ri}	Αντικατάσταση β' τεμαχίου /k/≠/x/

σχήματα	/ˈsçi.ma.ta/		
σχοινί	/sçi.ˈni/	{çi ˈni}	Αποβολή s
κερασιά	/ce.ra.ˈsça/		
κρασιά	/kra.ˈsça/	{ka ˈsça}	Αποβολή υγρού
κλειδί	/kli.ˈdi/	{kli ˈdi}	
καρέκλα	/ka.ˈre.kla/		
κρεβάτι	/kre.va.ti/		
κράνος	/ˈkra.nos/		
ακρίδα	/a.ˈkri.ða/	{a ˈkri va}	
δάκρυα	/ˈða.kri.a/	{ˈða kri a}	
ξύλο	/ˈksi.lo/		
ξιφίας	/ksi.ˈfi.as/		
πυξίδα	/pi.ˈksi.ða/	{pi ˈksi da}	
μαξιλάρι	/ma.ksi.ˈla.ri/		
κύκνος	/ˈci.knos/		
γκρί	/gri/		
γκρεμός	/gre.ˈmos/		
τσουγκράνα	/tsu.ˈgra.na/		
χταπόδι	/xta.ˈpo.di/		
χτένα	/ˈxte.na/		
νυχτερίδα	/ni.xte.ˈri.ða/	{ni xteˈ da}	
αράχνη	/a.ˈra.xni/		
χρώματα	/ˈxro.ma.ta/	{ˈxo ma ta}	Αποβολή υγρού
Χρυσό	/xri.ˈso/		
γλώσσα	/ˈγlo.sa/	{ˈflo sa}	

γλειφιτζούρι	/gli.fi.ˈdzu.ri/	{li fi ˈd ri}	Αποβολή α'τεμαχίου
γράμμα	/ˈgra.ma/	{ˈga ma}	Αποβολή υγρού
γραφείο	/gra.ˈfi.o/	{ga' fi o}	Αποβολή υγρού
τίγρης	/ˈti.γris/		
ζωγράφος	/zo.ˈgra.fos/		
πριγκίπισσα	/pri. ɟi.pi.sa/		

